

E SCRIS PE TRICOLOR UNIRE

Strins unit
in jurul partidului,
al cirmaciului
destinului național,
tovarășul
Nicolae Ceaușescu,
poporul român a cinstit
cu entuziasm revoluționar,
cu satisfacția
împlinirilor
și cu fermă angajare
în drumul spre viitor,
marea sărbătoare
din August

34

Anul XXXI (1420)
Vineri 27 august 1982

Flacara

Săptăminal editat de
Frontul Democrației
și Unității
Socialiste

Biblioteca Jud. Fuzin, Str. 2007
SALA DE LECTURA

Despre grâu, despre pâine,

Examinarea problemelor la fața locului, în mijlocul oamenilor muncii, al specialiștilor, luarea de măsuri concrete, imediate sînt trăsături binecunoscute ale stilului de muncă ale președintelui Nicolae Ceaușescu. Fotografia pe care o publicăm îl înfățișează pe conducătorul partidului și statului nostru în timpul recentei întîlniri de lucru, care a avut loc pe un lot din perimetrul sectorului agricol Ilfov, cu oameni

ai muncii din domeniul construcțiilor de mașini agricole. Cei prezenți la întîlnire l-au asigurat pe tovarășul Nicolae Ceaușescu că vor depune toate eforturile pentru îndeplinirea indicațiilor și orientărilor primite, pentru realizarea unor mașini și utilaje în măsură să asigure modernizarea continuă a agriculturii noastre socialiste, să contribuie la îndeplinirea obiectivelor noii revoluții agrare.

Modernizarea continuă a agriculturii reprezintă una din problemele centrale ale României de azi. Contactul viu și permanent cu viața satelor, vizitele de lucru, numeroasele consfătuiri organizate din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, au ca fir roșu preocuparea pentru dezvoltarea puternică a acestei ramuri importante, care condiționează progresul general al societății. În acest context, noua revoluție agrară preconizată de partid vizează atât producția cit și productivitatea muncii, nivelul tehnic, eficiența economică, activitatea socială generală din satele noastre — așadar, un complex de măsuri organice încheiate și gândite, menite să însușească o gândire și un spirit nou în agricultură și să determine, încă din anul în curs, o îmbunătățire radicală a activității. Or, afirmarea noii calități și în acest domeniu cere angajarea deplină a potențialului uman — a mecanizatorilor și cooperabililor, a specialiștilor din producție și din cercetarea științifică și învățămîntul agricol; el decide, în ciuda influenței schimbătoare a cliimei și a tuturor celorlalți factori extrinseci OMULUI. Este aceasta, poate, ideea principală ce se desprinde din cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la consfătuirea de lucru din 19-20 august de la C.C. al P.C.R.

„Rezultatele din acest an — a subliniat secretarul general al partidului — demonstrează că, indiferent de condițiile de climă, dacă se lucrează bine se pot obține recolte bune. Nimeni nu poate să se uite numai la cer, nu poate să dea vina pe altcineva decît pe felul în care organizează și execută lucrările agricole, pe modul în care ia măsuri și rezolvă toate problemele care sînt legate de acestea“.

În adevăr, deși anul acesta condițiile climatice nu au fost din cele mai favorabile, s-a obținut la cerealele păioase — grâu, secară, orz și altele — o recoltă care poate fi apreciată bună, realizîndu-se o producție de peste 9 milioane tone, din care peste 6 milioane tone grâu. Și celelalte culturi se prezintă în ansamblu bine, iar porumbul promite o recoltă bună, pe care practic nimic nu o mai poate influența defavorabil la ora actuală. De asemenea, există condiții pentru o producție înaltă de legume, sfeclă, cartofi, fructe, struguri. Pe baza a ceea ce se cunoaște pînă acum se poate deci aprecia că recolta din acest an va fi bună, iar la cereale se conturează nu numai realizarea integrală a prevede-

Mărturii de reporter despre vrednicia satului

Culesul s-a încheiat, începe culesul

O dimineață de august tirziu la țară. S-a luminat de-un timp bun, e ora 5 și multă lume pleacă la treabă. Nicolae Ghenu, președintele C.A.P. Vlad Tepeș, controlează tarlalele cu lucernă. De fapt, vrea să vadă cum și-au făcut treaba paznicii de noapte. Sigur, oamenii sînt cinstiți și lucerna e toată în tarla, numai că oamenii sînt și mai cinstiți cînd sînt controlați sirguincios. Cîntecul e unul din obiceiurile care se învață și Nicolae Ghenu nu-i niciodată ostenit, cînd trebuie să învețe pe unul și pe altul respectul față de avutul obște. Un ceas mai tirziu, urmat aproape de-un ciine, care-i un fel de mediator al său pe lângă pindarii colectivei, președintele e la grajduri, la „vacile mulgătoare“, expresie consacrată și care înseamnă nu că vacile ar mulge ele ceva ori pe careva, ci că sînt mulse. Hrană pentru vite există din belșug, C.A.P.-ul din satul Vlad Tepeș e unul din locurile acelea vrednice care n-au dus niciodată lipsă de nutreț. Acum, spre exemplu, nouă oameni sînt la sîre și le ridică din fin, lucernă și paie, transportate cu baloturile sau în vrac. Din punctul numit Babanicul — satul e plin de nume sucite și pitorești, toate cu o istorie și cu humor țărănesc abrupt — sosesc două căruțe cu fin și deasupra finului, cu furca și biciușca în mină, iată-i pe Drăgoi C. Ion și Matei Ion, pe Alexandru Prună și Florea Popa. Nicolae Ghenu se uită în urma căruțelor și pare a le număra. De fapt, nu le număra. Sîntem la țară între două culesuri, grîul e gata și cu rostul lui, în două-trei săptămîni urmează sfecla și floarea-soarelui, oamenii sînt la muncă și oricît ai strădui să afli niște lucruri cu un alt înțeles decît cel obișnuit, ele nu înseamnă decît ce știm cu toții că înseamnă: unul așază finul în stog, altul amestecă mortarul la o platformă de beton pentru descărcatul recoltei, altul mină vitele pe miriște. N-a mai plouat de mult, mașinile răscolesc praful, din cauza prafului tot ce are culoare e gălbui-cenușiu, către prînz căldura crește și munca, chiar dacă îl innobilează pe om, e un chin. Faptul într-adevăr deosebit — pentru că un fapt deosebit tot există — e că acum, cînd nu e campanie și în atîtea sate vezi atîția gata să-ți povestească, stînd degeaba, că tocmai se pregăteau pentru cutare și cutare treabă, aici, la Vlad Tepeș, chiar îl găsești pe fiecare făcînd ceva. Și, după fiecare,

Nicolae Ghenu, masiv, nu prea vesel, niciodată grăbit, întotdeauna unde se cuvine să fie. Dacă ar fi sportiv, despre Ghenu s-ar putea spune că are un plasmament bun. Probabil că talentul de organizator acesta este: să fii prezent ori să-ți se simtă prezența chiar și numai prin preajmă fiind. Nicolae Ghenu nu-i un om sprinter dar a lucrat, pînă a fi ales președinte, șofer. Cunoaște, deci, toate drumurile, o cunoaștere eficientă, și mai știe că o muncă începută deștept e pe jumătate terminată. Platforma de beton, care se construiește, spre mirarea unora, pentru descărcatul grîului(!), dar după ce culesul și descărcatul grîului s-au încheiat de mult, e pentru recoltele anilor ce vin. Pînă la bază sînt 25 de kilometri, era nevoie de o platformă intermediară, numai că a trebuit să treacă niște ani pînă ce lumea s-a convins de treaba cu care ar fi urmat să înceapă. E mintea românului de pe urmă venind cu un ceas, totuși, mai devreme. Un meșter zidar bombăne și președintele dă din cap, ca unul care ascultă și nu aude. De ce-i nervos meșterul? „Pentru că trebuie să muncească! El ar vrea să stea la umbră și betonul să curgă singur în formă“. Imi cere betonieră. De unde să scoți o mașină pentru fiecare metru cub de beton? Adevărul este că mulți vor să-i tot împingă din urmă, spune președintele. Platforma are 780 m² și nu e ușor s-o întocmești. Păi, dacă era ușor, mai luptam eu cu oamenii? Puneam mina și o făceam singur.“

Nicolae Ghenu e pus pe dialectică în condițiile în care alții ar fi foarte mulțumiți de ce li s-a întimplat cu recolta. Grîul a dat peste 3 700 kg la hectar, adică 700 kg peste plan, culturile anună toate un an bun, s-a arat după cules și s-a discuit pămîntul în condiții optime, mașinile pentru culesul florii soarelui sînt pregătite, porumbul arată „ca în baltă“, ca pe malul Dunării și ca-n multe locuri irigate.

Nicolae Ciocloveanu, primarul din Comana, comună de care aparține și Vlad Tepeș, vine să vadă cum merg lucrurile pe șantierul magazinului universal. E un bărbat nu prea înalt, iute și cu grai îndatoritor. El e de părere că nu-i nevoie de prea multe principii dacă ai câteva și foarte limpezi. Să nu-i vorbești omului într-un fel și el să priceapă într-altul. Magazinul, bunăoară, trebuia făcut, deoarece existau patru mici în patru locuri din sat și trebuia să alergi prin toate patru pentru o marfă de găsit în unul singur. Comuna a făcut rost de materiale, comuna a luptat pentru proiect și amplasament și ca să nu mai fie nevoie să lupte și pentru zidari și mină de lucru din construcții le-a vorbit oamenilor

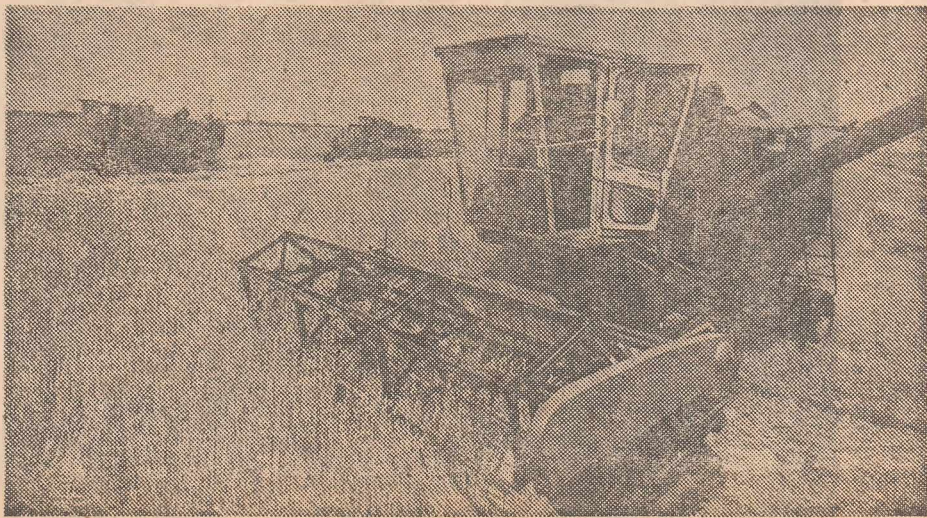
drept: dacă vrem magazin, atunci punem mina și îl facem! De fapt, ar fi încă un principiu al primarului: să nu vorbești de zece ori pentru un lucru pe care-l poți spune numai o dată. Cu condiția să-l spui, nu să-l povestești pe de departe. Magazinul, iată, crește, în sat urmează a fi montată curînd o conductă de apă, pe aici apa e la mare adîncime și are prețul pe care în alte părți nu l-a avut niciodată.

Revin în curtea C.A.P.-ului, la muncitorii clărilor de fin — aceiași de aproape 40 de zile, din zori în seară, timp în care au înălțat un fel de piramide de paie și lucernă, hrană pentru vitele a două sate — și le scriu numele pentru că e ceva curios aici: sînt mai mulți bărbați decît femei. „La noi, spune președintele Ghenu, cam așa se lucrează. Cînd vine seara trenul cu navetiști, jumătate se îndreaptă spre casă, jumătate spre tarlău în acord global. N-am nici o grijă cu forța de muncă. Și acum, iată numele a nouă țărani stînd de aproape o lună și jumătate în coamna șurilor cu furca în mină ca într-un manual de învățat cum e munca la țară: Gheorghe C. Marin, Pavel Vasile, Gheorghe Bratu, Ion Constantinescu, Chițu Vasile, Roman Elena, Constantinescu Gherghina, Matei Niculina.“

TUDOR OCTAVIAN ■

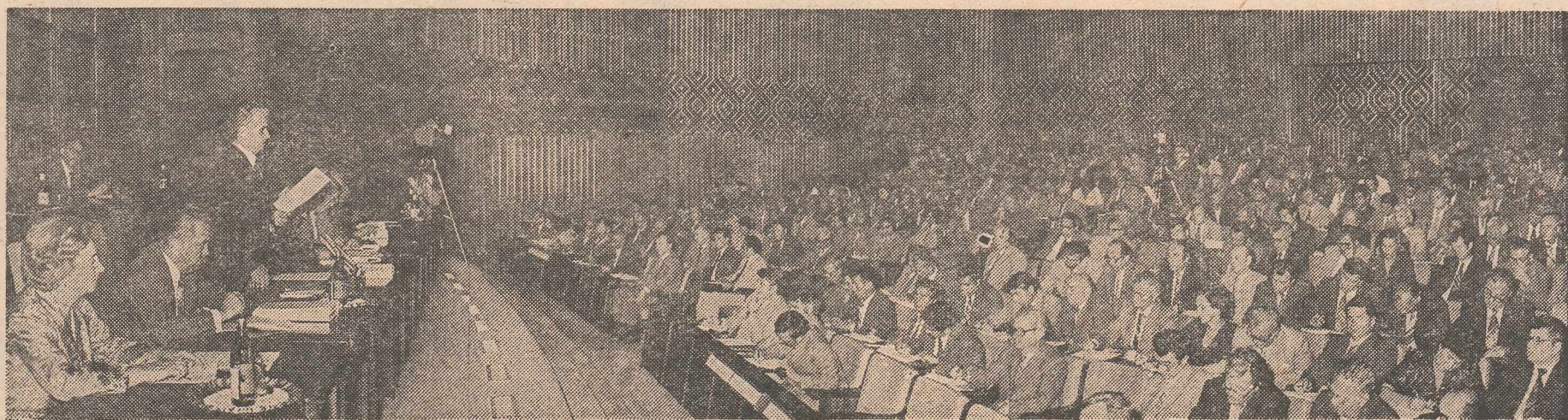
Vara a doua

De n-ar fi atît de îndepărtate amintirile din armată, peste care s-au adunat, cînd mai limpezi, cînd mai tulburați de grijii anii, vreo 54 la număr, Gheorghe Stanciu s-ar putea închipui strateg și, între sfîrșitul unei munci și începutul alteia, ar fi în stare să cîștige imaginar bătălii hotărîtoare în timp ce, pînă una-alta, indeletnicirea lui de toată ziua este să păzească grădina de legume a C.A.P.-ului, adică să-și rotească ochii peste dealurile și văile care impresoră o parte din trupul pădurii de tei numite Coasta lui Tudorache. La vîrstă lui, 77 de ani, are încă vederea bună, altfel n-ar răzbi să deslușească prin vîlurile aerului încălzit ca la gura unui cuptor ce se întimplă acolo, departe, la gară, cînd consătenii lui pleacă la București sau la Giurgiu sau vin de la București și de la Giurgiu și după o zi sau o noapte de muncă se risipesc încotro au loturile în acord global. Sat de oameni vrednici, spune Gheorghe Stanciu, oriunde arunci privirea nu se poate să nu vezi pe cineva trebăluind. Mai sus de grădină, unde începe un lan de porumb, au trecut de dimineață Ion Mîcu și alți vreo cițiva, e de mirare cum trecură cu sapele pe umăr, că doar nu e de crezut că au plecat cu sapele pe la serviciile lor de la oraș, probabil că le-au lăsat în păstrare cuiva de la halta Vlad Tepeș. Atunci, dimineața, era mai multă lume și la grădină, venise și șeful fermei, Stelică Badea, împreună cu Du-

adică despre oameni

rilor planului, ci și depășirea nivelului de 1 000 kg cereale de locuitor. Astfel, viața însăși confirmă realismul programului partidului privind impulsivitatea unui sector cărui, cu ani în urmă, nu i s-a acordat atenția cuvenită.

La consfătuirea de lucru, tovarășul Nicolae Ceaușescu a scos în evidență — alături de succesele realizate — liniile de acțiune pe viitor, problemele deschise care trebuie abordate frontal și rezolvate pentru îndeplinirea planului în ansamblul său. Un pronunțat spirit realist, lucid, conștiința faptului că împlinirile în agricultură rămân încă, în unele sectoare, în urma posibilităților, indicarea clară a căilor de urmat caracterizează întreaga cuvintare a secretarului general al partidului.

Factorul OM și cel direct legați de el: ORGANIZARE, ORDINE, DISCIPLINĂ trebuie să-și spună puternic cuvântul azi, datorită politicii clarvăzătoare a partidului și eforturilor materiale depuse de statul socialist, dotarea agriculturii noastre cu mijloace tehnice moderne a progresat rapid în sectorul mecanizării, bunăoară, asupra cărui s-a oprit îndelung secretarul general în cuvintarea sa. Mașini avem, omul decide, iată și aci ideea de bază. Cu tractoarele în dotare se pot realiza lucrările într-o perioadă foarte scurtă, dacă se ține seama că practic dispunem de un tractor la fiecare 60 ha. De asemenea, s-au creat condiții bune și pentru stringerea rapidă a recoltei. Dar aceste mijloa-

ce trebuie judicios folosite, „trebuie să se exercite un control ferm privind calitatea lucrărilor executate, respectarea adincimii arăturilor, pregătirea temeinică a solului — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu. În această privință rolul hotărâtor îl au stațiunile de mecanizare... Trebuie să introducem ordine și disciplină în acest sector”.

Este neîndoișor faptul că îndeplinirea acestei sarcini trasate de conducătorul partidului și statului nostru va face posibilă atingerea unui obiectiv de mare însemnătate economică pentru țară și pentru care există, în prezent, toate premisele: o dotare aptă să scurteze și mai mult timpul de recoltare, astfel încât realmente să se asigure ca în opt zile să se strângă recolta de cereale.

Se știe prea bine că în agricultură pământul, principalul mijloc de producție, nu se poate reproduce după dorință. Se pot fabrica oricâte strunguri, basculante, practice orice fel de mașini moderne, dar nici un singur hectar în plus față de ceea ce există obiectiv de la natură! Din această cauză evidentă progresul tehnic în agricultură are în vedere în mod deosebit creșterea capacității productive a pământului, utilizarea intensivă și rațională a resurselor ecologice. Și în această direcție elementul uman, spiritul gospodăresc rămân precumpănitoare. În ce sens? Un exemplu. „Pentru anul viitor vom avea pentru suprafața arabilă circa 180 kg de

ingrășăminte substanță activă pe hectar — a declarat secretarul general. Și am stabilit măsurile corespunzătoare pentru a se primi întreaga cantitate... Vom avea deci ingrășăminte; trebuie însă să vedem cum le folosim... Cred că la noi, este un exces de chimicale... Trebuie să acordăm multă mai multă atenție realizării de semințe, de material săditor, rezistente la diferite boli și să efectuăm mai bine lucrările agricole de arături adinci și celelalte — care au un efect foarte mare în diminuarea buruienilor și deci fac să nu mai fie necesar să apelăm la tot felul de chimicale”. Se desprind astfel sarcini importante pentru cercetarea științifică, asupra căreia secretarul general a revenit pe larg și pe alte planuri în cuvintarea sa.

A vorbi, în adevăr, despre trecerea la o nouă calitate în producția agricolă înseamnă, între altele, integrarea cercetării științifice în efortul general de dezvoltare a agriculturii, astfel încât rezultatele obținute să fie generalizate în practică, devenind un bun comun pentru toți producătorii agricoli. Există la noi o importantă capacitate umană în domeniul cercetării științifice agricole, care îndeamnă însă la o activitate calitativ superioară.

Legat de cercetarea științifică în agricultură, încă deficitară, și de pregătirea și stabilizarea specialiștilor direct angajați în producție, secretarul general al partidului a trasat sarcini și obiective precise, și a nume :

● soluționarea rapidă a producerii semințelor și materialului săditor de înaltă productivitate, rezistent la boli etc ;

● revederea urgentă a programelor institutelor de învățământ agricol, în sensul unei mai stricte legături cu problemele concrete ale dezvoltării agriculturii în etapa de față;

● aplicarea cu strictețe a măsurilor privind inginerii și specialiștii care trebuie să trăiască în unități, în localitățile și cit mai aproape de unitățile unde lucrează, precum și stabilizarea mecanicilor și zootehniștilor, aplicându-se ferm măsurile de cointerese morală și materială stabilite privind condiționarea veniturilor de producția realizată efectiv.

Ceea ce se cere în primul rând, la toate eșaloanele agriculturii, este un suflu nou, creșterea spiritului de răspundere, pasiunea în muncă, hotărârea de a realiza în întregime programele vaste și insuficiente din agricultură.

„...Agricultura noastră — a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu — are capacitatea să realizeze producțiile stabilite în plan și chiar să le depășească... ; ceea ce am prevăzut pentru anul viitor putem nu numai să realizăm dar chiar să depășim, aplicând cu fermitate învățămintele din acest an, generalizând ceea ce este bun și înlăturând cu hotărâre ceea ce este rău... Dispunem de tot ce e necesar”.

LIONEL NIȚESCU ■

Mărturiile de reporter despre vrednicia satului

mitra Tiu, Paraschiva Doncea, Ioana Radu, Ileana Bercu și Stana Drăgoicea cu echipa ei din care Gheorghe Stanciu își aduce aminte de numele întreg al Anetei Grosu, Petra Leca, Ștefana Ștefan, Sița Cișcă. Au cules niște roșii, le-au încărcat într-un camion și pe urmă au plecat cu roșii, stăpîn peste grădina rămas doar ei, care a venit aici pe la sfârșitul lui iunie și de atunci n-a mai trecut pe acasă, în fiecare zi îi aducea mîncare într-o coșniță nevasta lui, Sultana, care e mai mică decît el cu zece ani. Și după ce pleacă și ea, Gheorghe Stanciu rămîne chiar singur în lungul și latul grădinii, stringînd în lădite roșiile prea coapte, care se tot desprind și cad printre rînduri, vechind la mersul instalațiilor de udare și din cînd în cînd mai așezîndu-se în pragul colibei lui de paznic, o sumară alcătuire de scînduri. Iar noi, alegînd dintre toate numele, la întimplare, pe acela al Stanei Drăgoicea, am mers către sediul C.A.P.-ului și întrebînd de locul unde muncește echipa ei la acea oră de mijloc a zilei am aflat că echipa lucra în acea zi chiar acolo, în curtea C.A.P.-ului, la o platformă de beton pentru depozitarea recoltelor. Stana Drăgoicea are 62 de ani. De doi ani a ieșit la pensie însă muncește, precum se vede, cit o țîn puterile și este încă șefă de echipă, răspunzînd de munca a 72 de femei. Asta a fost hotărîrea conducerii C.A.P.-ului, altfel, zice, ea a cerut în primăvara trecută să fie înlocuită din această funcție, nu din alt motiv decît că funcția asta înseamnă o muncă în plus, în fiecare seară trebuie să bată la porțile femeilor din echipa ei și, cu un cuvînt pe care auzîndu-l atît de des a învățat să-l folosească bine, să le mobilizeze pentru a doua zi. Pe cele care nu prea se îndeamnă să vină a doua zi la muncă „le lustruie”, zice, așa cum știe ea mai bine : „Iau caietul și creionul și dacă nu vrea să vină a doua zi îl spun să dea semnătură acolo că nu vine, însă nici una nu vrea să semneze, dacă ar semna ar fi amendată cu 100 de lei. Pînă acum n-am avut în echipa mea nici un caz de penalizare”. Și Stana Drăgoicea continuă : „Aproape să-ți spun că am fost dată și la ziar. Am medalie de argint, mi-au dat-o la Vidra într-o ședință, și pe brevet este semnătura tovarășului Nicolae Ceaușescu. Diplome nu mai țîn minte cite mi-au dat. Și vîzînd medalia asta, fil-me-a, Ioana, a zis să i-o dau ei să-și facă niște cercei. N-am vrut să i-o dau, fiindcă eu cred că nici nu e vete să facem din ea cercei, ori este?”. Și fără să aștepte mai mult de-o clipă răspunsul, întorcîndu-se către platforma la care lucra Stana Drăgoicea a mai zis că nu-l deloc rău că s-au gîndit să facă și ei, la Vlad Tepeș, un astfel de spațiu de depozitare, cum a văzut că au alții, prin alte sate, ca să nu se mai piardă chiar nimic din recolte. Aceasta

fiind cea mai mare mulțumire a țăranelor, zice țărana Stana Drăgoicea. La griu, mai zice ea, în acest an nu știe să se fi pierdut nici o mină de boabe, poate că a fost și acesta unul dintre motivele care au făcut să se obțină o producție de 3 700 kilograme la hectar, cu mult peste planul care fusese doar de 3 000. A rezultat o cantitate suplimentară de 23 de vagoane din care o parte, potrivit legii, va reveni țărănilor din satul Vlad Tepeș, unde anul are, iată, două-trei veri și acum, în vara a doua, în vara a treia, în prag de toamnă, oamenii n-au odihna și chiar țîn să ciștige o bătaie hotărîtoare.

D. CONSTANTINESCU ■

O viață rotundă la Văcărești

Despre vremea în care Văcăreștii umbiau să-și caute un președinte de cooperativă pe măsura trebuințelor lor se spune că a fost „ca ieri” deși au trecut patru ani. Oamenii spuneau că ar fi bun de președinte Costică Tudor, plecat din sat de vreo zece ani. Plecat cu totul nu era, făcea doar naveta la Găești, nevasta îi lucra la C.A.P., iar gospodăria lor era bine pusă la punct. Ilie Drăgoi, secretarul de partid îl stia de om harnic și legat de glie, iar primarul, Nicolae Stanciu, cu care a fost coleg de clasă, a admirat întotdeauna la el faptul că nu-i place să stea pe loc, că are inițiative pe care le rumegă bine înainte.

— Cum ați primit, Constantin Tudor, inițiativa sătenilor de a vă alege președinte al C.A.P.-ului ?

— Era un C.A.P. sărac și nu puteam să le dau oamenilor ce le promiteam în se-dințe. Grijă asta m-a făcut să-mi pierd multe nopți. Văcăreștii e la doi pași de Tirgoviște și bărbaiții făceau naveta în industrie. Primarul mi-a dat curaj arătîndu-mi de ce avea încredere în mine ; știam să vorbesc cu oamenii și ei mă ascultau, trebuia doar să-l învăț și pe ei să judece drept, să-și explice legile după care trebuia să trăim din rodnicia pământului. Vedeam eu bine că oamenii pun preț pe vorbele mele, dar, pînă atunci, nu-mi dădeam seama că asta-mi poate folosi. Știam că pământul nu era prea de soi, suprafețe întregi sint numai pe podzol, cu ogoare cu apă, ca niște farfurii, de unde n-ai cum să-i dai drumul și pe care nu creștea nimic. Am stat de vorbă cu citiva bătrîni. Unii ziceau că-i bun doar pentru furaje, ori structura culturilor nu ne permitea ; aveam nevoie de porumb. Numai Ion Mocanu și Ion Stanca au avut

curaj să vadă mai departe, zicîndu-mi că dacă-l îngrijim bine și-i dăm pământului de toate la timp și mai ales ingrășăminte, putem încerca. Eram în cîmp cînd discutăm ce puteam face cu terenurile astea mai rele, pe care trebuia să le lucrăm diferențiat, pe tehnologii separate și chiar să le dăm unor oameni mai pricepuți să le muncească la global. Cum v-am spus, oamenii și pierduseră încrederea că vom mai scoate porumb în Rușet. Singurele care s-au prins să încerce au fost Voicu Leana și Nițu Marița, cele mai bune șefe de echipă. În '81 am obținut porumb bun în Rușet, iar oamenii au lucrat bine peste tot. Au fost mai bine retribuiți și sufletește am fost mult mai apropiați. Au primit cam 80—90% din ce le-am promis, lumea a prins curaj și au început să vină mult mai mulți la lucru. Ion Ancața, Paul și Ion Tudor și-au vîndut apartamentele de la oraș și au venit să muncească în gospodărie. Se săturaseră să plece la 11 noaptea de-acasă, cînd lucrau în schimbul doi. Mulți încadrați iau pămînt și-l lucrează la global, alții și iau concediul și ne-au dat la făcut sîre. Florea C. Ilie, Oprea Petrescu, Nae Florea, Lungu Margareta, Nastasia Dincă, vin de la ora patru sau dimineața — dacă sint în schimbul doi — și fac norme la strîns și depozitat furaje sau la balastieră. Cum să vă zic... viața ni s-a rotunjit în bătaia asta pentru pămînt și pîne.

Veta Tache are 54 de ani, ar fi trebuit să facă patruzeci de injecții și să stea la pat, din cauza unor dureri de reumatism, dar ar fi simțit că anchilozează ; și-a luat sapa a doua zi de dimineață și dusă a fost. Nimeni n-a mai văzut-o pînă seara tirziu. După citeva zile de ploaie, abia acum s-a putut intra în cîmp la cules mazăre și fiecare ceas contează ; numai după ce te-ai chinuit s-o cultivi și s-o vezi păsăi, gata să plesnească în căldura zilei poți înțelege cum ajungi să-ți neglijezi sănătatea trupului, doar pentru a nu știrbi nimic din cea a sufletului. Deoarece, încă de la înființarea gospodăriilor colective în România pentru această femeie, șefă de echipă timp de 33 de ani, a munci cu suflet a fost singura explicație ce a făcut ca atîta trudă să nu i se pară niciodată grea. „Atunci, în '69, dacă te uitai în curtea noastră vedeai că eram țara sărămanuți, ne spune matusa Veta, și așa eram toate care am început viața muncînd laolaltă. Eu eram mai inimoasă ca celelalte, asta le dădea curaj, și duoa cum vedeți am rămas șefă pe viață. Atunci, la început, mi-am luat și fata cea mare la muncă, azi are rostul ei, casa aceea de peste drum, și la rîndul ei, azi vine și ea cu fata la cîmp”.

— Se spune că un sfer de sat a fost lămurit de dumneata, i-adevăr ?

— Nu mi-a plăcut niciodată să muncesc de una singură și cum de la părinți știam că omu' dacă-i om de pe o palmă de pămînt poate scoate cit îi trebuie, chemam și alte femei. Dacă te gîndea, toate o duceam din ce în ce mai bine, ne învățasem să muncim, era, ca să zic așa, o meserie. Atunci, de ce să nu ne ținem de ea. Numai acum-a-i o mică cotitură... Dacă nu vom ceda la muncă — nu ne vor uita nici la plată ; doar n-a fost risipă, griul trecea din Glorii în mașini și conducerea era toată pe cîmp. Am zis să ne legăm de pămînt. Le-om descurca noi pînă la urmă ; și griul a fost bun și porumbul e tare frumos.

★

Da, griul a fost bun, dar citeva zile de ploaie i-a ținut pe oameni în loc și s-a mai pierdut din recoltă. Într-una din acele zile în care oameni și combine încercau dacă pămîntul s-a zvîntat suficient pentru a-i suporta să-i culegă roadele, Mircea Constantin, inginerul șef al C.A.P.-ului Văcărești, reușea să-și păstreze calmul.

— E o tactică sau așa vă este felul ? Întreb.

— Primarul și președintele au intrat amîndoi cu o combină în griu. Sondează terenul și de-o jumătate de oră stau pe loc. Am trimis încă un tractor să-i scoată.

— Am aflat că nu sinteți din partea locului. În momente din acestea vi se întimplă să regretați că ați rămas 14 ani ?

— Să știți că cel pe care îl apucă regretetele după 14 ani înseamnă că nu s-a implicat suficient de serios în meserie. Cînd te implici, investești și trebuie să ai răbdare. În 14 ani am cunoscut nu numai fiecare solă de pămînt, care chiar dacă nu a fost din cel mai bun, el nu mai e același. Îl innobilăm cu fiecare an care trece. Nici oamenii nu mai sint aceiași. Înainte erau inchiși și ursuzi, se ocupau numai cu afaceri ; acum au reușit să se respecte, să fie ospitalieri. Am fost un om calm și înțelegător și așa mi i-am apropiat. Simplu și cinstit îl atragi de partea ta. Vitregia soartei îl făcuse rău. Dacă în urmă cu vreo cinci-șase ani nu obținusem mai mult de 1 500 de kg la hectar și azi realizăm 2 500 iar porumbul s-ar putea să fie chiar dublu, asta înseamnă că nici pămîntul nu mai este același dar nici oamenii. Din 15 tarlale au rămas citeva și am nivelat și redat agriculturii citeva sute de hectare de teren pe care nu răsărea nimic și de pe care am scos și 3 500 kg griu. Un exemplu ca acesta nu face altceva decît să te convingă și să te ambiționeze pentru tot restul vieții. Pe mine ca și pe oamenii acestor locuri.

ELENA GHERA ■

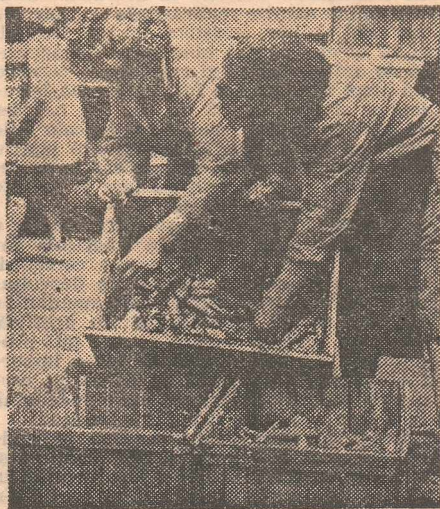

Și în comerț contează de la cine ai învățat meserie

Drumul pe care legumele îl au de străbătut de la cimp până în sacosele gospodinelor ar trebui să fie, dacă nu foarte scurt, cel puțin simplu: mașinile care le transportă de pe cimp să le descarce direct la unitățile de desfacere. Dar aprovizionarea nu se face, în toate unitățile din Capitală, de la o zi la alta, drumul parcurs, de multe ori, se exprimă în zile și nopți, timp în care marfa se deteriorează și se devalorizează.

Lucrurile sînt de mult știute, iar cel care se îngrijesc de aprovizionarea Capitalei se gîndesc în continuare la posibilitățile de scurtare la minimum a perioadei în care legumele și fructele nu mai sînt nici în vrej sau în pom și nici în cămășile noastre. În acest sens au fost organizate dispecerate pentru dirijarea operativă a produselor horticoale în șase puncte de intrare în Capitală. Lucrătorii comerciali care le deservesc le stabilesc destinația „pe loc”, după un simplu telefon dat la Dispeceratul central care, zilnic, centralizează stocul și necesarul de legume și fructe al marilor unități de desfacere.

Ideea este valoroasă, dar cînd se aplică doar pe alocuri rezultatele nu mai sînt cele scontate. Sîmbătă, 14 august, am vizitat trei din aceste puncte de dirijare. La Cernica, dispecerul de serviciu, Constantin Vanca, îndruma producătorii intrați în București pe această arteră, dar la Afumați și la Jilava cabinele erau închise și dispecerii lipseau cu desăvîrșire, fapt confirmat și de lucrătorii de miliție de la ambele posturi. Conform instrucțiilor efectuate cu șefii de coloană ai mașinilor I.T.A., toți șoferii care transportau legume și fructe știau că la intrarea în București, la punctele de dispecerat li se va indica unitatea de destinație. În situația de față erau obligați să

străbăta orașul la depozitele din Berceni sau Militari doar pentru a afla în ce piață să desfacă produsele. De la sergentul major Gh. Nițu, de la postul de miliție, aflăm că într-una din zile dispecerii de la Jilava s-au prezentat la post băuți, că au băut în continuare și chiar s-au bătut. Iată cit de ușor se poate compromite o idee bună. Se interesează cineva de rezultatele obținute din aplicarea acestei dispoziții? După 30 de zile sîntem ca la început? Uităm că țărani și primesc răsplată efortului lor doar după realizarea recoltei, după valorificarea ei. În transport se fac de asemenea eforturi în condițiile actualei crize de combustibil. Ne întrebăm de ce atît de puțină lipsă de

respect și de înțelegere din partea unor funcționari?!

Ultimele zile ale săptămîinii ne-au găsit prin cîteva piețe și mai multe unități I.L.F. și putem spune că aprovizionarea încă nu este ritmică. Nu se găsesc cantități suficiente pentru toate sortimentele decît în marile piețe. În ceea ce privește calitatea produselor nu-l jignim pe vânzător spunînd că ea este acceptabilă, dar îl nemulțumim pe cumpărător. Duminică, în Piața Berceni Sud nu existau roșii, nici fructe. Vineri, în Piața Moghioroș se găseau de toate. Într-o astfel de zi, ne spune șeful unității I.L.F., vânzările pe totalul celor zece puncte fixe depășesc 70 000 lei, iar sîmbăta și duminică cifra este mult mai mare. Am trecut duminică dimineața și nu mai era nimic din ceea ce văzusem vineri. Lipseau fructele. În schimb chioșcul I.L.F. al județului Ialomița, deschis aici, avea toată marfa de calitate extra. Cu o zi înainte, doar la două cîntare s-au vîndut produse de peste 40 000 lei, record datorat doar proșpețimii produselor. „Secretul este unul singur, ne spune șeful unității Ialomițene, Alexandru Cutulea, aduc măruri direct din teren și de la oameni mai bine pregătiți în creșterea legumelor, de la C.A.P.-urile din Mîloșești și Buiești”.

După cum vedem, calitatea începe încă de pe cîmp și depinde și de calitatea oamenilor care o fac, de experiența lor. Totuși trebuie să amintim că și în cazul produselor de calitate prezentarea are o mare importanță. Cu cîteva săptămîni în urmă, cînd încă nu se găseau ardei pe piață, unitatea nr. 368 din bd. Păcii achiziționase două tone de ardei foarte frumoși. Din ei mai are și astăzi cam 300 de kg. bineînțeles stricați. I-au luat pe toți ca să-și facă planul, dar nu s-au gîndit să-i prezinte spre vînzare cît mai atrăgător. Șeful unității și acum le reproșează cumpărătorilor din acest cartier că nu vor decît marfă frumoasă. Aveau ei ardei frumoși, dar

restul produselor era de calitate proastă. Chiar magazinul este prea mare, gol, rece, neprimitor și murdar; cumpărătorul nici nu intră și astfel s-a întimplat că li s-a stricat frumusețea de ardei. Pe primul cumpărător care a intrat în magazin, Luțian Nițescu, l-am întrebat dacă face, de obicei, cumpărături de aici, dacă îi place magazinul. Ne-a mărturisit că nu e de plăcut, dar nu sînt doar vânzătorii de vină; a văzut, de-ațița ori, că primesc marfă stricată noaptea, pe care o găsesc dimineața la ușă și pe care, astfel, nu o mai pot refuza. Chiar atunci, învăluită în praful vînzătoare Maria Oprea încerca să cîntărească niște ceapă dintr-o grămadă nesortată. Întrebată ce-i de făcut, ne spune că acum nu mai știe, dar retrăsește magazinul de unde a plecat în care nu alături de un echipaj bun. La început ne-a mirat termenul folosit, dar la unitatea următoare, peste drum, cu 500 m. mai sus, am înțeles ce importanță poate să aibă un colectiv bun — un echipaj. Această unitate, nr. 372, condusă de Nicolae Păun arată ca o microexpoziție cu vînzare. Pentru a înțelege cum este posibil ca, în aceleași condiții de recoltă, unitatea să arate ca o expoziție, redăm cîteva fragmente din discuția purtată cu unul din membrii „echipajului” — Ion Iordache: „cumpărătorul trebuie atras; dacă un măr e așezat cu coada-n jos... cumpărătorul observă și piersicile, cam 1 000 de kg, le păstrăm în frigider, în vitrină la foc, pe căldura asta ne trebuie un parasolar. Pînă la opt seara stăm toți, aranjăm și sortăm; cartofii, dacă vin cu pămînt, îi spălăm, gestionarul stă la vînzare cu noi; contează și de la cine ai învățat meserie”. Și scoate de sub un raft un băț de care este legat un pămînt de pene de curcan, pe care-l flutură peste borcane și peste legume, așa încît „sare praful de pe toate”.

Recunoaștem: contează și de la cine ai învățat meserie!
Fotoreportaj de ELENA GHERA

Flori de sare

Prima noastră cunoștință din Slănic-Prahova, în ziua de 23 August, este Ion Saulea, directorul stațiunii balneare. Cu o zi în urmă, adică pe 22 august, ne spune directorul, la Slănic au venit, din toate colțurile țării, peste 10 000 de turiști care au vizitat punctul de mare atracție care este mina, muzeul istoric de formare a salinei și muzeul de artă. Apoi, peste 2 000 de turiști au rămas să-și petreacă zilele de odihnă în hoteluri sau în corturi în jurul celor cinci lacuri saline. În ciuda ploii și a timpului capricios, care n-a ocolit Slănicul, sînt așteptați să mai vină zilele acestea încă aproximativ 20 000 de oameni ai muncii. Pentru aceasta, cei de aici s-au pregătit din timp. Astfel, Fănică Cristea, unul din cei mai renumiți gospodari ai locului, responsabilul restaurantului aparținînd O.J.T.-ului, a pregătit peste 20 000 de mici, preparate din pește, pasăre și renumiții cîrnăciori à la Slănic. Așa sînd treburile, singurul lucru care parcă lipsește este soarele. Dar toată lumea susține că spre după-amiază vremea se va îndrepta și vizitatorii vor putea beneficia nu numai de pitorescul salinei. Ne-am îndreptat cu un grup de cîteva sute de vizitatori către cabina liftului care avea să ne poarte pînă în măruntaiele pămîntului, pînă la adîncimea de peste două sute de metri. Cel care ne însoțește și ne dă explicații este Stelian Zaharia. El este maistru la mină, se ocupă cu foarte multe lucruri, printre care și cu problemele de întreținere. Dar cînd sînt zile de vîrf, adică sînt mulți vizitatori, Stelian Zaharia face, de ani și ani de zile, și muncă de ghid. Cunoaște toate ungherele și toate secretele salinei. Primul popas are loc la o sută și ceva de metri, la orizontul cu numărul 1, loc botezat „Principatele Unite”. Galeria este înaltă de peste 70 de metri și este formată din trei camere. Aici, la sfîrșitul lunii septembrie vor avea loc campionatele mondiale de aeromodelism. Pregătirile au început de mult. În momentul de față, adică azi, 23 August, o echipă de „șoc”, cum este denumită, muncește la cărățul bulgărilor de sare și la amenajarea

galeriei pentru viitorul concurs. Echipa este formată din patru muncitori care se numesc: Timefeț Ilarion, Simion Denis, Egor Samson și Achim Anani. Mai au de cîrat cîteva vagoane de sare. În cîteva zile totul va fi rostuit și pregătit pentru confruntarea internațională. Tot astăzi a fost adusă și folia de plastic iar echipa va izola întreaga cabină a puțului (înaltă de peste 70 de metri). Din aceste motive nu prea sînt lăsați să intre vizitatorii. Cabina coboară pînă la adîncimea de 210 metri, în galeria formată din 14 camere și denumită „Mina Unirea”. Este mult mai cald decît în cealaltă galerie. Tempe-

ratura atinge 13—14 grade. Chiar în fața puțului cîteva schele ascund o viitoare sculptură. Este vorba de un basorelief imens reprezentîndu-l pe Mihai Viteazul. Cîteva reflectoare fac ca particulele de sare, materia primă a lucrării, să aibă o strălucire metalică. Vizitatorii mai pot admira și cunoscuta cameră a „Genezei” dominată de statuile lui Decebal și Traian. De curînd colecția de statui de sare a mai fost îmbogățită cu încă o lucrare de mari dimensiuni. Este vorba de statuia lui Mihai Eminescu. Ghidul nostru ne-a purtat și prin alte camere ale minei. Astfel, de curînd, pe lingă cunoscutele încă-

peri care erau amenajate cu paturi și mese pentru cei veniți la tratament, în unele porțiuni ale minei s-au mai rostuit diferite puncte de agrement pentru cei care sînt în trecere. Aici, la peste două sute de metri adîncime s-au amenajat un teren de baschet, un teren de volei și cîteva mese pentru ping-pong. Așa că, atunci cînd este frig și afară plouă, mina de sare devine o imensă sală unde poți face sport, unde poți să te destinzi cîteva ceasuri. Numai că mulți care coboară pînă în măruntaiele pămîntului lasă urme adînci ale trecerii lor pe aici. Am văzut vizitatori cățărați pe schelele care acopereau statuile în construcție și care încercau cu cuțitele să definitiveze operele de artă. Atunci cînd ghidul nostru a îndrăznit numai să facă observație, „sculptorii” de ocazie s-au arătat stăpîniți unor cuvinte pe care hirtia nu le suportă. Ne-a părut rău că în această excursie nu ne-a însoțit și un om al ordinii publice pentru a identifica pe acești „admiratori” ai naturii. Dar, ne spune ghidul nostru, asemenea turiști sînt întîlniți aproape zilnic. Pe lingă toate acestea mulți care coboară în mină devin, odată ce au văzut bulgării de sare, și mari colecționari. Sacosele și buzunarele sînt umplute cu sare. Și ne spune cu un fel de ironie „sărătă” Stelian Zaharia, măcar de-ar lua din sarea care tot trebuie scoasă afară. Sînt scoși bulgării de sare care completează decorul muzeului. Și mai este un fel care păstrează urmele vizitatorilor. Mulți dintre ei lasă autografe. Chiar și numere de telefon. Pereții de sare au ajuns un fel de mica publicitate. Obicelurile de la suprafață, de a rupe florile puse de gospodarii stațiunii, sînt întîlnite și în adîncul pămîntului, unde sînt rupte florile de sare. Așa sînd lucrurile, înainte de a ne obișnui să cerem și să pretindem cîte ceva trebuie să ne obișnuim să păstrăm ceea ce avem...

Și cei din părțile locului aveau dreptate. La plecare, un soare încă de vară scîlda întreaga vale a Slănicului. Turiști, în zeci de mașini din mai toate zonele țării, se îndreptau către stațiune atrași de fama minei de sare, a florilor de sare care, dacă știm să le păstrăm, nu se vestejesc niciodată...

Zburăm cu o mică șalupă printre zidiri de stuf și cohorte de rațe sălbătice, zburăm de la Sulina spre inima deltei, în împărăția de ape dintre Canalul Sulina și Sfântul Gheorghe. Traversăm enigmaticul Lac Roșu, apoi Roșulețul cu nufierul arzind în răsăritul soarelui de vară, ca după câteva ceasuri să pătrundem în singurătatea magnifică a unui ghiol tăcut și fără nume, la marginea căruia, pe o limbă de uscat, două corturi viu colorate să ne dea de veste că am ajuns. Am ajuns în locul unde își petrec câteva zile de vacanță — tot între ape, ca un dor perpetuu —, cu familiile lor, performerii scufundărilor submarine românești: Dumitru Dinu și Constantin Vlad. Profesia unindu-l într-o prietenie și un cuplu profesional rar întâlnit în domeniul științei. Nu sînt scafandri, sau nu numai, „un scufundător nu este numai un scafandru”, cum aveau să ne lămurească, sint de profesie ingineri constructori de nave dar, ajungînd cercetători în „lumea tăcerii”, în laboratorul de inginerie marină de la Institutul de cercetări marine din Constanța, i-a unit pasiunea pentru scufundarea subacvatică, universul ei captivant și încă atît de necunoscut. Le-a devenit o a doua profesie ori sine qua non celei de bază. Sînt oameni de știință care consimt de bună voie și nesiliți decît de propria conștiință și dorință de a servi știința românească, riscul de a fi piloți de încercare ai adîncurilor, „cobai” ai capacității și puterii omului de a cuceri oceanul planetar, un domeniu tot atît de nou, de vast, de ispititor, în care omenirea și-a pus atîtea speranțe de viitor, dar și tot atît de greu de lăsat în stăpînire ca și spațiul extraterestru. Cum poți face omul să se deplaseze cît mai adînc sub valuri, să muncească, să supraviețuiască și chiar să locuiască în adîncul mărilor și oceanelor, învingînd legile fiziologiei lui, legile gravitației și legile fizicii apelor sînt probleme ce au necesitat și necesită zeci și zeci de minți inteligente și disciplinate din numeroase țări ale lumii, care s-au luptat și se luptă din răspuseri să răspundă. De circa un deceniu, România se află printre ele. Dumitru Dinu și Constantin Vlad fac parte din acest esalon românesc. Sînt piloți de încercare, de testare ai aparatului și tehnologiilor de lucru în mare, pe care le creează la suprafață echipe întregi de specialiști, sînt experimenterii ai capacității organismului de a se adapta la presiunile adîncurilor acvatice, de a respira (pină la ce limită de timp, oare?) nu oxigen, ci alte gaze, cocteiluri de gaze, cu heliu și azot, gîndite, experimentate de altele echipe de specialiști, de medici, chimiști, farmacisti...

Pentru Constantin Vlad (36 de ani, 59 de kilograme) a fost scînteia și marile vis al adolescenței sale. La 15 ani — vîrstă de care se află aproape una din fiicele sale și de care abia s-a despărțit cealaltă — i-a căzut în mină celebra carte a lui Jacques Yves Cousteau „Lumea tăcerii”, după lectura căreia vede filmul cu același titlu al aceluiasi celebru oceanograf și pionier al scufundării marine. Ne povestește că „a doua zi am știut ce vreau să fac în viață. I-am scris vreo zece scrisori, mi-a răspuns la două și asta mi-a hotărît destinul”. Reușește să captiveze un coleg de liceu și împreună încep lupta procurării unui minimum de echipament de scufundare — îl procură tocmai de pe la Timișoara — și, cu tenacitatea proprie marilor pasionați, nu a unor copii, iau în stăpînire singuri misiunea de a cotroba prin ape. Prin jurul orașului lor natal, Bacău, se aflau niște foste cariere de balast care, în urma ploilor, se umpluseră cu apă, devenind veritabile bălți. Aici și-au început ucenicia. Nu era o joacă. Colegul este atras de vinătoare subacvatică, își face rost de o arbaletă, „eu n-aveam răbdare pentru așa ceva, mă preocupa să văd și să cunosc totul, așa că mi-am proiectat și turnat singur din aluminiu o carcasă pentru aparatul de fotografiat, începînd să foto-

grafiez sub apă, înotînd cu niște labe rudimentare. Acele fotografii le am și azi, sînt peisaje, alge și pești...”. După liceu, pasiunea colegului se stinge, ia drumul lașului spre altă facultate, a sa nu. Vine la Galați, la Facultatea de construcții navale, altfel nu vedea cum să se apropie de oceanografie, un astfel de domeniu neexistînd încă în țară. Chiar din anul întii se gîndește la proiectarea unei nave de cercetări marine, gînd căruia îi va da consistență în teza de diplomă, idee ce va fi chiar folosită mai târziu de către Institutul de cercetări și proiectări navale — ICEPRONAV — din Galați la proiectul al primei nave românești de cercetări oceanologice, navă ce s-a dovedit a fi de concepție originală (și despre care autorul acestor rînduri a scris la vreme). Pe tot parcursul studiilor universitare nu-l părăsește pasiunea scufundării și a fotografiei subacvatice. Se antrenează singur, merge în fiecare vacanță la mare, în anul doi își construiește o altă carcasă pentru un alt aparat de fotografiat mai complex, caută literatura de specialitate, se perfecționează pe cont propriu. „Am vrut neapărat să fac oceanografie și iată că asta fac”. Are o șansă rară: în 1972, la doi ani după ce se înființează Institutul român de cercetări marine din Constanța, vine aici, să lucreze. „Studiul mărilor și oceanelor nu

setare privind pescuitul în Marea Neagră (depistarea bancurilor de pești, comportamentul acestora, reacția la anumite scule de pescuit...)”

În 1974, inginerul Vlad împreună cu colegul său, scafandru Gheorghe Oancea, efectuează prima scufundare cu heliu, la 80 metri adîncime, din țara noastră, deschizînd seria unor remarcabile performanțe în sectorul scufundărilor marine la noi, o veritabilă școală a scufundării profesioniste. Anul acesta, deci în mai puțin de un deceniu, deci într-un tempo extraordinar, scufundătorii noștri au atins performanța de 350 metri adîncime (recordul mondial fiind de 686 metri și aparține scufundării profesioniste din Statele Unite ale Americii). În 1975, efectuează un stagiul de perfecționare în patria lui Cousteau, în Franța, alături de colegul său, dr. Constantin Pastuch, de unde se întorc cu brevete de scafandri autonomi eliberate de Federația franceză de studii și sporturi subacvatice, renumită în lume și unde „performanțele noastre nu au fost cu nimic mai prejos decît ale colegilor francezi”.

Dumitru Dinu (34 de ani, născut în 1948 la Constanța, are 1.73 m și 70 kg), n-a visat că plăcerea copilăriei de a înota cu labe pe sub valurile Mării Ne-

Piloți de încercare în adîncul mării

se mai poate face azi de la suprafață. E ca și cum ai studia flora și fauna unei păduri din avion, chiar dacă ai fi dotat cu cea mai fină aparatură. Tot o cercetare subțire rămîne, fără consistență. Trebuie să te cuzunzi în ele, să le studiezi de aproape, în profunzime la propriu și la figurat”. Realitate pe care, ca țară riverană unei mări, a înțeles-o profund statul nostru, creînd un institut specializat de cercetări. Dar, să cucerești cea de a treia dimensiune a spațiului — adîncimea — nu e simplu și ridică numeroase bariere în fața cunoașterii și puterii umane. „Chiar din 1971, la un an de la înființare, în institut se pun bazele unui laborator de tehnologie, mai propriu spus de inginerie marină, menit să studieze și să contribuie la rezolvarea exact a acestor necunoscute, a problemelor pătrunderii și lucrului sub apă, mai ales la mari adîncimi”. Fiind un domeniu foarte nou în general în lume și de pionierat în țara noastră, activitatea laboratorului era axată pe aceste două grupe mari de probleme — studiul fiziologiei scufundării, proiectarea și realizarea de sisteme și aparatul de scufundare”. O activitate nouă și plină de risc, specialiștii înșiși oferindu-se a fi piloți de încercare, lotul de experimentare a ceea ce ei înșiși creau. Așa s-au întîlnit și așa s-au împrietenit Vlad cu Dinu, în misiuni comune, în zbaterea pentru a izbîndi ceea ce își propunea micul laborator care a unit — fapt rar — niște mari pasionați, împătimiti ai lucrului bine făcut. Între timp, ba nu concomitent, cu perfecționarea ca scufundător și experimenter proprii plămîni a unor cocteiluri de gaze respiratorii sub apă, inginerul Vlad lucrează, este șeful de proiect, la nașterea primului submarin românesc de cercetări oceanografice — SC-200, adică submersibil de cercetare la 200 metri adîncime. Submarin despre care, de asemenea, revista noastră a scris la vreme și care, anul trecut, la 6 august 1981 a fost lansat la apă, luîndu-și în primire misiunea celei dintii teme de cer-

gre, va ajunge profesie și împătîmire. A urmat Facultatea de mecanică, secția nave și instalații de bord din Galați. Fiind un student bun, în 1972, la absolvire, este repartizat în cercetare, în recent înființatul institut din chiar orașul natal — IRCM —, unde am găsit în formare, de către un colectiv foarte entuziast, laboratorul de tehnologie marină. Căruia i s-a atașat cu aceeași dăruire, conștințînd să fie printre aceia care sînt gata să probeze prin propriile simțuri ceea ce gîndeau cu creierul și cu creionul pe hîrtie. „Am luat-o de la zero, întii cu scufundarea la 3 metri, împreună cu scafandri. În 1977 am fost promovată ca cercetător științific și am început să studiez probleme de fiziologie și tehnică a scufundării”. Cu ajutorul propriei fiziologii, cu aparatul creată de colectiv, aparatul ce însumează și aportul propriu. Antrenamente severe — gimnastică, înot, probe de forță a brațelor, de stăpînire de sine, de respirat alte gaze decît aer, cocteiluri cu azot și heliu, de învingere a fenomenului de narcoză, de beție a adîncurilor, gazele acestea fiind foarte toxice la presiune, a imponderabilității, scufundări simulate în barocameră, apoi, în mare, la 12, 30, 50, 70, 200... metri. Rămînînd lucid, în același timp, rolul său fiind să aducă la suprafață date și informații despre comportamentul tehnicii și aparatelor de scufundare și a instrumentarului de lucru, avînd și misiuni de observație, de studiu al mării. Tot atît de importantă ca tehnologia de coborîre este — ne spune — și cea de ridicare la suprafață și de decompresie, revenirea plămînilor la normal. După o scufundare, cel puțin încă 10 ore — cobai. Studiul barierelor de decompresie a organismului fiind una din problemele cheie ale scufundării, indiferent pentru ce scopuri și pentru cît timp în mări și oceane. „Pentru decompresia unei singure ore de scufundare la 100 metri, ne informează, sînt necesare alte 10 ore. Din turela care te aduce la suprafață treci direct într-un cheson de

decompresie, legătura imediată cu aerul obișnuit de-afară ar însemna moarte pe loc, explozia plămînilor”. Acest cheson este un recipient comod, ca și cele de la NASA pentru cosmonauții reveniți din misiunile extraterestre, cu paturi, cu dușuri, cu cărți de lectură, numai că prin sisteme speciale se dirijează treptat presiunea aerului pînă ajunge la cea atmosferică și se schimbă treptat compoziția gazelor de respirat. Doar doctorul Pastuch intră printr-o ecluză specială pentru a-i examina — puls, tensiune, respirație, stare generală... Accidentele de decompresie sînt foarte periculoase și pot fi chiar fatale. „Colaborînd cu medici din țară și străinătate deținem la ora actuală tabele de decompresie pentru scafandri, în funcție de sistemele de scufundare, adîncimea și timpul de rămînire sub apă”. Dacă vom fi solicitați să ajutăm la specializarea lucrătorilor petroliști, mecanici de intervenție ori de alte profesii pentru platformele de foraj marin sîntem pregătiți”.

În 1977 și 1978 și inginerul Dumitru Dinu își desăvîrșește specializarea ca scufundător în Franța, sub aceeași firmă COMEX, în Marseille, la Centrul de lucrări subacvatice, CENTRAVIM, obținînd brevetul francez de scufundător. „Ocazie cu care am cunoscut și am lucrat alături de o serie de personalități și recordmeni mondiali în materie. Pe Henri G. Delauze, omul care s-a scufundat cu batiscaful „Arhimede” la 9800 metri, dr. Xavier Fructus scotit cel mai bun medic european în probleme de fiziologia scufundării”. Întors în țară, în 1977, participă la montajul primei instalații de scufundare la mare adîncime executată la noi „care a necesitat numeroase soluții tehnice, dintre care multe au fost originale”. La 23 august 1977 are loc evenimentul. Baremul este depășit, coborîrea proiectată pentru 100 metri, atinge 102 metri, ceea ce înseamnă, ca și în sport, fiecare centimetru depășit, un record al momentului. Din păcate, cum ne spune, evenimentul n-a fost consemnat, a trecut neobservat, anonim, deși marca o etapă nouă în scufundarea științifică, profesională și sportivă din țara noastră. Deși avea doar 30 de ani a fost cel ce a condus operațiile acestui act. Creierul, conducătorul echipei de la suprafață, formată din ing. Aron Petru, dr. Constantin Pastuch, ing. Victor Costencu, dirijorul celor două echipe din apă formate din scafandri Marinela Pavel (27 de ani) și Gheorghe Oancea (29 de ani), Mihai Marinescu și Mircea Rotaru (ambii în jur de 29 ani). Grijele și responsabilitățile au fost multiple: pornind de la selecția scafandrilor dintr-o echipă de 14, asistînd la testele medicale și psihologice, de forță, de vibrație a mîinilor, de tenacitate, de putere de stăpînire..., ocupîndu-se de pregătirea lor tehnică, de pregătirea instalației, și pînă la fabricarea cocteilurilor de gaze respiratorii și controlul acestora prin analize minuțioase, apoi conducerea efectivă, de la număratoarea inversă la revenirea pe uscat a scafandrilor. „E foarte important să-i dirijezi și să vorbești tot timpul cu scafandrii pentru a depăși stress-ul momentului și pentru a-și autocontrola starea de narcoză, de beție a adîncului. La zece metri sub apă, deja nu mai poți să fluieri, de pildă, vocea îți se schimbă, apare așa-numitul efect „Donald Duck”, iar fenomenul de narcoză se manifestă mai la toți scafandrii în scufundarea cu aer. Cu stare de euforie, încep să ridă... Nimfă irezistibilă, marea te cheamă în adînc, fără să-ți dai seama, îți se pare că pești cîntă, iar obiectiv, deși culorile dispar, vezi o lume mirific colorată pe care vrei s-o atingi... de fapt sînt halucinații.

Concomitent cu munca de scufundători, de cercetători oceanologi, de proiectanți sisteme, tehnologii și aparatul de scufundare pentru cercetare iață, scriu. Cu aceeași pasiune pentru același domeniu, încercînd să suplinească lipsa literaturii de specialitate și de popularizare

CICI IORDACHE

Zile de august pe șantierul marelui canal

Cărăușii pămîntului (III)

Dacă se preconizează cîmva un monument al constructorilor eroi ai Canalului Dunărea-Marea Neagră, așa cum dealtfel am și auzit că se va face, apoi din alegoria imortalizatoare, turnată în bronz sau dăltuită în marmură albă, neapărat trebuie să nu lipsească nici ei, cărăușii pămîntului, șoferii de cursă grea.

Adică, susțin cu ardoare, să nu lipsească acești oameni minunați, tenace și neobosiți, care alcătuiesc una dintre cele mai mari și mai cu temeii categorii de truditori din cîte are azi magistrala albă. Sigur, n-aș putea spune că absolut toți sînt demni de-o astfel de cinstire, că mai sînt și dintre cei leneși, dar în periplul meu vîratic de-a lungul și de-a latul marelui canal aflat în plină devenire i-am văzut doar pe cei buni și vrednici. I-am întîlnit alergînd fără odihnă încoace și-n colo, în coloane lungi, parcă fără sfîrșit, la volanul Roman-dieselurilor, Belazurilor, de toate categoriile sau autobasculantelor supergrele, cu capacități de peste o sută de tone, unele fabricate la noi, la Mirșea Sibiului.

La prima vedere misiunea lor pare pe cît de simplă, pe atît de obișnuită; cară întruna, din zori și pînă-n noapte, la pămînt. Îl iau dintr-o parte, adică din groapă, și-l duc tocmai sus, pe coamă, dincolo de coronament. Ei, și poate chiar așa ar fi dacă în focul disputei ar sta doar cîteva mii de metri cubi. Dar — deosebire esențială! — aici, pe canal, se duc zeci și zeci de milioane de metri cubi de rocă dură sau de pămînt steril care trebuie

scos din incizia ce se lungeste și adîncește precum un uriaș balaur albastru din poveste.

Caut un reprezentant tipic al breslei, adică pe unul care s-o reprezinte în ce are ea mai esențial. Și nu mi-e greu să-l înființez, în dimineața aceasta de august fierbinte, chiar aici pe șantierul de la kilometrul 54, așteptîndu-și calm, taciturn, rîndul la încărcat.

Se numește Sandu Anghelache. Tînr frumos, cu alură atletică, în maoul lui pătat de ulei pare mai degrabă o statuie la volanul Belazului său de 27 de tone. Și, în timp ce excavatorul lui Nicolae Matei îi toarnă pămîntul „în spate”, zdruncinîndu-l puternic după fiecare descărcare de cupă, îl surprind pe șofer dus cu gîndurile lui departe. Tresare cînd mă simte răsărîndu-i alături, în cabină. Își împinge cu un gest mașinal șapca ponosită și decolorată pe ceafă și-i gata — numai dacă doresc neapărat! — să-mi stea cîteva clipe

la dispoziție. Atît doar cît ține încărcatul. Timp suficient, totuși, să aflu, în pripitul nostru dialog, că-i de baștină dintr-o comună teleormăneană, că are 30 de ani și locuiește în bune condițiuni în tabără, la Agiea, împreună cu soția lui care lucrează tot pe șantier. În program normal de 11 ore, el face peste 30 de transporturi la o distanță de 2 kilometri. Zilnic își depășește baremul. Dar nu crede că este cel mai bun.

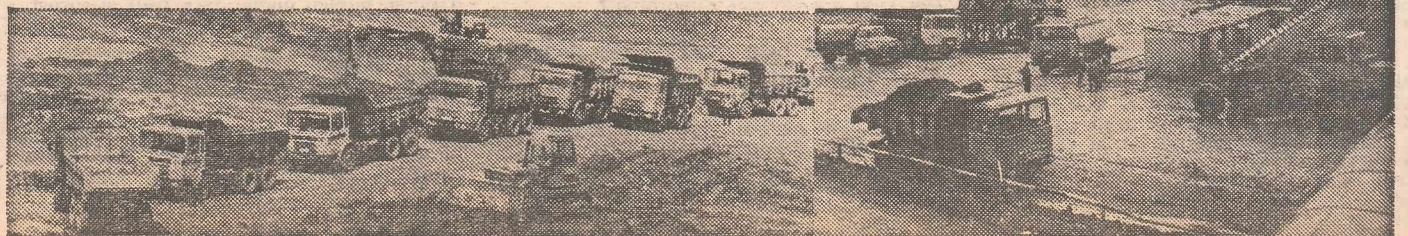
Treaba pe care o face omul meu și tovarășii săi de muncă nu-i deloc ușoară și simplă. „Închipuți-vă — a apucat să-mi mai spună — ce înseamnă zi de zi, ceas de ceas, să faci unul și același drum de 2 kilometri, mereu aceeași și aceeași treabă, să vezi aceeași și aceeași priveliște — doar drumul, cerul albastru deasupra și... groapa. Groapa în care intri și ieși de 30 de ori pe zi!... În asta se află greutatea, dar poate și frumusețea muncii noastre”.

Motorul Belazului se ambalează din nou. Anghelache își indeasă bine șapca pe cap și, după un claxonat scurt și răgușit, își reia mersul în coloană. După el, intră la încărcat alte și alte autobasculante: Popa Constantin, cu „Electra” lui de 120 de tone, Gheorghe Cojocaru cu Roman-dieselul electric tot de 120 de tone, Ion

Căbău cu Belazul galben de 40 t...

...La volanul mașinilor lor uriașe, șoferii de pe canal, acești necștoși cărăuși ai pămîntului dobrogean, arși de soare și înasprîți de vînt, par niște statui mișcătoare, turnate în bronz ori dăltuite în marmură albă.

MIHAI STĂNESCU
Foto: GH. AMUZA

Trei episoade din zilele bucureștene ale lui august 1944 (III)

Teatrul Național

Au mai trecut 24 de ore. În cea de-a treia zi a înclăștării dintre trupele noastre și cele hitleriste, spre amiază, a intervenit o schimbare importantă a situației. Aviația americană a apărut din nou pe cerul Capitalei, așa cum, din aprilie, o făcea de câteva ori pe săptămână; de data aceasta însă a apărut în chip de aliată, așa încât bombardierii americani nu și-au mai lansat bombele pe obiective din oraș, ci asupra taberei din pădurea Băneasa, unde nemții continuau să opună o rezistență disperată trupelor noastre și asupra aerodromului Otopeni, sursa bombardamentelor aeriene de teroare asupra Capitalei.

Un prim efect simțit în oraș a fost că, de la ora 11, când s-a auzit tunetul prelung al bombelor căzute asupra taberei germane, și până la ora 5 după amiază, nici un avion german nu a mai apărut deasupra Bucureștiului.

Convinși că teroarea aeriană hitleristă a încetat, bucureștenii au ieșit din adăposturile în care stăteau de trei zile îngheștii și nemîncați spre a-și relua ocupațiile obișnuite.

Deoarece în ultimele 48 de ore nu dormisem aproape de loc, mi s-a acordat, în după amiază zilei, un timp de odihnă de câteva ore. Am plecat spre Calea Victoriei, de unde intenționeam să mă îndrept spre casă, pentru a vedea dacă locuința lăsată în grija soldatului de ordonanță a avut ceva de suferit și a mă odihni eventual puțin.

Pe Calea Victoriei, porțiunea dintre Palat și Cercul militar (actuala Casă centrală a armatei), — locul de promenadă obișnuit al bucureștenilor în vreme de pace —, era tixită de oameni, care își manifestau în acest fel bucuria că au scăpat și de bombardamente și de nemți.

Mă găseam în fața Hotelului Continental, când deodată sirenele au început să urle. Contrariați, cetățenii se uitau spre cer, nevenindu-le să creadă că ceea ce începuseră să socotească a fi fost un vis urit, redevenise realitate crudă. Când au auzit însă spre nord primele explozii ale artileriei antiaeriene, s-au grăbit care cum

au putut spre adăposturi. Am intrat și eu în subsolul Palatului telefoanelor, pentru că era cel mai apropiat.

Am rămas puțin acolo, căci nemaiauzind șuierat și explozii de bombe — așa cum se întâmplă când acestea cad în apropiere —, am sperat într-o alarmă falsă sau căreia i s-a exagerat pericolul. Când am ieșit însă, un fum gros se înălța din spațiile Teatrului Național și din direcția străzii Sfântul Ionică.

Mi-am dat atunci seama ce s-a întâmplat: în zona respectivă fusese aruncată o încărcătură de bombe incendiare. Mai târziu am aflat că a fost un act de răzbunare al generalului hitlerist Gerstenberg, comandantul trupelor germane din zona Capitalei, care, după ce ordonase aviației sale ca, timp de trei zile, să bombardeze orașul fără nici o noimă, și fără ca vreun rațiune militară să-l îndreptățescă intrucitva, a ținut ca, cu cele câteva avioane rămase nedistruse pe aerodromul Otopeni, după atacul aerian american de dimineață, să execute un ultim raid — căci a fost ultimul —, care să producă orașului noi distrugerii, tot atât de inutile și de criminale ca cele făcute până atunci. Printre ultimele clădiri distruse în acest raid — poate chiar ultima — a fost și Teatrul Național.

Am privit consternat cum focul se întindea cu repeziune dinspre spatele teatrului, spre acoperișul corpului central al acestuia, apoi spre fațadă. La început nu se vedeau flăcări dar deodată limbi uriașe de foc au început să iasă pe sub acoperiș, apoi prin ferestrele mari ale fațadei, acolo unde știam că se afla foaierea teatrului.

De pe placatele de lemn pe care erau lipite afișele ultimelor spectacole și care rămăseseră până atunci intacte, o pală de vânt a smuls părți dintr-un afiș, care a ajuns la picioarele mele; citesc fără să vreau: „joi 5 aprilie 1944, orele 8 și jumătate seara, DIN JALE SE INTRUPEAZĂ ELECTRA, piesă de Eugene O'Neill“. Urma distribuția rolurilor, în care George Vraca interpreta trei personaje. Spectacolul nu a mai avut loc pentru că, după bombardamentul din 4 aprilie, specta-

coale de teatru fuseseră suspendate iar personalul teatrului, ca și al altor instituții publice, evacuat, și nici nu avea să mai aibă loc în clădirea mistuită acum de flăcări. Afișul însă a rămas până în acea zi de 26 august, contrazicând destinul efemer al existenței sale.

Nu peste multă vreme, o unitate de pompieri a început operațiunile de stingere, dar mi-am dat repede seama că, cu toate eforturile disperate pe care le depuneau, nu vor putea salva prea mult din clădirea care devenise deja un rug imens. De fapt, până la urmă nu au salvat nimic.

Am plecat cu inima profund îndurerată. Aveam sentimentul că, prin distrugerea Teatrului Național pierdusem personal ceva de importanță excepțională pentru mine, cu toate că, de acest teatru, mă lega doar amintirea clipelor de sublimă înaintare de la atitea spectacole. Pe semne însă că această legătură era mult mai puternică decît îmi închipuiam, deoarece nu puteam îndepărta niciun duc de minte, nici imaginea teatrului în flăcări, nici senzația dureroasă ce o simțeam. Și întreaga seară mi-au revenit în memorie imagini de la multe din piesele văzute aci, începînd cu primul spectacol care mi-a încîntat copil-

lăria, piesa în versuri „Făt Frumos“ de Horia Furtună și terminînd cu ultimul care, întâmplător, a fost chiar cel al cărui sfîș smuls de vînt, îl citisem cu puțin înainte. Parcă presimțeam că niciodată nu voi mai retrăi emoții ca cele încercate la teatrul mistuit acum de foc, pentru că acesta nu avea să mai existe, așa cum a fost; și presimțirea nu m-a înșelat.

Astăzi, la aproape patruzeci de ani de la evenimentele care, pentru clădirea Teatrului Național, au însemnat sfîrșitul existenței sale, cînd pașii mă poartă prin piața care altădată îi purta numele, în închipuirea mea vechiului așezămint de cultură și artă își reia înfățișarea pe care a avut-o atunci. Și în sinea mea gîdesc poate că cineva va avea ideea și posibilitatea de a reconstrui, pe locul care pînă astăzi a rămas gol, nefolosit, edificiul care a făcut faima Bucureștiului de altădată și care s-ar integra armonios și în aspectul arhitectonic actual al Capitalei. S-ar șterge astfel definitiv și urmele aceluia barbar comis în zilele fierbinți ale lui august 1944.

DUMITRU ATANASIU
General maior în rezervă

Mărturiile eliberării

Eliberarea în calendarul tragic al supraviețuirii noastre

O cugetare filozofică necesară

De unde să începem? La ce să ne oprim? Cum am putea institui această cugetare filozofică necesară ca un punct de plecare care să ne facă să înțelegem, cu rațiuni mai adînci, că Eliberarea Țării se înscrie în calendarul tragic al supraviețuirii noastre naționale? Să înțelegem cum istoria trăiește în cei care (la acea vreme a Eliberării) n-au trăit istoria crîncenă pînă la Eliberare? Cum să sensibilizăm memoria celor care inundă strada și în fastul sărbătorii din august, poate, cugetă mai puțin la ceasurile de ieri și la ceasul oprit al atitor vieți omenești, pentru că Eliberarea să se implinească?

Capitolul Eliberării nu e o simplă dată de calendar și nici măcar o zi dintr-un an, ci mult mai mult, căci ea adună suvoitul bucuriilor, dar și al suferințelor noastre și tragismul istoriei care ne-a încercat o dată și încă o dată, înrîmînd marginile de țară în durerea surdă a pămîntului cotropit.

Acum cînd gîndul se poate întoarce lucid și cu putere de pătrundere la vremurile de acum aproape patru decenii, acum cînd gîndul obiectiv și sever se poate elibera de patimile dezlanțuite în jurul său, e bine ca meditația profundă să depășească orgoliile noastre — fie ele și naționale — ca să ajungă la adevăr. E bine ca pentru cei care n-au trăit istoria unor vremuri desfigurate de orice sentiment omeneșc, declanșată de salbăticia „fascistă“, pornită ca de la un „spirit al răului“, acum e bine ca istoria să devină o cugetare filozofică necesară, ca aceștia să știe ce le aparține, ca să știe ce să apere din ființa celor de dinaintea lor.

Ne vom da seama astfel că Eliberarea a răsunat în acel august ca o intrare în lumea omului și în puterile vieții. Totul, mai ales în lumea românească a Ardealului, la care ne vom opri, timp de patru ani, din august 1940 pînă în august 1944, se înfățișa ca o lume în multiple ipostaze, ca o lume mutilată. O lume a barbariei renăscute, care a început cu sfîșierea hotarelor sfînte de la vest și s-a terminat cu sfîșierea oamenilor, a femeilor, a bătrînilor, a copiilor și a copiilor ce încă nu se născuseră, scoși din pîntecele viitoarelor mame de ascușitul baionetei. Era sadismul biruitor al „Irodiadei“, prelungit cu schimbarea numelor românești de pe crucile din cimitire cu strivirea prin foamea a celor nevinovați, aruncați în vagoanele de vite de la Oradea, Zalău, Satu-Mare, Baia-Mare, Marghita etc., în torturarea sadică a preoților români, în exodul amar al celor nevoiți să plece de pe pămîntul părinților și de la casa lor de naștere, în spaima semănată din jandarm în jandarm pe drumurile de întîlnire ale oamenilor, încît se părea că bătuse ceasul ultim al lumii. Aceasta era

lumea mutilată care aștepta (și cum aștepta?) Eliberarea de sub barbaria fascistă dezlanțuită pe pămîntul sacru al Ardealului. O spune și istoricul maghiar, Csáthi Daniel, în cartea sa „Forgószelben (Magyar-román viszony) 1940—1945 (În vîltoarea timpului. Relații româno-maghiare 1940—1945)“, apărută în acești ani la Budapesta, în care scrie despre acele zile: „Burghezia maghiară a înființat un stat politist (în Ardeal n. ns.) urde oamenii nu aveau curajul să vorbească decît în șoaptă, unde nu exista dreptul de întrunire, de organizare, unde zilnic erau sute de acte de teroare, unde jandarmii conduc pe țărani puși în lanțuri spre închisore“.

Ardealul a fost sfîșiat în teritoriul său strămoșesc printr-un compliment al unui căror german cu mustați, ajuns dictator, și al unui conte italian, zelos în a face „parte“ de binefacerea unei căsătorii, care era și pe placul conaționalului soției sale, Horthy Miklos, amiralul fără mare și fără marină, care, de pe catul său alb, comanda ca la intrarea a lor săi în Ardeal să fie strînși, după criterii rasiale, toți evreii, apoi țiganii, apoi românii, apoi alții. Pe străzile Clujului lui lăncu mărșăluiau, în strigăte, honvezii: „Horthy, Csáki, Teleki / Minden román mene ki“ (tradus: „Horthy, Csáki, Teleki / Toți românii să iasă afară“). A mai trecut puțin, și în ziua de 14 septembrie 1940, de Ziua crucii, ca și cum ar fi fost prigonii pentru cruce, la Ip, în Sălaj, au fost ucși, în gropile de var, 150 de români, într-o singură noapte, iar la Tresnea 65, la Cosnuciu 20, la Halmăjd 8, în Luna de Jos, oamenii au fost înjugați în ziua de Paști, să care nisip, și în toate satele județelor de la margine de țară, s-a declanșat opresiunea. Iar gările erau pline de evreii adunați. Un țaran din Giurtelec a ieșit din casa unui evreu, Ijac, prieten, din Șimleu, care i-a dat un costum de haine, ca o amintire de la el. Honvezii l-au așteptat afară. L-au ucis. Țiganii erau strînși, undeva, la Cehel. Urmau românii. Pe uliți, honvezii cîntau: „Piros kanca, piros bor / Most jón a romána sór“ (Tradus: „Cană roșie, vin roșu / Acum vine rîndul românilor“). Ce se mai putea aștepta? Doar Eliberarea! Și numai cugetînd adînc, filozofic, la toate cele de mai sus ea, Eliberarea poate fi azi cu adevărat înțeleasă. Dar cum s-a săvîrșit Eliberarea?

Pe drumul de foc și de glorie pînă la Carei

„Nu căutați morții în morminte, ci în sufletele voastre“ (N. Iorga)

N-am citit încă nicăieri numele celor căzuți pentru eliberarea ultimului petec de pămînt românesc, acolo la Carei, și

nici nu știam prea multe despre ei. Cînd am aflat însă numele lor, prin osîrdia de cronicar modern, a lui Mihai Cadar, din Lucăceni (satul lui Vasile Lucaciuc), și al soției sale, Veturia Cadar, m-am gîndit că numele acelor eroi trebuie să fie cunoscut de întreaga țară, căci nemurirea lor e legată de țară și, poate, de ideea scumpă nouă, a nemuririi geto-dace.

Așadar, cînd am citit numele acelor eroi, am lăsat la o parte manuscrisele lucrărilor mele despre spiritualismul francez și despre filozofia culturii populare, ca să scriu despre cei care, cum ar spune Părvan, „cu anii lor, puțini, au înmulțit anii Patriei“.

Apoi, văzînd că la margini de țară, la Carei, mai trăiesc vechii și bunii români, ca soții Cadar, care nu cer nimănui nimic, ci dăruiesc mereu, și care mai cred încă în omenia românească și în țarina de jos ce ascunde ființa celor duși, m-am hotărît să scriu despre drumul de foc și glorie pînă la Carei.

Căci, fără să-l cunosc personal pe acest urmaș al lui Lucaciuc, pe Mihai Cadar, m-am pomenit, în duminica de 2 august a.c., chemat de el la telefon.

— Alo! Vă rog, vreau să vorbesc cu cercetătorul științific Vasile Vetișanu.

— Da! Eu sînt!

— De un an de zile vă caut! Uitați despre ce este vorba. Și a început să-mi spună despre cea mai curată și mai dreaptă muncă a sa, de aproape trei decenii, de cînd a strîns de prin satele din jurul Careiului și din orașul Carei, numele celor căzuți pentru eliberarea (pentru totdeauna) a ultimului petec de pămînt românesc. Ce poate fi mai înălțător, într-o vreme cînd timpul unor oameni se consumă în virtuțelor programelor mass-media de tot felul? Cînd timpul pentru viața zilnică pare mai presant, pentru unii, decît cel îndreptat spre eroii neamului? Dar din preocupările sale pentru acești eroi, Mihai Cadar și soția (și ei eroi în felul lor) au scris trei volume groase care cîntăresc peste 9 kilograme, cuprinzînd evenimente, întîmplări, oameni și eroi, aici la Carei și în jur, la margine de hotar etnic. Le-a venit o idee, apoi altă idee, și de la an la an, acești oameni au încropit acțiunea de la Carei — Tiream și Ghenci, cu numele eroilor căzuți, cu căutarea locurilor lor de baștinaș, apoi a rudelor lor, de pe întreg cuprinsul țării, trimițînd cite 27 de recomandate pe zi desprînd în cărțile de telefoane ale localităților numele similare cu cele ale eroilor de pe crucile din cimitire, ale foștilor conducători de armată etc. pe drumul de foc și de glorie de la Carei, orașul în care soldatul Ion Ciurea a înfipt în acel an, 1944, drapelul românesc al victoriei din august. Și mai presus de toate, la 25 octombrie 1977, rudele eroilor de la Carei și Tiream, bunicii, mame, tați, frați și surori, nepoți și nepoate au fost invitați aici, aflînd, pentru prima dată după război, despre locul unde au murit și unde sînt înmormîțați ai lor. Au venit din 10 județe ale țării. A venit măicuța bătrînă, de 80 de ani, mama Vrincoia, cu șapte copii, mama și frații eroului Gheorghe Negomireanu, tocmai din Gorj, de la Drăgotești, a venit soția eroului, cu cele trei

fiice ale sale, din comuna Sălătrucu, din Argeș, au venit cei trei frați ai eroului Drăgoi, din Amarăști de Jos, județul Dolj, doi unchi și mătuși ale eroului Nămoilă, din Cornea, județul Caraș Severin, și circa douăzeci și șapte de rude ale eroului Gog, din Bobilna, județul Cluj, și mulți alții, cărora li s-a adăugat suflarea satelor din jur. Evocările au fost înălțătoare, ca pe cîmpurile de glorie, căci cei morți rămîn în noi cu crezurile și cu idealurile lor, chiar atunci cînd trec în paginile antologiilor despre eroism.

Muzeul-Panteon al eroilor de la Carei

Romanul încrîncenatelor lupte de la Ghenci, Carei și Tiream e numai un fragment din marea luptă a dezrobirii de sub fascism. Pentru noi, însă, pentru români ea înseamnă lupta pentru supraviețuirea națională, într-un moment cumplit, cînd ostașul român, ca de atîtea ori în istorie, a făcut cu pieptul său zid de apărare pentru brazda de pămînt românesc, lăsată lui moștenire din moși în părinți. Și cei 90 de eroi căzuți la Carei, de la locotenentul colonel Teofil Moldovan, pînă la soldatul Constantin Tebeica, și cei 13 eroi de la Ghenci, de la căpitanul Constantin Mușat, pînă la caporalul Nicolae Măricuț, și cei din urmă căzuți, cei 5 de la Tiream, ne spun că o grație se apără cu memoria eroilor ce naște eroi, cu memoria celor 58 de mii de vieți românești căzute pentru Eliberarea Ardealului. Nemurirea lor va putea fi păstrată în Muzeul-Panteon al eroilor de la Carei, aici pe ultima brazdă de pămînt românesc, apărută cu sacrificiul suprem. Căci morții comandă celor vii. A spus-o acolo, la Tiream, în mai 1977, una din fiicele fostului maior, eroul Gheorghe Mihalache, în astfel de cuvinte: „deși aveam nouă ani, îmi aduc foarte bine aminte de acea dimineață de 3 septembrie 1944, cînd tata ne-a luat în brațe pe toate trei surorile, ne-a sărutat, sfătuiindu-ne să fim cuminți și s-o ascultăm pe mama, promițîndu-ne că se va întoarce cit de curînd... dar în ziua de 23 octombrie 1944 a căzut la datorie, lîngă Carei, împreună cu cei patru tovarăși de arme“. Și totuși. Eroii se vor întoarce! Se vor întoarce prin noi și prin cei care ne vor urma, lăsînd imaginea lor biruitoare într-un Muzeu-Panteon al Eroilor, la Carei. Mărturiile există. Le vor aduce și dintre cei care trăiesc încă foști comandanți de oști, azi în rezervă ca general-locotenent Ion Bottea, azi de 84 de ani, comandantul regimentului 34 Inf. care a eliberat orașul Carei și care a participat personal la înmormîntarea celor 13 ostași ai săi, la Ghenci, apoi col. Pană Gh. Ion, col. Dragnea Stelian, col. Traian Bucurenciu, cpt. Teodor Opreșan și mulți alții. Momentul Eliberării patriei ni-l aduce pe eroi în preajmă, iar Muzeul-Panteon al Eroilor de la Carei le va eterniza memoria în timp.

VASILE VETIȘANU

Ce e nou cu Iulică Voinea?

Am informat cititorii, în numărul din 13 august al revistei, despre primul răspuns al colectivului de specialiști din cadrul Academiei de Științe Medicale (prof. Al. Trestioreanu, prof. I. Moraru, prof. P. Sirbu), care au analizat memoriul înaintat de medicul veterinar Iulică Voinea, ale cărui preocupări privind tratamentul bolii canceroase sînt de acum cunoscute. Răspunsul amintit, semnat de însuși prof. dr. Constantin Arseni, președintele A.S.M., după ce apreciază explicațiile teoretice date de autor drept „insuficiente” și chiar denotînd „carențe grave și confuzii privind cunoașterea clinică și patologiei bolii canceroase”, consideră că avizarea oportunității de experimentare clinică a metodei propuse de Iulică Voinea depinde de analiza prealabilă a substanțelor folosite ca agenți terapeuticî, sub aspectul toxicității și eficacității lor la animale de experiență. Mai departe, cităm:

„Potrivit legislației în vigoare, OSIM a desemnat titular de brevet al dosarului de invenție a tov. dr. Voinea Iulică Institutul de cercetări chimico-farmacologice (I.C.C.F.), al Ministerului Industriei Chimice, care urmează să efectueze cercetările preliminare menționate mai sus”.

Acesta a fost, în fapt, punctul de plecare pentru articolul de față. Ne-am obișnuit cu lupta pentru introducerea noului, știm că ea nu este niciodată ușoară. Dar, așa cum am mai spus, ne-am hotărît să susținem și această cauză, cea a lui Iulică Voinea, pînă ce se va demonstra cu probe, nu cu vorbe, dacă reușitele sale (care sînt indiscutabile!) au fost sau nu întîmplătoare, conțin sau nu un simbul de adevăr, un pas în plus pe drumul atît de spinos al vîndicării bolii canceroase. Între timp, necăjit de atîta așteptare și de uriașele presiuni morale la care îl supun bolnavii, în fața cărora nu-l rămîne decît să dea din umeri, medicul arădean s-a... supărat chiar pe noi! I se pare lui, ca om, în nici un fel obișnuit să se descurce între hățiturile birocratiei, că nu capătă sprijinul suficient, că treaba merge prea încet, că nu insistăm mai mult la forurile competente, eventual făcînd presiuni și prin avalanșa de scrisori mai mult sau mai puțin disperate pe care le-am primit la redacție... Precizăm aici, pentru toată lumea, că... facem și noi ce putem, uneori putem chiar mult, iar alții nu — amintii-vă de cazurile lui Bolci și Ionescu-Dimbovitza și încă altele. Și în cazul lui Voinea cercetarea trebuie făcută cu atenție, trebuie să învățăm să așteptăm cu toții, să avem răbdare pentru un studiu atent și competent, să nu forțăm un răspuns de complexitate, de genul celui pe care l-am comentat în articolul precedent!

Bineînțeles, trebuie să avem asigurările că acest studiu se face, că s-a purces la efectuarea primelor experimente, că se cercetează în această direcție. Este motivul pentru care, zilele trecute, am făcut o vizită la Institutul de cercetări chimico-farmacologice, despre care aflasem (din răspunsul amintit) că ar fi fost desemnat ca titular de brevet pentru invenția semnată de Iulică Voinea. Aici însă avea să ne întîmpine o surpriză! Constantin Sirbu, director coordonator al I.C.C.F.: „Nu am nici o cunoștință despre brevetul la care vă referiți. Am citit și eu în revista dv. și nu am înțeles cum de s-au făcut referiri la unitatea noastră? Noi nu ne mai ocupăm de circa 12 ani de medicamente anticanceroase. Am avut un laborator preluat însă la Institutul oncologic de către profesorul Costăchel, care a avut o mare slăbiciune pentru chimioterapia cancerului. Practic, în momentul de față nu există în țară decît două laboratoare de sinteză și microproducție a medicamentelor anticanceroase, avînd alături și laboratoarele de farmacologie a acestor substanțe: cel de la Institutul oncologic din București și cel de la Institutul oncologic din Cluj-Napoca. Personal mă mir că eminentul chirurg care este profesorul Al. Trestioreanu, actualul

director al Institutului oncologic București, care a făcut parte din comisia de experți a A.S.M., nu pare să știe acest lucru, așteptînd ca la I.C.C.F. să se facă toate cercetările preliminare! Dealtfel, noi nu cercetăm metode de tratament, noi facem medicamente...”

La Oficiul de Stat pentru Investiții și Mărci, stăm de vorbă cu o tovarășă care, rugîndu-ne să nu-i dezvăluim identitatea, ne precizează: „Medicul veterinar Iulică Voinea s-a prezentat la noi în ziua de 7 iunie a.c. A fost constituit dosarul de invenție cu nr. 107838, trimis pentru avizare prealabilă la Academia de Științe Medicale. Academia a acordat aviz favorabil (asta e ceva nou — n.n.) și cu adresa nr. 0063/82 a indicat ca titularul de brevet să fie C.I.M.C.C.L. (Centrala industrială de medicamente, cosmetice, coloranți și lacuri — n.n.). De la O.S.I.M. dosarul a fost transmis la Ministerul Industriei Chimice (înregistrat sub nr. 8250/82), pentru ca acesta din urmă să desemneze titularul de brevet. Conform legii, după avizarea A.S.M.-ului, ministerul de resort trebuie să stabilească titularul brevetului, iar unitatea respectivă e obligată să plătească taxele de rigoare. Numai după aceea lucrarea poate intra în examinarea de fond”.

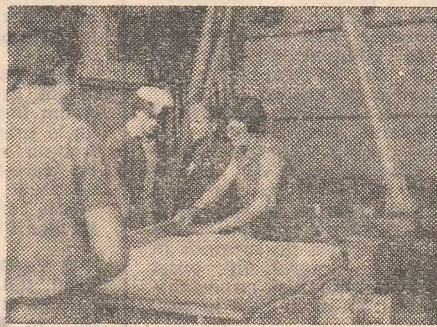
De la Direcția tehnică a M.I.Ch., prin persoana farmacistului Radu Ionescu, aflăm următoarele: „Cu nr. 002306/82 am trimis dosarul „Metode de tratament a bolii canceroase” la C.I.M.C.C.L., pentru analiza posibilităților de fabricare a produsului medicamentos. Se pune într-adevăr problema titularizării, dar noi precizăm că autorul revendică (subl. ns.) o metodă de tratament, nu un medicament! În atare condiții, titular de brevet, trebuie să devină mai curînd o unitate sanitară, un spital. Totuși, noi am înaintat Centralei medicamentelor dosarul, pentru a se analiza posibilitățile reale ale remediiului propus de doctorul Voinea”.

În fine, la Centrala medicamentelor stăm de vorbă cu tovarășa Elena Dumitrescu, director general. Dînsa ne-a spus: „Sîntem în posesia dosarului încă din luna iulie. Nu știu dacă dumneavoastră știți, dar filiera de cercetare a unui medicament e foarte complicată! Este însă probabil ca, în eventualitatea căpătării autorizației de fabricare, noi să devenim atît titulari de brevet, cît și producători ai medicamentului. Pînă atunci mai este totuși drum lung... Ce va pot spune în momentul de față este că la noi s-au produs deja mai multe mostre din acest preparat, după formulele indicate de autor în dosar, iar aceste mostre vor fi folosite pentru experimentare. Se fac ultimele pregătiri, stabilindu-se protocolul de experimentare, care ar putea începe chiar în săptămîna care urmează. În mod normal, această experimentare se va desfășura în două unități: la Institutul pentru controlul de stat al medicamentului (teste privind toxicitatea) și la Institutul oncologic București (care asigură testele privind farmacologia și experimentalul pe animale). Așa am procedat întotdeauna”.

Pentru moment, asta-i tot. Nouă nu ne rămîne decît să subliniem că, de fapt, autorul nu revendică, așa cum se exprima tovarășul Ionescu de la M.I.Ch. El doar... propune, așteptînd de asemenea un sprijin în preocupările sale. Din păcate, pînă la această oră nu a fost stabilit nici un titular de brevet, impresia noastră fiind că atît Ministerul Sănătății, cît și Ministerul Industriei Chimice încearcă să-și paseze unul altuia sarcina titularizării brevetului de invenție. Sigur, vom spune noi, este vorba despre o „metodă de tratament”, numai că această metodă nu poate prinde viață fără existența preparatului conceput de Iulică Voinea, preparat care, eventual, poate deveni medicament. Pînă atunci, vorba tovarășei Elena Dumitrescu, mai e cale lungă! Să ne bucurăm totuși că roțile atît de încurcate ale cercetării unui nou produs farmaceutic s-au pus în mișcare și să așteptăm, la rîndul nostru, noi vești. Sperăm, dintre cele bune!

DUMITRU GRAUR ■

PREMIERĂ NAȚIONALĂ LA UZINA VULCAN

Tinerii din fotografie nu lucrează la planșeta de proiectare și nici la o machetă. Ei muncesc, n-o să vă

vină să credeți, la secția de turnătorie a uzinei Vulcan. Și cum spunea directorul, tovarășul Petre Fluture, cei care vor lucra aici vor munci în halate albe. De ce? De foarte scurt timp la uzina Vulcan a avut loc o premieră națională: turnarea pieselor din fontă în forme vidate. În cîteva cuvinte este vorba de înlocuirea totală a vechiului sistem. Astfel, se reduce cu peste 70 la sută forța de muncă, se elimină în întregime operațiile de amestec și de formare, nu mai sînt necesare gaze pentru uscarea formelor, se reduc operațiile de curățire cu peste 90 la sută — iar piesa turnată este de o calitate ireproșabilă. De asemenea, se înjumătățește timpul de fabricare. Autorul: șeful secției turnătorie, inginerul Vasile Constantin împreună cu un colectiv de ingineri și tehnicieni din cadrul uzinei. A mai colaborat și Institutul Politehnic din București!

Motorul „Milu” a fost brevetat în șapte țări

Motorul gîndit și realizat de inventatorul Petre Milu la Institutul național de motoare termice a fost brevetat de curînd în șapte țări europene, obținînd cu această ocazie brevetul internațional nr. 81903144.4. Cele șapte țări, înscrise pe documentul prezentat de Oficiul european de brevete de la Haga sînt: Austria, Elveția, R.F.G., Franța, Marea Britanie, Suedia și Lichtenstein. Mai notăm apoi că invenția are toate șansele de a fi acceptată și în alte trei țări puternic industrializate, Japonia, U.R.S.S. și S.U.A., așa cum o dovedesc datele preliminare ce ne-au fost comunicate de Organizația mondială a proprietății intelectuale de la Viena.

Se va înțelege desigur importanța și valoarea economică a evenimentului dacă se are în vedere faptul că invenția a fost acceptată chiar în țările cu cea mai veche și bogată tradiție în domeniul construcției de motoare. Să nu uităm apoi că în toate aceste țări, de-a lungul timpului, specialiștii domeniului (cu excepția lui Felix Wankel), n-au realizat, practic vorbind, decît variante îmbunătățite ale motorului cu ardere internă înfăptuit la 1876 de Nicolaus Otto. Or, în această situație, prin brevetarea motorului Milu, a fost acceptată nu o nouă variantă a motorului clasic, ci o piesă structural diferită: un motor fără arbore cotit și cu un sistem nou de funcționare și de transmitere a mișcării.

Motorul Milu, a cărui omologare va avea loc în curînd, este ceea ce se cheamă o operă de autor. Piesa a fost concepută în exclusivitate de către inventatorul Petre Milu și a fost executată cu ajutorul unui cerc de tineri entuziaști și cu sprijinul activ al conducerii Institutului național de motoare termice. Am vorbit pe larg despre toate acestea în cuprinsul unei relatări anterioare. Reamintim totuși că motorul s-a ridicat de pe planșeta în ultimii cinci ani, că a cunoscut o geneză complicată, că în tot acest răstimp creatorul lui nu și-a luat o singură zi de concediu. Marile invenții și descoperiri au nevoie, se pare, de eroi-martiri și de robia unor pasiuni dominante.

Caracteristicile motorului Milu au fost și ele pe larg prezentate cititorilor noștri. Le vom reaminti pe scurt. Este vorba de un motor axial în doi timpi cu distribuție și ungere separată sub presiune. Este, așa cum spuneam, un motor fără arbore cotit, iar alimentarea cu amestec carburant se face prin injecție. În comparație cu motoarele clasice în doi timpi, noul motor axial este cu 50 la sută mai mic și tot cu 50 la sută mai ușor. El eliberează o putere de 24 HP pentru 250 cm³ capacitate cilindrică.

Mai notăm că este vorba de un motor universal dar destinat, spune autorul, să fie folosit cu prioritate în aviația utilitară care are nevoie în primul rînd de piese cu volum și greutate reduse. Motorul Milu răspunde tocmai acestui deziderat: el va putea dezvolta o putere egală cu cea a motorului obișnuit aflat în prezent în dotarea aviației militare, dar în același timp el va avea exact jumătate din greutatea motorului clasic. Aceasta înseamnă că avionul va putea transporta sute de kilograme în plus iar în cazul transportului de substanțe chimice pentru agricultură va efectua mai puține decolări și aterizări.

— În prezent, ne spune interlocutorul nostru, lucrăm la o nouă variantă a motorului. Ea va fi propusă pentru omologare. Pe această bază se va produce seria zero, iar apoi piesa va intra în fabricație de serie. Ne apropiem deci de momentul final al lucrării, al unei lucrări pentru care a pus atît de mult suflet conducerea Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie și care s-a bucurat de ajutorul permanent al conducerii institutului nostru.

— Ce va urma după motorul Milu?
— Un alt motor. Acasă la mine, la Otopeni, unde mi-am amenajat un mic laborator, lucrez la perfecționarea unui motor diesel. Rezultatele sînt mai mult decît încurajatoare. Dar amănunte în această privință, într-un viitor număr din viitorii ani al „Flăcării”.

LIVIU TIMBUȘ ■

Cărbune cocsificabil din huiă de Aninoasa

Inginerul Cornel Brădețeanu este o mal veche cunoștință a cititorilor noștri. Cercetător solitar, dar deosebit de activ și acum în perioada anilor de pensie, el este autorul unor invenții și descoperiri de factură deosebită despre care am avut prilejul să scriem în cursul anului 1980. De curînd, interlocutorul nostru ne-a înștiințat că a pus la punct un procedeu pentru cocsificarea huilei energetice de la Aninoasa, sau ceea ce constituie un veritabil eveniment dacă avem în vedere faptul că România este nevoită la ora actuală să importe cea mai mare cantitate de cărbune cocsificabil, iar după știința noastră nimeni pînă astăzi nu a izbutit să cocsifice cărbunele inferior din Valea Jiului.

Experimentele au fost efectuate prin mijlocul Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie și au avut loc în laboratoarele Combinatului siderurgic din Galați. De fapt este vorba de reluarea unei cercetări mai vechi. „Ideea cocsificării cărbunelui de Aninoasa — ne spune inginerul Cornel Brădețeanu — s-a născut cu mulți ani în urmă, pe vremea cînd am avut ocazia să lucrez mai mulți ani în Valea Jiului și cînd, totodată, am avut și prilejul de a cerceta cu ajutorul microscopului electronic structura cărbunelui din acest colț de țară. Pe această bază și ca urmare a unor investigații repetate am ajuns la concluzia că prin eliminarea unui compus necocsificabil din structura cărbunelui, acesta poate deveni cocs metalurgic”.

La Combinatul siderurgic din Galați, inginerul Brădețeanu a lucrat pe bază de contract, anul trecut și anul acesta, dar de fiecare dată numai patru luni. Timpul relativ scurt i-a permis totuși să observe că modul în care se face presarea cărbunelui în bateriile de cocsificare nu este întotdeauna cel mai corespunzător. Cercetă-

rile de specialitate l-au demonstrat apoi că o rezistență maximă nu poate fi obținută decît la o anumită valoare a presării. Cărbunele presat și apoi cocsificat prin mijloace de laborator a demonstrat o rezistență de 160 kg pe cm², deci aproape cît celebrul cărbune cocsificabil din Westfalia.

Descoperirea principală o constituie însă eliminarea compusului necocsificabil din structura cărbunelui. Nu putem aduce prea multe amănunte în această privință deoarece procedul nu este încă brevetat. Notăm totuși faptul că inginerul Brădețeanu, în comunicarea făcută institutului de specialitate al Combinatului Siderurgic din Galați (I.C.P.P.A.M.) a prezentat chiar și o soluție pentru industrializarea metodei. Este vorba de izolarea subvitritului A (compusul necocsificabil), de macerarea subvitritului B pînă la 0,1 mm și de brichetarea acestuia după un sistem original.

Descoperirea a fost, firește, primită cu mult interes dar dat fiind statutul de pensionar al cercetătorului, lucrările au fost întrerupte după trei luni. Preluînd comunicarea, conducerea I.C.P.P.A.M.-ului l-a invitat pe inginerul Cornel Brădețeanu să revină anul viitor, cînd, conform legislației în vigoare, va putea lucra din nou patru luni. Soluția ni se pare cu totul inacceptabilă, avînd în vedere importanța și valoarea economică a descoperirii. Aducînd în atenția forurilor de specialitate această situație, ne exprimăm speranța că vor fi întreprinse toate măsurile pentru ca inginerul Cornel Brădețeanu să-și reia de urgență cercetările. Printr-o deplină reușită a industrializării procedurii s-ar putea obține o importantă reducere a impertului de cărbune și, pe această cale, substanțiale economii valutare.

LIVIU MAIOR ■

ENERGIA VALURILOR, CAPTARE ȘI CONVERSIE

Acesta-i titlul unei interesante lucrări apărute recent în Editura Științifică și enciclopedică, colecția „Știință pentru

toți”, sub semnătura inginerilor Constantin Iulian și Petre Dan Lazăr, ultimul și poet și traducător. Lucrarea de față tratează aspecte legate de captarea și conversia, mult discutată energiilor a valurilor, problemă actuală, de maximă importanță și de mare interes atît pe plan național cît și mondial. Autorii, prezenți de multe ori și în paginile revistei „Flacăra”, specialiști în acest domeniu, au apelat atît la rezultatele cercetărilor proprii, cît și la informațiile preluate din literatura de specialitate, cartea analizînd din punct de vedere economic, tehnologic și ecologic problema utilizării energiei valurilor. Scrisă într-un stil reporteresc, într-o formă accesibilă tuturor, lucrarea de față ne prezintă particularitățile și ne dezvăluie tainele pe care le prezintă captarea și conversia energiei valurilor ca formă de energie cunoscută din cele mai vechi timpuri, fiind prima de acest gen care se publică în țara noastră. Și, plecînd de la afirmația autorilor potrivit căreia „oamenii de știință de pretutindeni consideră valurile o sursă permanentă de energie, prezentînd în același timp un caracter total nepoluant, o alternativă energetică realizabilă”, credem că ar fi bine ca în scurt timp soluțiile și ideile cuprinse între copertile cărții să prindă viață pe malul mării noastre.

SORIN POSTOLACHE ■

Pe data de 28. 05. 1982 — ne scrie Tudor Raicu din București, str. Fărășanca nr. 15, bl. Z-16, sc. B, ap. 31 — I.C.R.A.L. „Cotroceni” imi face cunoscut că am fost amendat contravențional cu 500 de lei pentru că n-aș fi participat la curățenie. Despre care curățenie e vorba, nic azi n-am reușit să afl. Intrebați, funcționarii respectivei întreprinderi n-au știut ce să-mi răspundă. Bănuind că e o greșeală birocratică, m-au sfătuit, totuși, să fac contestație la consiliul popular...

Consiliul popular al municipiului Pitești, ca răspuns la scrisoarea cetățeanului Dinescu Traian: În vederea impulsionării activității de recuperare a materialelor refolosibile au fost organizate zile record la strângerea unor astfel de materiale, bucurându-ne din plin de concursul deputaților, comitetelor asociațiilor de locatari, comitetelor de cetățeni. Această activitate este permanent în atenția comitetului executiv. Dovadă, realizările. N.R. — ...Omul făcea niște propuneri interesante, răspunsul însă nu arată cum au fost ele primite...

Asociația civilă a proprietarilor blocului A-10 din str. Dristor nr. 100 — București își exprimă nemulțumirea față de hotărârea Direcției sanitare a municipiului București de a muta Dispensarul medical din str. Baba Novac nr. 2 în incinta Policlinicii Vitan. Această măsură pripită — se spune — aduce serioase deservicii apărării sănătății oamenilor muncii din întregul cartier.

Din răspunsul trimis redacției de Consiliul județean al sindicatelor Buzău privind scrisoarea tovarășei Caminschi Lilianna reiese că petenta a fost transferată în interesul serviciului pe postul de bibliotecar la Liceul B. P. Hașdeu. Un transfer — se pare — corect din toate punctele de vedere, dar conducerea liceului vizat s-a răzgândit și n-a mai încadrat-o, motivând că respectivul post era blocat. Oare, directorul liceului n-a știut asta înainte de a-și pune semnătura pe transfer?

Pensionara Maria Ungureanu din București, intr. Fumești nr. 7, sectorul 3 (cartierul Vitan), în numele mai multor locuitori de pe str. Nucului și intrările Fumești, Clăilor, Borceagului și Jariștea, ne semnalează că, datorită lipsei canalizării, apa provenită din ploaie inundă curțile și subsolurile caselor, fenomen ce se accentuează mai ales în urma unor lucrări ce se execută în apropiere.

Intrucât demersurile noastre la forurile de resort au rămas fără ecou, adresăm revistei „Flacăra” rugămintea stăruitoare de a-i determina pe toți cei răspunzători de deficiențele de construcție existente la blocul 101 A, între care cea mai gravă fiind lipsa sistemului de aerisire și prevenirea infiltrărilor apei. În subsol, să ia grabnice măsuri de remediere. (Asociația locatarilor, bloc 101-A, șos. Ianului nr. 9, sectorul 2 — București).

Inspectoratul județean M.I. Satu Mare, Miliția județeană: Solicitarea petentului Saraz Vasile de a i se aproba prezentarea la examenul de conducător auto fără a urma cursurile școlii de șoferi amatori nu-i poate fi satisfăcută deoarece nu îndeplinește condițiile necesare. Este planificat să frecventeze cursurile începând cu data de 15 oct. 1982.

Consiliul popular al orașului Drăgășani ne informează că, după refacerea sănătății, cetățeanul Alexandru Truscă și-a reluat lucrul la Cooperativa „Avintul” iar conducerea unității, analizându-i situația locativă, i-a repartizat un apartament cu două camere în bl. A-9 din cartierul Rahova al orașului.

I.D.E.B., către Elena Stoian, București, str. Libertății nr. 14 B: Sesizarea dv. este întemeiată, în sensul că din vina personalului nostru s-a trecut greșit adresa pe factură. Am luat măsuri de corectare a greșelii și de restituire, prin delegat, a sumei încasate. Vă cerem scuze pentru neplăcerile produse.

Judecătoria Gheorghe Gheorghiu-Dej, jud. Bacău: S-a încasat în totalitate suma de 500 lei de la debitorul Debreceni Alexandru, sumă ce a fost expediată Judecătoriei Galați de unde petentul Rogojină Dumitru o poate ridica. Întârzierea s-a datorat faptului că debitorul are domiciliul flotant și, în majoritatea

ritatea timpului, a fost plecat din localitate cu diferite treburi de serviciu.

Oficiul central farmaceutic: Ca răspuns la adresa dv. nr. 7448/9. 06. 1982, vă încuștințăm că produsul Parodontovit nu este în nomenclatorul nostru farmaceutic. Din informațiile obținute reținem că Centrul medical de apiterapie are în cercetare acest produs.

De la Consiliul popular al municipiului Cluj-Napoca, un răspuns pentru tovarășa Veronica Ciocmarean: Vă îndrumăm să vă depuneți din nou cererea la unitatea dv. spre a vă lua în evidență pentru anul 1983, la structura de locuință la care aveți dreptul. În acest sens s-a discutat și cu conducerea institutului în care lucrați.

Uniunea județeană a cooperativei agricole de producție Argeș: Pentru munca depusă de petenta Uță I. Stela și de soțul său, ambii membri ai cooperativei agricole din comuna Stolnici, trebuia să primească 314 kg griu, însă consiliul de conducere al C.A.P. a hotărât ca fiecare membru cooperat să lase pentru brutăria cooperativei cantitatea de 150 kg griu pe care-l primește apoi zilnic sub formă de piine.

N.R. — Răspunsul nu specifică însă dacă a avut sau nu și consimțământul petentei în acest sens, și dacă s-a procedat la fel cu toți membrii cooperatori, ceea ce era foarte important de știut.

Întreprinderea județeană de transport local Arad: Conducerea întreprinderii s-a străduit să identifice pe acel conducător auto care a fost văzut de tov. Matei Cernic efectuând un transport clandestin. Cum elementele de identificare lipsesc aproape cu desăvârșire, îl invităm pe petent la întreprindere spre a da detaliile necesare, și noi fiind foarte interesați în elucidarea cazului.

Consiliul popular al județului Iași, Direcția sanitară, sore știinta petentului Vasile Verdes din București, str. Baia de Arieș nr. 3: Dispensarele medicale se organizează în conformitate cu prevederile Legii nr. 3/1978 și ale altor acte normative anterioare, la centrul comunel, iar în celelalte sate componente sînt organizate puncte sanitare cu cadre medii sanitare și program de consultații pentru medici 1—2 zile pe săptămână.

Procuratura Generală, ca răspuns la scrisoarea cetățeanului Stîngă Andrei din București, str. Duetului nr. 72: Cercetările ce au format obiectul dosarului nr. 2121/B/981 al Procuraturii municipiului București au fost terminate și, prin rechizitoriul din 5 iunie 1982, inculpatul a fost trimis în judecată în stare de arest pentru săvîrșirea infracțiunii de tentativă de omor.

Subsemnatul Teodor Meleciciu din Galați, strada Brăilei, bloc D3, ap. 67, vă mulțumesc din suflet, în numele locatarilor blocurilor D3 și D4, pentru ajutorul pe care ni l-ați acordat în rezolvarea cererii noastre arzătoare de a ne instala gaze la bucătărie.

La unitățile „Plafar” există și se desfac, cum se știe, plante medicinale. Sortimentul lor este însă destul de sărăcăcios iar pe punți, în afara denumirii științifice a plantei și a modului de preparare, nu se face nici o mențiune cu privire la bolile sau afecțiunile la care sînt indicate. (Petre Ceasăr, Bacău, Aleea Proiectantului, box 5, ap. 8)

Prizăim de la cetățeanul Sergiu Condrea din Constanța, strada Anton Nițescu nr. 28 A: În luna decembrie anul trecut, am ridicat din depozitul IDMS din Valea Cascadei — București un autoturism Dacia 1300, cu certificat de garanție și factura 104939 din 19.12.1981, pe care era specificat, cu semnătură și ștampilă, că termenul de garanție este de 12 luni și 6000 kilometri. Unitatea „Dacia-Service” de la Constanța nu recunoaște însă termenul de garanție de 12 luni ci numai de șase. Să fie, oare, o excepție numai pentru ea?

Mă numesc Vasile Șorba din Călinești, județul Maramureș, și vă rog pe această cale să mă ajutați să dau de urma fiului meu Gheorghe, născut la 24 decembrie 1958. A plecat de acasă în aprilie 1979 și de atunci nu mai știu nimic despre el. Celor care află ceva despre el, le-aș fi tare recunoscător dacă m-ar anunța la adresa mai sus-menționată.

Pe 25 mai 1982, la biroul de comenzi al I.C.S. Mărfuri industriale din Galați, am achitat integral costul a 1000 kg lemne de foc și a 3000 kg cărbuni, dar nici pînă la această dată Depozitul 1 „Combustibilul” nu mi-a livrat cantitățile plătite. (Ivan Parincea, pensionar din Galați, str. 7 Noiembrie nr. 43 A)

Fiind invalid de război, primeam gratuit ghetete ortopedice. Acum însă nu mai primesc. Cei de la prevederi mi-au spus că trebuie să am defect și piciorul pe care-l am bun, dacă vreun neapărat să primesc astfel de ghetete. (Tăsiță Ion din comuna Puchenii Mari, jud. Prahova)

Vasile Ioan Năndrean din Aiud, jud. Alba, str. Axente Sever, bl. B-2, ap. 13: Am cumpărat în luna martie a acestui an un frigider care, după nici două luni încheiate, a încetat să mai funcționeze. Am făcut nenumerate sesizări scrise și telefonice la Întreprinderea de frigidere din Găești, pentru că ea e producătoarea, însă nici azi n-a venit nimeni să-mi repare, deși se află în termen de garanție, iar vara trece.

Consiliul municipal al sindicatelor Bacău a cercetat memoriul lui Nicolae Vasilache de la Întreprinderea mecanică din Bacău și ne comunică, între altele, că încadrarea la locul de muncă s-a făcut ținându-se seama de gradul de invaliditate, de pregătirea și posibilitățile petentului. S-a discutat cu conducerea întreprinderii căreia i s-a solicitat să asigure un climat de grijă și mai multă înțelegere față de un om infirm.

Suferind de un reumatism cronic generalizat, m-am prezentat la Băile Herculane la doctorul Tiberiu Răibuleț, specialist în acupunctură, care în numai câteva sesiuni mi-a ameliorat simțitor durerile din spate, umăr și omoplați. Pentru grija deosebită cu care am fost tratată, pentru încrederea ce mi-a înflăcărat doresc să-i aduc pe această cale un cuvînt de sinceră mulțumire. (Valeria Grigore, Iași, str. Socola nr. 10)

Maria Elena Juvara din București, str. Justiției nr. 62, ne face cunoscut că Muzeul Otteniei din Craiova i-a achiziționat de curînd un număr de trei scrisori inedite aparținînd lui Nicolae Titulescu (scrisorile provin de la matusa sa Margareta Oromolu, vară primară cu marele diplomat), dar că n-a intrat încă în posesia drepturilor bănești ce i se cuvin.

Un grup de oameni ai muncii din Moreni, în numele cărora semnează Eliza Anton, str. V. I. Lenin nr. 3-A, bl. D, ap. 5, solicită reintroducerea în circulație a unei curse auto pe traseul Moreni — Vilcea, deoarece pe acest traseu sînt foarte mulți navetiști care au acută nevoie de un mijloc de transport corespunzător, cu un program riguros.

Consiliul popular al sectorului 2, răspunzînd la scrisoarea tov. Vasile Hăntescu, confirmă că deteriorarea străzii Rumeșară se datorează Grupului de șantier nr. 4 căruia i s-a aplicat o amendă de 28000 de lei și a fost somat să refacă în cel mai scurt timp pavajul.

O întrebare nostimă și naivă ne pune cetățeanul Ion S. Mănăilă din comuna Berteș, județul Prahova. „Ce diferență există între 29 ani, 9 luni și 14 zile... și 30 de ani? Datorită acestei mici diferențe, pe care o pot dovedi cu acte, eu nu pot primi pensie. Cică trebuie să scoot adeverințe. Ei, ce credeți de asta?!”... Că trebuie să scoateți adeverințele.

Consiliul popular al municipiului Pitești: În vederea reglementării situației sesizate de tov. Elena Dumitrescu s-a dispus executarea lucrărilor pentru definitivarea platformei de parcare a autoturismelor, iar președintele comitetului de bloc și administratorul au fost sancționați, întrucît au permis să se execute lucrări neautorizate.

Deși în evidențele organelor județene figurează ca electricificat, încă de acum doi-trei ani, cînd am fost obligați să achităm pentru această treabă importante sume de bani, satul nostru, Izvoră, din comuna Timna, județul Mehedinți, nici azi nu beneficiază de avantajele energiei electrice. (În numele unui grup de locuitori semnează: Petre Brașoavă, Istrăte Gheorghe, Gheorghe Dră-

ghici, Vasile Badea, Iulian Bogorodită)

Ministerul Turismului: În urma verificărilor efectuate asupra celor sesizate de Nicolin Elena a rezultat că, într-adevăr, tovarășa Lidia Pirvulescu a avut o comportare necorespunzătoare. Pentru aceasta, conducera O.J.T. Caraș-Severin a sancționat-o.

Direcția generală comercială a municipiului București: Ca urmare a articolului intitulat „Berea, o băutură pentru toate anotimpurile”, apărut în revista „Flacăra”, s-au luat măsuri pentru ca Patiseria 10 din bd. Păcii nr. 7 să satisfacă permanent comenzile primite. Au fost sancționați gestionarii: Bolboceanu Tereza de la Patiseria 10, Tuslaru Gheorghe de la Plăcintăria Militari și Oprea Ion de la Laboratorul de patiserie Brezolanu.

Dumitru Bălățu din Galați, str. Macedonă nr. 1, bl. F-1, ap. 53, ni se plînge că, mutîndu-se cu locuința într-un alt cartier, a solicitat D.J.P.Tc. să-i aprobă mutarea postului telefonic la noua adresă. Deși existau suficiente posibilități tehnice pentru aceasta, pe nedrept respectiva direcțiune a dat telefonul său altei persoane.

Uniunea centrală a cooperativei meșteșugărești, ca răspuns la scrisoarea tov. Ion Iliescu din București: De comun acord cu conducerea cooperativei „Radio-Progres”, s-a stabilit să fiți transferat la centrul nr. 56 din șos. Colentina, bl. ABC, transfer cu care ați fost de acord, centrul respectiv fiind și mai aproape de locuința dv. Pe 10 iulie vi s-au plătit toate diferențele bănești cuvenite.

Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale — Prahova: Spiru Balaban din Ploiești a fost invitat la oficiul forțe de muncă și i s-a oferit un post de dulgher la I.C.R.A.L. Ploiești. A acceptat și i s-a remis repartiția de încadrare în muncă.

Elena V. Rađu din Caracal, str. Gheorghe Doja nr. 15, județul Olt, ne sesizează că fostul ei soț, Eugen I. Stîrlea din comuna Pișcoveni se eschivează sistematic de la plata pensiei de întreținere pentru cele două fetițe ale sale, pensie stabilită prin hotărîre judecătorească la 15 iunie 1973, deși tot sistematic el primește alocație de la stat.

Consiliul popular al sectorului 1 ne informează că, în urma intervențiilor făcute, s-au executat integral lucrările contractate de cetățeanul Ion Traian cu I.C.R.A.L. „Pajura”.

Procuratura locală Făgăraș: Verificînd aplicarea sentinței civile prin care s-a validat poprirea unei cincimi din veniturile ce le realizează lunar debitoarea Mihoșan Zaiantz Mariana, am constatat că aceasta nu se execută din vina contabilei Ghindeanu Felicia de la secția 5 a Combinatului chimic Făgăraș. S-au luat măsurile de rigoare, solicitîndu-se, totodată, sancționarea contabilei vinovate.

Pe 1 iunie 1982, la Oficiul farmaceutic Satu Mare s-a desfășurat concursul pentru ocuparea posturilor vacante de farmaciști în orașul Baia Mare, dar, deși am obținut media necesară, postul a fost acordat unuia care a obținut media mai mică decît mine. Sînt mîhnit din cauza acestei nedreptăți și mă întreb nedumerit: oare de ce s-a mai organizat concursul?! (Ana Pop, Baia Mare, str. Otteniei nr. 3/19).

Direcția județeană de poștă și telecomunicații Dolj: S-au cercetat cele sesizate de tov. Ungureanu Nicolae din satul Fratoștița. Într-adevăr, factorul poștal Ioan Popescu a avut o atitudine necorespunzătoare, fapt pentru care a fost sancționat administrativ.

Inima mea, lată, bate, și trăiesc, fetița mea continuă să aibă un tată, datorită intervenției făcute pe cord deschis de echipa de chirurși condusă de dr. Radu Deac, de la Clinica de chirurși cardiovasculari din Tg. Mureș, căruia îi mulțumesc și-i doresc sănătate și succese cit mai multe în nobila sa profesie. (Sabin Bogdan, Baia

Mare, bd. Unirii, bl. 14-A, ap. 34).

I.C.R.A.L. „Pajura” București, pentru Ion Toma din București, Calea Griviței nr. 200, bl. A, ap. 13: „Vă facem cunoscut că lucrările rămase de terminat în urma consolidării stîlpului de la intrarea în imobil — respectiv tencuielele de la plafon, zidăria aferentă, instalația electrică precum și protejarea tabloului electric — vor fi finalizate pînă la data de 30. 08. 1982”. Mai sînt 3 zile.

Cetățeanul Gheorghe Dinuț din București, Intrarea Ion Sulea nr. 4, semnaleză pericolul poluant pe care-l reprezintă pentru frumosul cartier Ozana din Capitală emanațiile de gaze provenite de la o uzină din cartier și propune să se ia neîntîrziat măsurile cuvenite.

Inspectoratul general al miliției: Se confirmă faptul că numitul Ionescu Aurelian din București, bd. Mărăști nr. 35, este un element scandalagiu și tulburător în mod frecvent liniștea locatarilor. Pentru asemenea fapte a fost avertizat de mai multe ori, a fost sancționat contravențional. Deoarece nu dă semne de îndreptare, i s-a întocmit dosar penal, urmînd a fi trimis în judecată.

Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a municipiului București, Oficiul forțe de muncă: Gheorghe Drăgan, din București, str. Barajul Lotrului nr. 4, s-a prezentat la noi și, la solicitarea sa a fost repartizat la Întreprinderea „Mătasea populară”, ca lăcătuș mecanic.

Pagină realizată de MIHAI STĂNESCU

Poșta redacției

Mircea Varvari — Livezile (Bistrița-Năsăud): S-a procedat legal. Pentru recuperarea sumei este necesar ca întreprinderea unde v-ați transferat să preia cheltuielile de școlarizare; se poate pentru că aparține de aceeași centrală industrială. Numai în aceste condiții vă va restitui suma reținută. ● Grup de pensionari de asigurări sociale de invaliditate gr. I — București: Reglementările la care vă referiți nu sînt aplicabile decît la pensionarii invalizi și accidentați de război gradul I ● Sabin Sbăreca — Hălmeagiu (Arad): Tractoarele se vind numai unităților socialiste pe baza și în executarea sarcinilor prevăzute în planul național unic de dezvoltare economico-socială. În zonele neocooperativizate se vor organiza stațiuni pentru mecanizarea agriculturii care vor sprijini pe producătorii cu gospodării individuale în executarea lucrărilor agricole de care aceștia au nevoie. ● Haralambie Onofrei — Buzău: Nu se recalulează ● Aurelia Capșa — Roman: În unitățile agricole cooperatiste, retribuțiile cooperativei care îndeplinesc funcții de conducere și de execuție, tehnice, economice, de altă specialitate și administrative (cazul dv.), se va face în acord global, cu tarif la 1000 lei valoare a producției fizice, atît pentru personalul cu atribuții la nivelul cooperativei agricole, cit și pentru cei cu atribuții la nivelul fermei, brigăzii și sectorului ● Mihai Rotariu — Arad: Numai prin consiliul popular, dacă îndeplinești condițiile legale ● Florea Petre — București: Vă puteți adresa la instanțele de judecată ● Relu Leontescu — Focșani: Contractul dv. de muncă pe o perioadă de 5 ani cu unitatea care v-a școlarizat nu poate fi desființat unilateral ci numai cu acordul unității, în lipsa acestui acord, rămîneți obligat să munciți; stagiul militar nu intră în calculul celor 5 ani la care v-ați obligat să munciți ● Gheorghe Manafu — Orșova: Scrieți-l la Spitalul militar central ● Dumitru Mangăr — Drobeta-Tr. Severin: Aveți dreptul la asistență medicală gratuită ● Dumitru Gradu — Dorohoi: Contestația împotriva deciziei de desfacere a contractului de muncă a fost respinsă de către judecătoria, iar Procuratura Generală a menținut hotărîrea acestei instanțe ● Gheorghe Chelu — București: Perioada în care ați satisfăcut stagiul militar nu a fost luată în calcul întrucît înainte de stagiul nu ați fost încadrat în muncă.

MARGA NEDELEA

„FLĂCĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

Flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

— Una din preocupările prin care v-ați ilustrat, stimate Vasile Tomescu, a fost restituirea compozitorilor din generația interbelică — generația lui Enescu — printre care Castaldi, Alessandrescu, Cuclin, Lazăr. Ne-ați oferit astfel niște revelații asupra unor personalități marcante ale muzicii noastre. Dar dv., ca muzicolog, ce v-ați oferit, angajându-vă la acest lucru?

— Cercetarea și punerea în lumină a operei muzicienilor noștri, în frunte cu George Enescu, constituie nu numai o datorie a muzicologiei contemporane, dar și o excelență posibilă de autoperfecționare a acesteia, o adevărată școală care își definește drumul, metodele originale la contactul fertil cu valorile culturii naționale. Ca și exegeza literară sau critica de artă care se manifestă ca demersuri teoretice în strins raport cu procesul de gândire și creație din respectivele domenii, muzicologia este vocea conștiinței de sine a culturii muzicale, expresia teoretizată a destinului și împlinirilor artei sunetelor. Această expresie îmi apare cu atât mai adecvată și durabilă cu cât se formulează nu aprioric sau abstract, în afara realităților muzicale, ci înăuntrul acestora, în consonanță cu idealurile umanist-patriotice și cu experiența vie a muzicii însăși. Dacă astăzi muzicologia merge programatic în ritm cu muzica epocii, dacă gândirea despre muzică este sincronizată în permanență cu procesul de elaborare compozitivă, aceasta oglindește maturizarea ei ideologică și profesională. Fidele acestor aspirații, monografiile la care vă referiți au urmărit să contureze câteva dintre personalitățile școlii compozitive românești în epoca ei modernă și de afirmare. Am căutat să formulez concluzii peremptorii atunci când viața muzicală mi le-a oferit, ca în cazul A. Alessandrescu și P. Constantinescu, și să pledez pentru interpretarea acelor creații care nu și dăduseră încă examenul firesc în fața publicului, cum e cazul cu opera lui D. Cuclin.

— Dar cu Castaldi? Nu se prea știu multe lucruri despre acest interesant sol al Sudului în cultura noastră.

— Castaldi — evocat la îndemnul eminentului compozitor Ion Dumitrescu, care mi-a fost profesor — este pentru mine identic cu efortul de modernizare a învățământului compozitiv românesc, deschis de la începutul secolului spre problema cea mai nouă a artei europene. Ucenic la școala Italiei meridionale, Castaldi și-a consacrat știința compozitivă și pedagogică formării multora dintre muzicienii care au purtat făclia artei românești aprinsă de Enescu.

— Cum ați definit generația lui și a celorlalți?

— Acești muzicieni însuflețiți de un crez estetic comun mi s-au relevat ca puternic diferențiați în ce privește opțiunile stilistice. A. Alessandrescu încheie prea de timpuriu o vocație creatoare de prim ordin lăsând, cu o modestie care s-ar fi cuvenit contaminantă, locul altor împliniri compozitive, de altfel stimulate de acest dirijor și critic de larg orizont. Acestea sunt reprezentate, de exemplu, prin autori ca Filip Lazăr, pe care m-am

VASILE TOMESCU:

„Noi» cu adevărat
sint permanențele muzicii
noastre“

străduit să-l înfățișez ca pe un muzician de exemplară calitate sufletească. Sól, ca și Marcel Mihalovici, al școlii autohtone românești în spațiul frământat al culturii europene. Prodigios de activ pe planuri multiple, de la compoziție la elaborări teoretice savante, Dimitrie Cuclin lasă în urmă o operă care suscită în cel mai înalt grad aportul clarificator al vieții interpretative.

— Acum câțiva ani i-ați dedicat o foarte frumoasă monografie.

— Monografia pe care i-am dedicat-o cu ardore admirativă în anii tinereții mele profesionale obligă astăzi la o privire aprofundată, merită să actualizeze resursele potențiale ale acestui proeminent creator și gânditor, în raport cu marile cercări ale muzicii veacului.

— Compozitorul și muzicologul Doru Popovici ne spunea nu demult, într-un interviu, că astfel de întreprinderi — de valorificare a creației înaintașilor — ar trebui să constituie o treaptă obligatorie pentru activitatea unui critic de artă. Că, altfel spus, nu se poate face eretică muzicală la zi fără o perspectivă istorică a fenomenului, singura care-l poate abilita pe criticul la judecări de profunzime. Dv. ce credeți?

— Perspectiva istorică este, într-adevăr, de o importanță fundamentală în formularea judecăților de valoare în întregul cimpul creativității omenești și, astfel, și al muzicii. O veche axiomă ne amintește că timpul este supremul judecător, iar timpul nu judecă arbitrar, subiectiv, ci prin prisma finalității pe care fiecare act de creație o are în raport cu progresul de ansamblu al națiunii, al umanității. Un artist nu poate năzui la perenitate decât dacă se înscrie în dezideratele majore ale epocii, dacă se constituie mesager al spiritualității celor ce-i sint aproape. Cu cât exegeza se identifică în timp și spațiu — deci în istorie — cu autorul și opera pe care le dezbate, cu atât interpretarea mesajului rostit de artist este mai adec-

vată în paginile de critică, aprecierea axiologică mai adâncă. Când includem în „perspectiva istorică“ și momentul contemporan al criticii nu facem decât un inutil pleonasm, fiindcă ziua de azi este cel puțin tot atât de implicată în istorie ca ziua de ieri. Cred chiar că în toate sectoarele activității umane cei de azi și cei de ieri sint mai angajați în fața istoriei decât predecesorii pentru că au o experiență în plus, criterii de ordin politic, axiologic, etic, estetic istoricește verificate. Dacă istoria este obiectivă în consacrarile ei de valori, anulând tacit sau elocvent tot ce a fost gratuit, nesemnificativ, lipsit de autenticitate, momentul critic actual are avantajul contactului „pe viu“ cu realitățile artei sonore studiate.

— Cufundarea în ieri — dacă vă înțelegem bine — poate deschide perspective nu doar spre azi, ci și spre mâine.

— Cu precauția pe care ne-o cere domeniul atât de „inefabil“ al muzicii, dar cu puterea logicii și pe temeiul experienței generațiilor precedente, putem anticipa în artă fenomene, deveniri determinate de progresul real, autentic. Așa s-a întâmplat în timpul din urmă, de exemplu, când au fost prefațate teoretic limpeziri ale gramaticii compozitive în favoarea gândirii creatoare, moderarea unor excese în abstractizarea discursului sonor, revenirea în cimpul fertil al sensibilității umane. Și istoria muzicii este plină de astfel de „retour à la...“, care definesc în realitate nu momente statice și cu atât mai puțin de regres, ci o neconținută evoluție „în spirală“, ca un joc permanent între acumulare și selecție, între experiment și decantare.

— Una dintre lucrările care v-au consacrat a fost monografia Paul Constantinescu, în care vorbiți pe larg despre creațiile în stil bizantin ale acestuia. Nu credeți că valorificarea unor astfel de mijloace de expresie ne pune în fața unei priorități românești?

— Consider că valorile milenare generate în spațiul carpato-pontico-danubian la confluența vieții autohtone cu arta bizantină reprezintă o dimensiune caracteristică, un filon original, autentic, de sensibilitate, viziune și stil artistic românesc. Observația făcută de N. Iorga că „Civilizația bizantină își are marea în animă“ și că, pe plan muzical, cultura bizantină este „o superbă simfonie milenară în care nu-și are locul intervențiile singulare“ ne obligă azi să privim tezaurul cultural bizantin în retrospectiva istorică, dincolo de rigorile funcției sale tradiționale, ca pe un organism viu, care a încorporat nenumărate și valoroase contribuții de notorietate. În spațiul spiritualității românești aș releva mai mult decât „protocronia“ acestor contribuții — centre de cultură românească posedă și continuă unele dintre cele mai vechi sisteme de alcătuire și notație muzicală bizantină concretizate în scrieri datind din secolele X—XI — anume originalitatea și măiestria absolut inconfundabile ale muzicienilor noștri. Acestea pornesc de la melodii străvechi actualizate de corul „Madrigal“

(Continuare în pagina 14)

ILIE PURCARU ■

Cuget, deci exist

De la realizarea fantastică a esenței la cea adevărată (IV)

O altă definiție este următoarea: „suspînul omului, al creaturii chinuite“, completată de o alta: „Mizeria religioasă este expresia mizeriei reale și totodată protestul împotriva mizeriei reale“. În aceste două definiții avem, în prima, exprimată relația de oglindire în care se află religia cu mizeria reală, deci mizeria socială, iar în a doua poziția critică cuprinsă în această expresie: protestul. În fond, realizarea fantastică reprezintă o latură a protestului. Căci lucrind la realizarea fantastică a esenței sale, omul descoperă o nepotrivire funciară între esența sa și esența istoriei unei societăți.

În sfârșit, o altă definiție subliniază faptul că religia este „opiu pentru popor“. Se subliniază aici modul cum este folosită religia în societatea cu clase avînd interese opuse. Deși expresie a mizeriei și în același timp protest împotriva ei, religia nu poate fi cea formă a conștiinței în care protestul să devină revoluționar, înnoitor în ordinea acțiunii sociale. Și nu poate pentru că oglindirea pe care o realizează ea este fantastică. Protestul împotriva mizeriei reale se transformă în opusul său: acceptarea mizeriei în această lume în numele fericirii din cea de dincolo. Și pentru că mizeria să fie suportabilă, ea este considerată trecătoare, în timp ce fericirea din lumea de dincolo este considerată veșnică.

Definițiile amintite nu se exclud, ci se completează în surprinderea complexității fenomenului religios; ele nu exclud alte definiții rezultate din analiza dialectică a istoriei religiei, a dialecticii ei în zilele noastre.

Dacă religia este realizarea fantastică a esenței umane în universuri utopice diferite — de aici diversitatea utopiilor religioase —, atunci, potrivit dialecticii conștiinței sociale, trebuie să căutăm și să edificăm o altă modalitate de realizare a esenței, o altă modalitate a conștiinței. Dar această nouă modalitate, tocmai pentru că este nouă, afirmă esența omenească în mod pozitiv și rațional. Specificul raționalului acestei modalități este structurat de conceptele dialecticii materialiste, concepte în care se realizează jocul infinit și concret al individualului, particularului și generalului, al abstractului și concretului, al ogîndirii și construcției etc.

Concluzia pe care o desprindem este aceea că esența omenească pe care o are în vedere materialismul dialectic și istoric este cea care se realizează prin rațiunea de tip dialectic în cadrul unei practici sociale adecvate. Și cum trecerea de la esența omenească la rațiunea de tip dialectic, la conceptele și adevărurile dialecticii, nu este liniară, rigidă, rezultă rolul pe care-l are materialismul dialectic în procesul realizării esenței omului ca „realitate adevărată“ (Marx), ca realitate produsă prin acțiunea socială reclamată de la teoria generală a esenței.

ION STROIE ■

Noua frontieră a sufletului uman

Ut pictura poesis

Natura poate crește și renaște în opera artistului. Niciodată însă natura nu se ogîndește nici măcar în ogîndă, darămite în străinătatea sentimentală a artei.

Sentimentul naturii îl are artistul.

Natura are numai natură.

Naturalețea este un sentiment, nu o fotografie de copac fluterînd în vînt sau de cal galopînd.

Artistul care se ia după natură este un moșic. Artistul tandru creează natură.

NICHITA STĂNESCU ■

Vorbiți și scrieți românește

Corespondență (III)

Un alt cititor, din Galați (Cenușă M.), ne aduce, iarăși, în domeniul gramaticii, mai precis, al sintaxei: „Problema mea — scrie d-sa — se referă la alcătuirea frazei. Observ, în ultimul timp, că fraza e trunchiată, mai bine zis, dintr-o frază normală, corectă, se fac propoziții“. Autorul citează chiar din „Flacăra“, nr. 16, p. 12: „Noi știam. Dar în mare“. Ce a vrut să demonstreze — se întrebă — fiindcă, corect ar fi: „Noi știam, dar în mare“. Nu. Nu e nimic incorect în izolarea acestor structuri sintactice. Această împărțire corespunde intervenției subiective a scriitorului, conținutului narativului, stării afective intense, unei pauze pentru reflexie etc. Să nu ne mire că întilnim enunțuri scurte, izolări, rupturi de fraze, propoziții monomembre — cum se mai numesc prin gramatici — chiar dacă, logic, ele ar fi trebuit să formeze o unitate sintactică mai mare, un întreg, o frază.

Dar această tentativă nu este decât parțial nouă. Numai nouă ni se pare că ar fi o caracteristică a prozei artistice contemporane. De fapt, chiar din antichitate a fost remarcată valoarea expresivă a așa-zisului stil discontiniu, care consta tocmai în fragmentări, în izolări ale unor

parți de propoziție sau ale unor propoziții dintr-o frază. În stilul artistic, poate „vorbi“ un singur cuvînt, adesea suspendat între virgule, între puncte, între, cum se mai zice, două tăceri. Să nu ne surprindă că, la limită, poate apărea doar un verb (uneori, un adverb sau — de ce nu? — un articol). E o tendință, într-adevăr, spre discontinuitate, spre atomizare, dar aceasta nu trebuie să ne sperie. Citez dintr-o traducere recentă, din franceză: „Aceasta se petrece. Departe. Lucirile...“. „Mă intrerup. Deși de data aceasta nu-i nici o virgulă. Dar trebuie să spun acest cuvînt...“ După cum se vede, fenomenul izolării, al dislocării nu e propriu limbii române. E vorba, în fond, de stilurile limbii, de structura lor, de modul cum se reflectă ceva în materialul lingvistic, de caracterul acestei reflectări, care depinde de foarte multe situații particulare. Și izolate nu sint numai propozițiile principale, cum lasă să se înțeleagă corespondentul nostru, ci și cele (sau mai ales) subordonate. Necesități de pauză, dominanța elementelor afective, a celor care sugerează dramatismul, dinamismul, tensiunea sufletească etc. sint doar câteva dintre cauzele care duc la căutarea de efecte stilistice noi prin altă organizare a materialului lingvistic, în cadrul propozițiilor sau al frazelor (care, unora, li se par neregulate sau contrare regulilor gramaticale cu care ne-a obișnuit manualul școlar, la începutul școlii primare).

În concluzie, avem de-a face cu un procedeu artistic care demonstrează resursele, bogăția formelor limbii vii. Nu avem a ne teme. Important este să-i cunoaștem sistemul. Să știm cum să o folosim.

GH. POALELUNGI ■

Citeva probleme de educație

III

Dacă perioada în care trăim trebuie să fie a calitatii și a valorii adăugate, a producției nete, cum se mai zice, atunci actul de educație trebuie așezat el însuși sub această zodie. Esențial este în clipa de față — poate că nu numai acum, dar mai ales acum — nu să spui tu, ca educator, idei juste, ci să trezești în cel pe care vrei să-l educi ideile juste, și, mai mult decât atât, plăcerea de a emite și a apăra idei juste, forța de a simți și exprima adevărul. Esențial este nu numai ceea ce trimiți spre oameni, ci și ceea ce primesc oamenii. De aceea trebuie să știi cum să trimiți, de aceea trebuie să știi în ce cantitate trebuie să trimiți, de aceea trebuie să știi mereu cu cine ești în dialog. Căci, la ora de față, politica nu poate fi monolog, ci — așa cum prezintă Nicolae Ceaușescu o demonstrează mereu — dialog permanent cu oamenii.

Cineva îmi spunea de curind că nu-i place la Cenaclul Flacăra pentru că nu este suficient de patriotic. Acela nu fusese niciodată la Cenaclul Flacăra și, fiind un om foarte ocupat, desigur că subalternii îi rezumaseră cenaclul în așa fel încât ce ajunsesse la dânsul nu era decât un bulgăre de idei incoerente. Acel cineva chiar refuza ideea de a primi Cenaclul Flacăra în locul pe unde trăiește și muncește domnia-sa, tocmai pe această idee, că nu e prea patriotic. Firește, din punct de vedere al opțiunilor fundamentale, viața ne obligă; și pe dumnealui și pe mine, să ne aflăm pe aceleași poziții. Deosebirea vine din aceea că patriotic i se pare omului respectiv indicele cantitativ, în vreme ce mie patriotic mi se pare indicele calitativ. Să mă exprim mai în detaliu. După opinia mea, nu e nevoie ca o sală să fie ținută o seară întreagă pe scaune cu creații sau așa-zise creații pe temă patriotică, din care, datorită lipsei de măiestrie și de investiție morală, oamenii din sală să nu rețină nimic. E suficient ca în cadrul unui spectacol de largă deschidere umanistă, cu poezii și cintece de meditație, de bucurie de a trăi, de tristețe existențială, de interogație și de spirit revoluționar, să existe câteva creații valoroase, nu doar cu conținut patriotic, dar cu mesaj emoționant patriotic, pentru ca oamenii să plece acasă vibrând de emoție, să se simtă remontați sufletește, întăriți în convingeri și doritori de a reveni în acea sală de spectacol cu primul prilej. Regret că trebuie să dau exemplu Cenaclul Flacăra, dar el este, din acest punct de vedere, oglinda lesne de verificat a credinței mele în artă. Am ajuns până acolo încât, în plină epocă în care lingă spectacole admirabile proliferază, din păcate, și spectacolele de joasă factură artistică, vehiculând cu catargele jos ideile mari, pe care riscă să le compromită, în plină epocă în care cuvintele mari — patrie, partid, popor, libertate, dreptate, muncă — sunt folosite și unde trebuie și unde nu trebuie, din sălile în care Cenaclul Flacăra se manifestă să se solicite vehement tocmai cintece care sînt lansate de cenaclu și cunoscut ca atare și care cuprind sentimentele de dragoste față de patrie, de popor, de partid, față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, față de libertate, față de dreptate, dociția de muncă și de dăruire. De ce oare? Părerea mea e că tocmai pentru motivul că în loc de a se transforma într-o fabrică de rime și ritmuri lozincarde, acest cenaclu încearcă să fie un portret integral al omului. În loc de a impune noi spectacolele noastre un mod de comportament și o tematică anume, bazându-se pe ceea ce știm că există în noi toți, și anume dragostea față de toate acestea, îi lăsăm pe oameni ca în mod liber și demn să dorească ei cintece de țară, cintece de esență revoluționară. Și mai e ceva. Le dăm de fiecare dată atât cât să le mai fie încă sete. Aici e o strategie pe care îmi permit să-o dezvălu pentru că poate fi folosită și altora. Omul nu e plictisit de ideile mari, ci de senzația pe care i-o creează vreun făcător de spectacol că el, omul, e un redus mental, un dezinformant, un om fără sentimentul țării, pe care în fiecare zi trebuie să vină cineva să-l învețe că a doua zi trebuie să se ducă la muncă, și că a doua zi trebuie să-și mai facă o dată autobiografia, și că a doua zi trebuie să-și iubească patria ca și cum până atunci nu și-ar fi iubit-o, și că a doua zi trebuie să-și ia angajamente, și că a doua zi trebuie să-l fie rușine de tot ceea ce a făcut până atunci, și că a doua zi trebuie să înceapă o viață nouă, și că a doua zi trebuie să stea și mai în poziție de drepti. Or, prin acțiunea radicală a partidului nostru după Congresul său al IX-lea omul Românului socialist este tocmai dimpotrivă, un om al Renașterii, un om deștept și stăpîn pe sine, un om muncitor și generos pe care simpla declarație de dragoste la adresa patriei n-are cum să-l mai satisfacă, îi trebuie fapte și dacă fapte i se cer lui la locul de muncă, fapte cere el la locul de educație.

Am mai spus o dată, reiau aici ideea: nu există artă pesimistă și optimistă, în sine, ci există artă pesimistă și optimistă prin ceea ce lasă ele în sufletele noastre. Tragedia „Hamlet” a lui William Shakespeare este în esența ei optimistă, deși mor aproape toate personajele. În vreme ce eternitatea dobitocilor este pesimistă. Procesul de educație încheiat este o rezultantă a întâlnirii dintre emițător și receptor. Chibritul este pe masă și bazinul cu benzină se află la zece metri de el. Dacă nimeni nu va freca bățul de chibrit de cutia de chibrituri pentru a-l aprinde și dacă nimeni nu va apropia chibritul aprins de bazin, explozia nu se va produce de la sine. În zadar arde focul aici, iar benzina clipește dincolo. Dacă vrem ca actul de educație să fie o explozie morală și spirituală adevărată, se cuvine să așteptăm, să pregătim și să determinăm, să facem chiar posibilă apropierea între emițătorul de flacăra și cel care trebuie aprins de acea idee.

Contează până la urmă producția netă, valoarea adăugată, ce rămâne în oameni. Contează până la urmă capacitatea de seducție efectivă a educatorului și a ideilor sale. E foarte simplu și foarte la îndemînă, dar foarte superficial, să spui: n-am ce face, cutare tînăr e sub influența nu știu cui care nu ne iubeste. Datoria dumitale e să-l faci pe tînăr ca datorită calității emisiunilor dumitale de radio, de exemplu, sau datorită activităților dumitale culturale pe timpul serii, el, tînărul, să știe ce să aleagă și să aleagă reușita dumitale.

Cînd am auzit că un om dintr-un județ crede că nu e destul de patriotic Cenaclul Flacăra, vomam să-l întreb prin cite manifestări educative de cultură reușite domnia-sa personal să-i facă pe tinerii din locul unde trăiește să dorească deschis și neînfrînt să rămînă în sălile de spectacole în care, ca la Cenaclul Flacăra, să se cînte toate ale omului, necazurile și biruințele, tristețile și bucuriile, patria și libertatea, Tricolorul și partidul, părinții și strămoșii, munții și marea, precum și sufletul omenească în complicatele lui forme de relief?

Scriu aceste cuvinte, de fapt mai bine zis le dictez la telefon, după aproape 40 de zile de turneu al Cenaclului Flacăra în județul Constanța. Mă mîndresc pe faptul că în nici o seară a acestui cenaclu, în care am obosit cit în cîteva ani, nimeni n-a plecat nemulțumit de la spectacol, nimeni n-a plecat plictisit, iar noaptea, pe străzile populate de tineri se puteau auzi, după sfîrșitul spectacolului, frînturi de cîntece între care și dragile noastre cîntece de țară. Dacă tinerii români au plecat acasă cu sentimentul patriei în ei, înseamnă că, mai mult decât din agasanta și inutila batere la cap a acelor tineri cu idei netransfigurabile, efectul educativ al artei diversificate și patriotice, atîta cit ființa omenească suportă, s-a produs. Și, probabil, cu ajutorul oamenilor buni și inspirați, se va produce în continuare.

Căci important este ce rămîne în oameni.

ADRIAN PAUNESCU

ecuații critice

De la valoare la difuzare (III)

Ideea de a propaga literatura română, și mai ales poezia, prin tipărituri apărute aici și difuzate în felurite chipuri în străinătate este de dată relativ recentă și, oricît ne-am sforțat să-i aflăm defectiuni de principiu, nu am reușit. Cine s-a gândit la aceasta n-a greșit, avînd probabil în vedere că un traducător român, bun cunoscător al fenomenului în curs și al istoriei literare, nu ar comite erorile care la un străin par inevitabile. În principiu, așa și este, traducătorului român nu i se cere mai mult decât deplina obiectivitate și un tablou cit mai fidel față de acela al criticii literare; inițiativele proprii și judecățile „de gust” n-au ce căuta aici cîtă vreme e vorba a prezentă o literatură în ce are ea mai semnificativ. Lui G. Alboiu, să zicem, i se poate admite o selecție „lacunară” într-o „antologie a poezilor tineri”, fiindcă aceasta apare în românește și este expusă prin limbă unui public, profesional și amator, care o poate elogia sau respinge (deși eu cred că în nici o antologie gustul nu e un criteriu operativ). Cine are ceva de spus spune și dovedește că antologatorul a greșit. Cititorul străin nu poate reacționa însă în acest chip și la tabla de valori, pe care o primește, drept literă de lege. „Antologia pentru străinătate” e lipsită de elementul verificabilității și, dacă dintr-o astfel de întreprindere ar rezulta că Ion Pușcă e cel mai mare poet român de azi, n-ar mai fi nimic de făcut spre a rectifica o astfel de propunere: în străinătate judecata se impune, cel puțin o vreme, automat.

Cea mai de seamă chestiune e în aceste condiții obiectivitatea selecției, care înseamnă mai mult decât onestitatea intelectuală — o absolută obligație etică. A mistifica ierarhiile în dialogul cu străinătatea poate fi, pentru viitorul unei culturi, o indeletnicie criminală.

Admițînd, așadar, că traducătorul e onest, rămîne totuși de văzut dacă nu cumva piedicile pe care trebuie să le biruie sînt cu adevărat obiective și mari. Oricum am lua-o, ne întoarcem tot la selecție și, dacă „gustul” liber nu se poate admite, s-ar putea discuta „selecția stimulatoare”. Dar ce ar fi aceasta? Sînt voci care susțin că literatura română nu se poate impune decît prin producții care stimulează interesul străinătății și verifică fenomene pe care alte literaturi le-au consumat sau le consumă. De aci ar rezulta că trebuie să traducem în englezește mai ales poezii care seamănă cu lirica americană sau engleză, mai vechi ori mai nouă, în franțuzește — suprealiști sau ermetici, în spaniolă — conceptuali haroci și așa mai departe. Un astfel de raționament e fără efecte pozitive și aduce ideea falsă de întîrziere a literaturii române, în plus nu este nici eficace. Literaturile străine nu vor să cunoască, de aiurea, ceea ce ele au cunoscut sau cunosc în acel moment, magia teritoriilor noi funcționează pre-tutideni. Cheia succesului pare a fi expoziția întregului fenomen original și nu a cite unui fragment unde o literatură străină să se oglindească mecanic. Este, ca atare, absurd a selecționa imperfect pe considerentul că un autor sau altul nu va fi receptat în străinătate; împiedicarea propagării unor nume, din motivul lipsei de „accesibilitate”, seamănă mult cu instituționalizarea propagării pe care, pare-se, am abandonat-o deocamdată.

Examenul citorva antologiilor, apărute în România în limbi străine, în scopul difuzării externe, indică însă un număr considerabil de inexactități, deși, în general, ceea ce s-a făcut e mult mai corect decît ar fi putut s-o facă străinii. O „Antologie de la poezia română contemporană” (Ed. Minerva, 1977), alcătuită și tradusă de Darie Novăceanu, e, prin raport la ceea ce s-a făcut mai apoi, cea mai serioasă dintre toate și, pentru momentul cînd a apărut, nu cred că i s-ar putea face însemnate obiecții. Clasicii contemporani (Arghezi, Bacovia, Voiculescu, Barbu, Blaga, Vineu, Philippide) sînt reprezentați consistent, ca, dealtfel, și Emil Botta, Nichita Stănescu, Labiș, Adrian Păunescu, Ion Gheorghe, Ioan Alexandru, Lipsescu, Cezar Ivăneșcu și Daniel Turcea, prezențe obligatorii dacă D. Novăceanu a selecționat pe M. Dinescu și s-a „autoantologat” și pe el. Apoi, „Antologia” nu are prefață, iar o asemenea întreprindere nu poate elimina schita critică introductivă, deși antologatorul a pus aci și citiri bibliografice numeroase la fiecare poet.

Mult mai puțin decît a făcut Darie Novăceanu (a cărui lucrare în propagarea corectă a poeziei românești în mediul hispano-american merită încă o dată salutată) face, într-o foarte recentă antologie de „Romanian Poems”, traducătorul Dan Dușescu (Editura Eminescu, 1982). El a întocmit, este clar, o antologie românească de poezie, adunînd aci autori din felurite epoci, însă, procedînd capricios, și-a intitulat antologia „Poeme românești”, spre a se sustrage, probabil, unor obiecții care în condițiile date sînt de neînlăturat. Dacă nu e o antologie a poeziei românești, atunci „Romanian Poems” e doar o antologie a traducerilor lui Dan Dușescu din poezia românească în engleză, așadar o antologie a unui autor. Presupunere întărită, dealtfel, și de o seamă de elemente de tot interesul. Voluntul are o prefață (spre deosebire de acela al lui D. Novăceanu, care n-avea) unde nu e însă vorba de loc de despre poezia românească, ci despre cariera de traducător a lui D. Dușescu, „Antologatorul” și-a tradus, pare-se, în englezește un „curriculum vitae”, făcut într-o manieră foarte atrăgătoare; numai că editurile românești nu sînt

datoare, credem, să propage în străinătate autobiografiile. Că este vorba nu de o propagandă a poeziei românești ci de propagandă în folosul unui singur om se observă și mai bine dintr-o întinsă notă biobibliografică, atașată pe coperta a IV-a a cărții un nou portret al lui D. D. de unde cititorul străin află, privitor la poezia românească, știri tulburătoare: D. Dușescu s-a căsătorit în 1942 și are o fiică și 3 nepoți, a făcut diferite studii în limba engleză și a lucrat, ca universitar, de două ori ca lector de limba română la Londra și Cambridge, a călătorit mult în Europa și S.U.A., a tradus din engleză și este reales în 1981 în Consiliul de conducere al Uniunii scriitorilor. Într-o antologie în al cărei aparat critic traducătorul și-a schițat propria apoteoză nu știu ce ar mai putea intra în discuție. Ceea ce este izbitor la cea mai sumară răsfoire este absența din „Poeme Românești”, de Dan Dușescu, a poetului național, Mihai Eminescu n-a intrat în vederile traducătorului, care a selecționat, în schimb, un șir de literați de inzebrare medie sau incertă, cite unul chiar și fără volum. Neîfiind vorba de o selecție din contemporani (căci D. D. a exemplificat cite ceva din Anton Pann, Gr. Alexandrescu, Macedonski și Goga), rezultă că absența lui Eminescu nu poate fi scuzață prin nimic.

Antologia lui D. D. are, dealtfel, trei părți cuprinzînd „poezii din timpurile noastre”, „poezii din zilele de ieri” și „miscellanea”. „Din timpurile noastre” (înțeleg prin aceasta pe contemporani) ar fi, alături de Arghezi, Bacovia, Voiculescu, și Perpessicou, și Dan Botta, poezii importante.

Cu o astfel de încheiere, probabil că tabloul pe care l-am schițat ar fi pătut și aci dezamăgitor, de n-ar fi apărut chiar în aceste zile o admirabilă antologie „100 de ani de poezie românească / 100 years of Romanian poetry”, tipărită la Editura Junimea din Iași. Autorii ei nu sînt, din păcate, traducători români (ceea ce nu salvează, așadar, inconsistența majorității antologilor pe care le fac românii pentru străinătate), ei americani: Ioana și Stavros Deligiorgis, doi entuziaști care, dacă nu mă înșel, au stat mai mult în România în chip de lectori de limbă engleză. Spre deosebire de alții, care vin și pleacă fără să se intereseze de țara unde petrec cîteva ani, cei doi intelectuali americani s-au pasionat de poezia românească și s-au pasionat cu... înțelegere. Într-o prefață, Stavros Deligiorgis susține că antologia lor ar fi „subiectivă prin definiție”, dar observația nu este adevărată: autorii s-au

obiectivat enorm și au îmbrățișat fenomenul foarte exact, l-au descris corect istoricește și au fixat pe un tablou elocvent fenomenele care le-au părut interesante. Proporțiile dintre autori sînt judecări subînțelese de valoare așa cum este corect, indicațiile bibliografice se fac, și ele, atît cit e necesar, prefața precizează, în cîteva fraze pătrunzătoare, ceea ce trebuie ținut minte. Ce ne-am putea dori mai mult acum decît o antologie ca aceasta, de unde nu lipsește nici un poet mai important al ultimului secol, unde figurează cu poezii pină și I. L. Caragiale, Urzuz, D. Iacobescu, Șt. Bănuțescu, Modest Morariu (autori a căror poezie critica folietonistică o ignoră)? S-ar putea face, desigur, ne semnificative obiecții, dar ele pălesc pe lingă exactitatea acestei adevărate antologii de poezie românească, efect al unei cunoașteri adînci a fenomenului și, poate, o întie contribuție cu adevărat pozitivă într-un domeniu unde în cultura noastră mai sînt încă enorm de multe de făcut.

ARTUR SILVESTRI

CAP LIMPEDE

Mari opere oferite marelui public

Actuala expoziție de la Muzeul colecțiilor de artă, în care sînt prezentate o parte din donațiile intrate în patrimoniul acestuia în ultimii ani, propune publicului cel puțin, citeva întîlniri cu opere de excepție. Centrul atenției îl constituie donația Maria Dona care, pe lingă operele din colecția ce a intrat deja în patrimoniul statului — și care îi poartă numele, împreună cu cel al doctorului Iosif Dona — a dăruit o seamă de picturi de Grigorescu, Luchian, Petrașcu, Pallady, Șirato, Steriadi, Tonitza, Ciucurencu, coavore și ceramică orientală. Donația Margareta Dumitrescu e remarcabilă — și ea, prin calitatea indiscutabilă a picturilor, unele din ele, precum cele ale lui Petrașcu, contribuind la in-

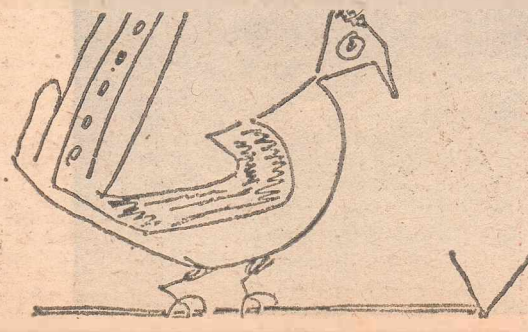
trețirea profilului artiștilor respectivi. Li se adaugă pinze de Tuculescu, din perioada sa de figurativ, Ghiță, Grigorescu, Tonitza. În donația Sorin Schöcher, axată mai mult pe grafică, găsim lucrări semnate de Tonitza, Ghiță, Pallady, Jiquidi, Nutzi Acontz. În cea a lui Mircea Rădulescu sînt prezente lucrări de Ștefan Dimitrescu, Tonitza, Lucian Grigorescu, Iser, Gh. Vinătoru, ca și piese de ce-

ramică mică antică descoperită în țara noastră. Donația Sandu Liebleib e interesantă prin faptul că, pe lingă lucrările lui Iser, prezintă lucrări de pictură și grafică de reală valoare artistică ale unor plasticieni mai puțin prezenți în colecții publice, ca Marcel Iancu, M. W. Arnold, Cornelia Babic-Daniel, Kadar Beata și Kimon Loghi. O donație mai modestă, dar nu mai puțin emoționantă, e cea a tragic dispă-

ruților soții Clara și Anatol E. Baconsky: două pinze de Ion Gheorghiu. În rîndul artiștilor notabili ai anilor noștri care au făcut masive donații se numără și Lucia Dem. Bălăcescu. Anul trecut, o amplă expoziție i-a prezentat o mare parte din cele peste două sute de lucrări, completate acum cu altele, picturi și grafică colorată. Tot o artistă, Victoria Nădejde-Beldiman, a donat o seamă de tapiserii executate într-o tehnică personală, cu acul, de o certă originalitate. În sfîrșit, scriitorul și cercetătorul Marcu Beza e prezent cu o donație de manuscrise, cărți, documente iconografice privind arta, istoria și cultura noastră. (Ion Tătaru).

Coaja și miezul

Istoria tipăriturii cunoaște spectaculoase momente, ediții rare, legă-

ESSE

Călătorii în lumea spiritului

Desigur, poți să cutreieri locuri și să admiri priveliști, să cunoști așezări și obiceiuri de pe alte meleaguri iar apoi să ronsemnezi cele văzute ca un reporter care nu doarește să se piardă nimic din cele aflate și descrie cu migală ambiantele pe unde s-a perindat în așa fel încât oricui îi citește relatările să i se pară că a fost la rindul său în intimitatea lor. Dar la fel de bine poți să transformi o călătorie într-un voiaj în lumea spiritului, pe

parcursul căruia să te impresioneze mai puțin înfățișarea țărîmurilor unde ai fost oaspete și să te intereseze în special atmosfera intelectuală pe care o întrețin oamenii din acele părți. Spre acest gen de periplu înclină criticul și istoricul literar Valeriu Răpeanu în recentul său volum **Tărîmul unde nu ajungi niciodată** (Ed. Sport-Turism). Chiar și în însemnările sale despre Danemarca, Finlanda, Suedia, în care se descriu cu lux de amănunte edificii, se înregistrează forfota de pe aeroporturi și se compară cu cea observată la porți aeriene de pe alte meridiane, sau se comunică starea vremii și ce se vinde în unele magazine, apar pasaje cu impresii prilejuite de vizitarea unui muzeu sau de citirea unei cărți. Răzbate din paginile acestui volum fervoarea unui cărturar bucuros să descopere pretutindeni emblemele artei și să le descifreze cu voluptate. Nici o clipă nu-l surprindem uluit atunci când străbate spațiul cultural al unor țări străine. O familiarizare deplină cu cele mai de seamă repere literare și artistice ale epocii noastre îi îngăduie să abordeze cu nonșalanță, fără nici un complex, mari reprezentanți ai literaturii și artei, a căror operă o cunoaște de cele mai multe ori în profunzime. Itinerarele sint parcurse de un ghid omniștient care poate să dirijeze o discuție sau să comenteze o lucrare astfel încât cititorul să obțină nu numai o informație cit mai exhaustivă, dar să și asiste la un palpitant spectacol de idei, ingenios regizat și agreabil prezentat, cu toate că uneori cu prea multă gravitate, ca și cum marile probleme ale omenirii ar cere o rezolvare chiar în clipa aceea. Extraordinară e, de pildă, discuția pe care Valeriu Răpeanu o poartă cu compozitorul Marcel Mihalovici și cu pianista Monique Haas despre George Enescu. Pe parcursul convorbirii, profilul marelui muzician român, urmărit în viața de toate zilele, se îmbogățește cu amănunte care ni-l fac și mai apropiat sufleteste. Plin de interes este și interviul cu istoricul de artă René Huyghe, în care acesta punctează câteva din coordonatele artei moderne. Dirijorii Ionel Perlea, Antonio de Almeida, Serge Baudo și compozitorul Aaron Copland sint alți citiva „monștri sacri” ai muzicii timpului nostru pe care autorul român îi supune unor întrebări capabile să le suscite interesul și să-i oblige astfel la confesiuni esențiale pentru cunoașterea destinului lor de creatori într-un secol de mari prefaceri artistice. Vizitarea unei expoziții consacrate lui Malraux cu prilejul împlinirii unui an de la moartea scriitorului devine o ocazie de a rememora viața celui care a scris **Condiția umană** și, totodată, de a-i analiza creația care a înrîurit atîtea conștiințe de pretutindeni. Vestea sinuciderii lui Montherlant îi prilejuiește „o incursiune în structura morală a operei”, ca dealtfel și apariția ultimului roman al lui François Mauriac, **Un adolescent de altădată**. Pierre de Boisdeffre, Jean Anouilh, Emmanuel Roblès, William Gibson, Thomas Mann sint alți autori ale căror opere, chiar dacă nu sint interpretate întotdeauna șocant, în orice caz li se face o bună popularizare în mediul nostru cultural. Amintiri ale unor întâlniri cu personalități marcante ale scrisului, muzicii și artelor plastice, informații din ziare și reviste, analize de cărți, de spectacole sau concerte sint montate ingenios într-un text ce se parcurge cu plăcere, fiind o mostră de claritate și precizie. Bucuria cu care este sărbătorită în **Tărîmul unde nu ajungi niciodată** puterea omului de a crea durabil conferă lecturii noului volum al lui Valeriu Răpeanu garanția unei sigure desfășurări intelectuale.

GEORGE ARION

FILM

De trei ori despre dragoste

Acum, lingă ușa deschisă a vagonului, cu blugi murați pe coapse, în bluza decolată și fără ochelari, bibliotecara deconspiră o feminitate turbatoare. Vasea o iscodește cu ochii neputinței hămesite. Katka, fetița femeii, privește către Vasea, prietenul ei. Vasea o mîngieie pe năr cu gîndurile aiurea.

— Spune-i să ia fetița și să dispară în compartiment, suieră Vasea și vocea lui denotă deopotrivă hotărîre și desperare.

Pe platforma vagonului, soțul bibliotecarei escaldază geamantane, îndreptîndu-se spre ieșire.

— Vasea, începe calm femeia, și inima lui tresare încurajată fiindcă vocea ei amintește din nou de fetișcana neînsemnată și tremurătoare care-și ascundea fetița adormită în rafturile cu cărți, Vasea, doar nu vrei să mă răpești în felul acesta?

Soțul, înalt, pistruiat și chel, apare în ancadramentul ușii. Lașul! Răsfățatul! Vasea îl urăște din tot sufletul lui neîntinat.

— Hai, spune-i!

Vasea este mecanizator. Are o morală răspicată și dreaptă ca o brazdă bine lucrată. Intrase în bibliotecă, așa cum intra pretutindeni: răpeșit și pus pe șotii. Îi întimpinase opacă și abătută o fetișcană cu trupul vestejit și ochelari care-i subliniau singurătatea. Ca și Katka, fetița ei. Simțise nevoia s-o facă să zîmbească și reușise. Din milă, și pentru că nevoia de a o vedea zîmbind pe bibliotecară nu-i trecuse, Vasea împrumută pentru Katka un țarc, ca fetița să nu mai doarmă pe rafturile cu cărți. O apăruse mai tirziu de agresiunea lui Kolka, huliganul, și o îndrăgise. Tot de dragul ei se lăsase apoi cotoșogit de Kolka. Pe Kolka îl înțelegea. Îl bătușe în fața ei și un bărbat nu suportă umiliința de a fi azvirilit ca o cîrpă în fața femeii pe care vrea s-o cucerească. Erau chit. Da, pe Kolka îl înțelegea.

O să înțeleg, îi promisese el cuprins de înflăcărare. O să citesc tot ce-mi spui și o să înțeleg. Parcă

vorbise altcineva în el și revenise. Și Hitler citea, și soțul tău citea, nu-i așa?... Dar cititul nu l-a împiedicat să vă părăsească, pe tine și pe fetița, și să vă lase să vă chinuți singure... Nu, nu cititul sau nu cititul singur îi putea oferi lui Vasea acel ceva care-i lipsea pentru ca femeia aceasta necăjită și părăsită să-l poată îndrăgi.

— Du-te, îi spune ea soțului. Ia fetița și mergi de ocupă locurile în compartiment.

Vasea hotărîse să se reclădească pe sine și devenise punctul de sprijin inexpugnabil al celor două suflete părăsite. Spărgea lemne, făcea cumpărături, repara și dregea și se juca cu fetița și într-o zi, lingă căpița de fin unde-l atacase Kolka, cu capul spart și singele șiroindu-i pe timplă, îndrăznise și o ceruse în căsătorie sărutînd-o. Ea izbucnise în plîns și el iarăși nu mai înțelegea. Mama lui nu plînsese niciodată. Bătăile bărbatului ei, tatăl lui, îi împietriseră pe chip viclenia și țărnia de a nu mai crede în nimic. Vasea nu și-a iertat niciodată tatăl și din această intransigență se nutrea morală lui tăioasă. Dar mama lui îl rugase: Vasea, să nu te dezbină, pe mine și pe tata. Noi așa am trăit totdeauna...

Și apoi picase din senin soțul ei, răsfățatul! — și le luase pe amîndouă, pe ea și pe Katka, ca pe niște jucării împrumutate și le cărase la gară, el fiind șoferul. Da, ca pe niște jucării...

Cu Katka în brațe, supus, bărbatul dispăre în interiorul vagonului. Vasea nu-și poate reține observația ce vine din inima lui în clocot:

— E foarte ascultător!

Femeia îl sărută, cum sărută o femeie un bărbat.

— Tu ai fi ascultat? îl întreabă.

Brav, Vasea neagă o asemenea idee nedemnă de el.

— Vasea, spune ea resemnată, astea sint lucrurile pe care și el și eu le înțelegem. Fiindcă el este al meu. Tu ești bălat de treabă. Ești un băiat minunat, Vasea, dar nu ești al meu.

Trenul se pune în mișcare. În ultima clipă, femeia se agață de scara cea mai apropiată, turbatoare și neverosimilă. Ferestrele vagoanelor defilează lent și implacabil pe lingă Vasea rămas singur pe peron.

Și dacă ar înțelege, tot ar trebui să se mai nască o dată.

NICOLAE CRISTACHE

PLASTICĂ

Cu melancolie, despre arta naivă

O expoziție cu trei artiști naivi la **Galeriile de artă ale Municipiului** pare prilejul cel bun pentru o încercare de rememorare critică a succeselor mișcării naive, a țelurilor și puterilor ei. Și aceasta deoarece e la îndemina oricui să constate o anume stabilizare, la un nivel destul de modest, a interesului public. Criticii scriu mult mai puțin ca, spre exemplu, în urmă cu un deceniu, numărul galeriilor de pe aiurea, specializate peste noapte în comerțul cu pictură insitică, a diminuat considerabil, o mulțime de talente mărunte, luate de val și purtate un timp pe coamă sint acum complet ignorate, plătînd, s-ar putea spune, pentru o notorietate prea lesne cîștigată, creatorii autentici și-au instituționalizat viziunea, și a mai vorbi despre unii din ei în termenii generalului vadește ori neprețiere ori tendință. Un Ivan Rabuzin nu e un mare pictor naiv ci, pur și simplu, un mare pictor. Omul care se indelectnește cu pictura ani de-a rîndul, chiar dacă în punctul de pornire gîndirea lui plastică este de tot inocentă, învață destul ca să conștientizeze actul creator, să dobindească un fel de estetică. În arta naivă, naiv, de fapt, e doar începutul.

O dovadă a celor scrise pînă aici e și expoziția de la **Galeriile Municipale, unde Emil Pavelescu și Viorica Onișor prezintă pictură, iar Anton Slijevski sculptură în lemn.**

Emil Pavelescu, de profesie șofer, e un povestitor al vieții cartierelor. Cartoanele sale au mult pitoresc și pentru pitorescul acesta, mai presus decît pentru meșteșugul lor, Emil Pavelescu a făcut, ca pictor naiv, o senzațională carieră internațională. E reprodus într-o serie de mari albume de artă, e invitat în tabere cu naivi din lumea largă, e premiat și, de curînd, a primit o pagină într-un „Al-

bum mondial al picturii naive”, în rînd cu nume faimoase. Emil Pavelescu are o inteligență delicioasă vicleană. Pictînd de un timp bunîșor, el s-a instruit în chestiunile compoziției și ale acorului de culoare, dar s-a oprit cu instrucția acolo unde aceasta putea să-i afecteze plăcerea de a nara, care i-a adus succesul. Altfel spus, ar fi putut să ajungă un pictor-pictor, dar de o valoare oarecare, și, pentru că a înțeles ce cîștigă și ce pierde, a ales drumul de care, mai întii, a fost el însuși ales. Aceasta întrucît Emil Pavelescu e tînr și dispus la învățătură în tipar tradițional. Viorica Onișor are, în chip și mai pronunțat, calități de colorist. Din pictura ei se pot selecta citeva lucrări care, atent prezentate, ar da ideea unui artist merituos în linia unor nabiști. În fața citorva din cartoanele sub semnătura ei trebuie să faci eforturi ca să numești elementele socotite tipice pentru arta naivă.

În ce-l privește pe Anton Slijevski, problema e mai complicată. El are unele reușite „în genul naiv”, dar cit se poate vorbi de-o sculptură naivă, e greu de spus. Cioplitul lemnului pretinde știință și un tip de devotament pentru lucrul de sculptor, pe care numai persona cu o concepție clară asupra formei ajunge să-l manifeste. Dacă în pictură stingăciile emoționează și dispun privitorul cel mai exigent la bunăvoință și suris cu simpatie, în sculptură, stingăciile în tratarea proporțiilor umane produc un simfămint mai degrabă dezagreabil. Pare ciudat, însă nu-i tocmai greu să produci o cioplitură artizanală. Nu de talent ai trebuință, ci de otenală și ambiția de a încheia o treabă. De aceea e posibil să recunoști într-un tablou mina pictorului — fie el și naiv — de aceea, de cele mai multe ori, este imposibil să recunoști în sculptura unui amator un stil, ori măcar niște repere ale stilului. Un tablou este, în esență, o melodie și melodii știu născoci toți cei ce au ureche muzicală și îndemn la muzică. Un monument în piatră cri în lemn, chiar de mici dimensiuni — fiindcă orice sculptură autentică are condiție monumentală — este echivalentul unei simfonii. Or, pentru realizarea unei simfonii învățătura e una singură pentru toată lumea.

Trecînd vremea, tot ce stimula cîndva plăceri partizane în expozițiile navilor devine parcă motiv de melancolie.

TUDOR OCTAVIAN

CAP LIMPEDE

turi savante, ferecături de argint, miniaturi și gravuri, ilustrații, și cine ar sta să admire asemenea capodopere tipografice, cum se făceau acum citeva sute de ani și cum se mai fac, rar, și acum, n-ar putea decît să uite, amețit de vizual, esența cărții care este eminaamente... conținutistică. Nu altfel s-ar putea explica ideea unor editori români de azi de a tipări într-un chip aproape bibliofil autori de o înzestrare literară nulă, ale căror cărți ar putea însă să concureze sub aspect exclusiv tehnic la orice expoziție editorială din lume (și cu însemnate șanse de succes). O astfel de admirabilă vîpăritură este recentul volum „Discurs despre judecata cea dreaptă” de Vasile Smărăndescu, apărut la Ed. Dacia. E o carte cu o copertă cartonată, ca o coajă de hirtie cretată ele-

gantă, împănată cu ilustrații de culoare cafenie ale graficianului Ioachim Nica. Tipograful și ilustratorul și-au dat mina în a înfăptui un „cap de operă” și, chiar de nul-au realizat, ceea ce a ieșit este de tot în afara comunului. Admirabil tipografic, „Discursul” lui Vasile Smărăndescu este, sub raport estetic, o catastrofă. Iată cum rimează „poetul”: „Cine îți dă dreptul, veacule, de a ne ucide / mai turbat decît vremile. seleucide?”; „Mă dezic de tine și te destituț din al vremilor plural / și rîmin, dacă altfel nu pot, / paradoxal de atemporal”. El i-a întilnit „pe hadeșii epocii moderne”, pe „zeii cu priviri terne / și cu genți diplomat, înrămați eoni / cu discrete mirosuri de neutroni” și apelează, avocățeste, „veacul la bară”: „Veacule, te chem la bară / la etatea-ți centenară / Pentru toate să

răspunzi / fără dreptul de recurs”. Un potop de „galaxonați” năvălește în aceste pagini care sint, deseori, de o vulgaritate vecină cu songurile populare despre „Bălălau” și „Magdalena”. Capodopera de tipografie a servit, ca atare, în a propaga versuri de o subtilitate mahalagească precum sint acestea, treapta cea mai de sus a „gîndirii” lirice a lui Vasile Smărăndescu: „Și-ar mai fi necesar Dumnezeu / care să conducă acest turneu / dar el s-a retras desamăgit / că lumea nu i-a reușit / și așa cum s-au înțeles inițial / în primordial / a lăsat veacu / în grija lui Dracu”. În vreme ce astfel de cugetări, de soiul unor „graffiti”, sint prezentate cu o izbitoră risipă de subtilitate tipografică, de parcă ar fi vorba de operele complete ale unui poet de însemnătate națională, volumele unor poeți stimabili, tineri, aflați la abia înflia carte, apar în pla-

chete de grosimea unui caiet de teză de nici 20 de pagini, cu versurile îngheșuite unul în altul, lizibile uneori doar cu lupa. Pentru Vasile Smărăndescu, un imposibil autor trivial, se poate edita o carte elegantă de peste 100 de pagini (tiraj, oh, neprecizat), pentru alți tineri de talent se fac concursuri, care, de multe ori, sint așa cum sint. Aceste mistere ar trebui odată dezlegate! (A. Silv.)

Romane populare

Destul oameni au convingerea că viața lor ar face substanța unui roman de succes, pentru că a avut sușuri și coborîșuri și întimplări „ceosebite”. Cine are curiozitatea să asculte povestea unor astfel de vieți descoperă că tot ce-l pare naratorului fapt unic, senzațional, e lucru obișnuit: copiii se nasc cum se nasc toți copiii, moartea e și ea ca orice moarte, zilele

se scurg și mintule și suferințele, și bucuriile. Pentru acești oameni, intereșai de aventura existenței lor, romanele Dominică Gîrneacă apar ca un act de justiție: iată, prin urmare, un suflet care se dezvăluie în întregime, iată, în sfîrșit, o femeie ce se pricepe să spună cu patos istorii de toate zilele, cu tonul celui care cuvîntă epoece. Fărmeclul celui de al doilea roman cu acuzat traseu autobiografic al preavestitei Dominică Gîrneacă — „Inel, inel de aur...” Editura Albatros — stă aproape tot în cadenta evenimentelor. Intocmai ca în unele filme populare, unul singur om i se întimplă într-un număr de ani cam ce li s-ar nimeri la mai mulți într-o viață.

O parte însemnată a cititorilor de ficțiune literară, partea care vrea reflectare înainte de orice altceva, se simte personaj al cărților moldovenești și încheie lectura în cel mai pur catharsis. În

fond, puțini dintre noi refuză cu adevărat melodrama. Mințile cele mai lucide și cu știința unor coduri ale creației au și ele acces la melodramă. O dovadă o constituie succesul unei cărți de rînd cum e „Love story”, cu meritul însă de a fi găsit locul geometric al unor frustrări. Cariera excepțională a unor filme slabe nu se explică numai prin profesionalismul înalt al regiei. În mai toate precizibilele narațiuni ale cotidianului e vorba de tandrețe. Or, dacă întocmim bibliografia acestui sentiment în literatura modernă, vedem că ea e modestă. „Inel, inel de aur...” scrie Mircea Nedelciu în postfața cărții, „povestește despre acele lucruri pe care aproape nu le credem cînd le vedem, dar suferim cînd le citim”. Astfel că „autoarea e prinsă în capcana propriei vieți și încearcă să scape prin povestire”. (Tudor Octavian)

În cuprind teafără ș

Dovada supremă a libertății este a
nilor de a-și așeza munca sub semnul
inspirație. Luni, 23 August 1982, cînd
rilor din Capitală s-au îndreptat col
reșteni pentru a lua parte la tradițio
în cinstea sărbătorii noastre naționale
și mîndra trecere în revistă a izbînz
de aceea, garanțiile în temeiul căror
liberi și stăpîni pe ei înșiși, liberi și
lor, și atunci, în zi de celebrare a 38
nouă, actul revoluționar de la 23 Aug
not conștiința comună a națiunii și s
gețul nostru ca întemeiere de fapt și
stări de inspirație. Și spunînd astfel,
paradisiacă de rosturile și adevărul
vedere, de bună seamă, ci tocmai cu
marea acestora, prin înțelegerea leg
dezvoltare a societății, cu consecința
lui și a puterii de creație — în liberta
Așa cum s-a subliniat și în cadrul
din 21 august a.c., întrunite la Pala
culturii din București în prezența tov
Ceașescu, a tovarăsei Elena Ceaș
tovarăși din conducerea partidului și
cum s-a desprins și din freacățul s
loanelor de demonstrații, din năzu
tătă spre progres național și pace în
versare a revoluției de eliberare soc
antifasciste și antiimperialiste, a reli
reperul durabil al istoriei socialiste a
destructibilă a întregului popor în j
jurul secretarului său general, t
Ceașescu, inițiator și ctitor de ep
temporană a României prin reafirm
potrivit căruia socialismul se constru
și pentru oameni. Apare evident ast
celor 17 ani care au trecut din var
al IX-lea, că sub conducerea to
Ceașescu, Partidul Comunist Român
nergiiile națiunii de viziunile rigide, și

cea largă a orizonturilor țării, s-a văzut întreagă, curată, splendoarea sărbătoririi libertății noastre

ame-
rii de
viato-
bucur
-trație
easca
prins,
e simt
țara
storie
ilumi-
n cu-
cestei
ndere
n în
asune
de în-
dui.
estive
or și
colae
orlăți
așa
l com-
ămu-
ani-
onală,
dată
a în-
ui, în
colae
con-
piului
meni
activa
ngres
colae
at e-
gma-

țice asupra esenței noii orinduirii, ceea ce a determinat ca perioada aceasta, care pe drept se numește „epoca Ceaușescu”, să reprezinte o etapă hotărâtoare pentru eliberarea tuturor resorturilor de acțiune și conștiință ale poporului nostru. Declanșând un proces continuu de aprofundare revoluționară, de cuprindere tot mai largă în universul acestei revoluții a colectivității românești, Congresul al IX-lea al partidului a întronat cultul adevărului în viața publică românească și, afirmând un spirit lucid, rațional față de realitățile obiective, a descătușat mințile de precepte înguste, unilaterale și deformatoare și a deschis cale liberă gândirii vii, originale și fecunde. Acești 17 ani au însemnat mers înainte, în sensul lucidelor noastre aspirații ilustrate de Programul partidului de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism, ei au însemnat sușii într-o prosperitate și civilizație, înspre omenie, dreptate și egalitate, înspre demnitatea omului și a țării. În cursul acestei perioade, ca răspuns la nobilele îndemnuri ale secretarului general al partidului nostru, întreaga națiune s-a angajat într-o bătălie decisivă, având ca obiectiv strategic trecerea României în rindul țărilor dezvoltate. Incit astăzi, când laturile acestui obiectiv fundamental pentru istoria viitoare a țării au și fost îndeplinite, când cursa pentru dezvoltare în care ne-am angajat și-a dovedit sensul ei pozitiv, când ceea ce înainte era doar năzuință și mai apoi program de acțiune a devenit acum, aieva, viață a oamenilor și viață a țării, cu dreaptă mândrie luăm act de faptele de muncă ale concetățenilor noștri, de succesele lor, înălțătoare fiind însemnele patriotismului și ale devotamentului comunist probate de șirul strălucit al acestor succese ce stau, intruchipind spiritul și puterea muncitorească, la temelile libertății acestei țări, ale independenței și suveranității ei.

Piața Aviatorilor, 23 August 1982... În trecerea desfășurată în cinstea marii noastre sărbători naționale, oamenilor muncii din Capitală au realizat peste prevederile planului o producție netă de peste 1 miliard de

lei, obținută integral pe seama creșterii productivității muncii. Alte fapte ce se cuvin consemnate cu o satisfacție legitimă: astăzi, industria românească are un potențial care îi îngăduie să realizeze în numai 70 de zile întreaga producție a anului 1965 iar 80 la sută din fondurile fixe ale economiei naționale au fost create chiar în răstimpul celor 17 ani care au trecut de la Congresul al IX-lea al partidului, răstimp la capătul căruia se poate spune, tot astăzi, că 70 la sută din populația țării locuiește în case noi... Și sute și mii de alte argumente irump, din freamătul tineresc al zilei de sărbătoare, din uriașul flux de oameni, în Piața Aviatorilor în București, unde prezența în tribune a tovarășului Nicolae Ceaușescu, a tovarășei Elena Ceaușescu, a celorlalți tovarăși din conducerea de partid și de stat, precum și a oaspeților de peste hotare soșiți să celebreze cu noi înalta semnificație a acestei zile glorioase de august, imprimă coloanelor o puternică emulație și superba decizie de a urma într-o unanimă expresie de voință partidul și conducătorul său iubit, pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, omul de gândire și fapta căruia se leagă destinul națiunii, perioada cea mai rodnică din istoria țării. Însă aici, în Piața Aviatorilor, aceste argumente înscrise pe panouri și care alegoric încadrate de drapele tricolore și roșii sînt numai o parte, numai simbolul a ceea ce un mator obiectiv poate să spună, exhaustiv, despre rodnicia anilor luminoși ai socialismului învingător în țara de la Carpați și Dunăre. Căci nu numai asupra unor cifre de plan raportate, în mersul coloanelor, se cade să ni se abată atenția ci și asupra faptului că, de exemplu, aproape toate întreprinderile al căror nume stă înscris pe panourile care răsfrîng lumina de august sînt creațiile acestor ani ai cursei pentru dezvoltare far cei ce iau parte ca producători, proprietari și beneficiari la această pașnică bătălie a muncii, în folosul lor și al fiilor și fiicelor lor sînt, ei înșiși, o împlinire a idealurilor temerare ale revoluției, detașamente de oameni ai muncii tineri, care instăpinesc spațiul solemn al sărbătorii cu vigoarea constructorilor de

lume nouă. Tot astfel, în orașele reședință de județ, la Pitești și Satu Mare, la Tulcea, Vaslui sau Craiova, la Alexandria, Focșani, Rimnicu Vilcea ori Suceava, aici ca pretutindeni dealtfel, sărbătoarea de August desprinde din înfățișarea nouă a acestor orașe exemplificarea propriei ei semnificații. Iar dincolo de aceste fapte, încorporindu-le pe toate și făcîndu-și simțită prezența în bucuria de recunoscut și în glas, și în gest, și în spiritul tînăr și avîntat al coloanelor de demonstrații, se străvede în adîncuri de conștiință și se înalță ca o prezență tutelară a vieții noastre politice cucerirea de temelie a socialismului românesc. Aceasta este democrația societății noastre noi, înfrățire a destinului comun și statură a demnității oamenilor, respectul de sine al omului de la care începe respectul de sine al unui popor și se însufletește inima lui în cea stare de inspirație care-i fertilizează munca și-i dă gândului putere vizionară.

Coloanele de demonstrații au prezentat, desigur, fapte, în primul rînd certitudini ale muncii lor. Însă aceste fapte trebuie înțelese în interdependența lor, numai astfel fiind posibil să sesizăm că dincolo de procente privind producția netă, să zicem, înscrise pe un panou purtat de muncitorii unei întreprinderi, trebuie văzute ca un fapt la fel de important și întreprinderile abia date în funcțiune, și orașele reinnoite în care se respiră bucuria sărbătorii, și casele de unde oamenii au venit pînă acolo, în pragul solemn al acestei sărbători, și aspirațiile mereu mai îndrăznețe care ne luminează inimile. Și atunci, în această cuprindere mai largă a orizonturilor țării, se întrevede întreagă și teafără și curată splendoarea sărbătorii libertății noastre, a zilei naționale a acestui popor vrednic pînă la sacrificiu și luminat și încrezător în viitorul lui și întru-lume a păcii de care-și leagă toate speranțele, a acestui popor viteaz și mîndru, care-și întemeiază ființa și idealurile pe realitatea și pe conștiința libertății lui.

Că nu prea se știe exact cât trebuie învățat în gimnaziu, cât în liceu și cât în facultate pare a fi singurul lucru care se știe exact în ultima vreme. Ne întemeiem observația pe păreri deschise formulate de către buni profesioniști ai catedrei și pe diversitatea de opinii personale care aspiră la a se substitui unui necesar punct de vedere comun care să-i unească în această privință pe autorii programelor și manualelor de fizică. În general, manualele de gimnaziu — și programele cărora se conformează ele — evită suprincărcarea. Aceasta pare a fi fost rezervată pentru liceu. Cine dorește să se convingă n-ar trebui decât să stea de vorbă cu profesorii. **Mihaela Ionescu, prof. gr. I la Liceul „Dimitrie Petrescu” din Capitală:** „Este importantă adaptarea programelor și a manualului la specificul de vîrstă al clasei căreia se adresează. Și este nefiresc să uităm că nivelul unei clase concrete nu poate însemna nivelul celorva elevi foarte dotați, să zicem. Profesori și părinți deopotrivă, noi vedem și simțim foarte exact ce înseamnă o clasă de peste 40 de elevi și nivelul acelei clase. Eu, de pildă, am copilul într-o șasea, la o altă școală, într-o clasă de 42 de elevi. Ei bine, unii autori de manuale par a nu cunoaște condițiile concrete în care sînt folosite cărțile scrise de dinșii. Iar aceste condiții sînt date, în primul rînd, de clasele care sînt așa cum sînt și de vîrsta copiilor. Nu trebuie uitat că au început școala la 6 ani. De acest lucru trebuie să ținem seama pe tot parcursul școlărității. Cît privește manualele de liceu, aici lucrurile se schimbă. După gimnaziu se face un salt care sfidează vîrsta elevilor. Chiar elevii foarte buni au dificultăți. Răul cel mare este poate suprincărcarea. Care începe — cum altfel?! — prin programe. Și la care nici nu este nevoie să se mai adauge altceva decît cele 17—18 obiecte de învățămînt la o clasă și cele 6 ore de cursuri pe zi. Programa este încărcată față de numărul de ore afectate. Mai ales la treapta întâi. Manualele sînt greu accesibile multor elevi, mai ales celor din liceele industriale. Majoritatea problemelor sînt foarte grele. Sînt la nivel de concurs. Dăm probleme din culegeri, mai dăm de la noi. Dar nu putem dicta prea multe. Apoi, culegeri sînt puztine. N-au mai fost recitate de ani de zile. În fine, se întimplă că noi străbatem prea repede manualele, le parcurgem într-un ritm prea alert, în detrimentul elevului, al experimentului, al calității învățării. Dar altfel nu putem termina materia. Am spus că problemele sînt grele pentru elevi. Cînd o problemă din manualul de clasa a IX-a îmi ia mie două ore pentru rezolvare, este clar că elevilor le va consuma sințitor mai mult timp. Și, atunci, cite probleme îmi pot permite să cred că e bine să le dau copiilor pentru acasă, de exemplu? Un asemenea lucru e normal să-l intereseze pe profesor. Anormal e că nu-l interesează pe autorii manualului. Sigur, eu mă gîndesc la masa de copii, nu la virfuri. Dar manualele acestea fiind unice, sînt pentru toți elevii țării. La suprincărcarea de care vorbeam se adaugă însă și o prezentare greoaie, chiar deficitară a lecțiilor din manual.” **Natalia Niculescu, prof. gr. I, Liceul de matematică-fizică „Mihai Viteazul”,** la unison cu colegile sale Gabriela Șeitan și Ștefania Popescu care, fiind alături, au contribuit la formularea clară a următoarelor opinii: „La fizică, numai elevii excepționali pot învăța tot ce cuprind manualele. Și ne referim la clase de matematică-fizică. Predăm pînă în ultima zi de școală. Programele sînt excesiv de încărcate. La a IX-a și la a X-a, cu materie tradițională de liceu, ca să zicem așa, pentru că la a XI-a și a XII-a predăm o materie pe care noi am făcut-o în facultate. Aici autorii iau drept modernizare introducerea unei cit mai mari părți din materia de facultate la liceu. Ehe, unde sînt zăpezile de

altădată?, cînd modernizare a predării putea să însemne chiar și integrarea experimentalului în lecție... Dar nu mai avem timp de această integrare, fiindcă n-am mai putea parcurge decît jumătate din program. Handicapul începe la trecerea de la gimnaziu la liceu. Copiii obișnuiți, media, majoritatea, rămîn cu goluri mari. Programa, și așa excesiv de încărcată, mai e completată, adică depășită de manual. Care manual, la a IX-a sîreral, este imposibil de parcurs. La a XI-a, manualul e scris parcă anume ca să nu fie înțeles decît de profesor, nu cumva să-l înțeleagă și elevii. Capitolul de electronică e o mostră. Problemele de la acest capitol nu le rezolvă decît 2—3 elevi. În general problemele din manuale au ajuns mai grele decît în culegeri. Iată o întimplare elocventă: la etapa județeană și pe municipiul București a olimpiadei de fizică, la clasa a XI-a de pildă, din 6 probleme 4 erau din manual iar a cincea era una reformulată, dar tot din manual și aceea. Sub aspect grafic, manualele noastre stau rău. Mai ales cel de clasa a XI-a. Acolo optica se bazează pe desene, or, tocmai acolo hirtia este neadecvată și lipsesc culorile. Trebuie subliniat faptul că noile

acest lucru dacă nu se cheltuiau fondurile pe diferite mașini-unelte și alte utilaje tehnologice care nu sînt folosite și care, chiar utilizate, n-ar avea o contribuție importantă la formarea elevului din punct de vedere științific. Cînd spunem din punct de vedere științific, ne referim la faptul că orice elev care învață fizica trebuie să se aleagă măcar cu cunoașterea legilor naturii. Numai după ce sînt bine cunoscute aceste legi se pot înțelege procesele tehnologice complexe pe care le înțilnește orice muncitor în diferitele domenii industriale. Este evident că un rezultat de calitate al unui muncitor depinde mult de convingerea lui că disciplina tehnologică ce trebuie respectată în activitatea depusă nu este o emanație a unui legiutor ci un rezultat al legilor naturii și că aceste legi ale naturii reprezintă starea lucrurilor independent de ființa noastră. Dotarea corespunzătoare a laboratoarelor de fizică în fiecare liceu ar fi mult mai eficient economic deoarece experiențele fundamentale care trebuie înțelese de toți elevii rămîn aceleași cît lumea, pe cînd dotarea într-o anumită tehnologie are durată maximă de viață eficientă 4—5 ani. Din acest punct de vedere susținem că

— Iar din partea profesorilor pentru a face o selecție judicioasă a valorilor pe clase. S-ar părea că ar fi o discriminare în învățămînt. Impresia aceasta este complet falsă, deoarece existența unui singur manual face să apară mutilații intrucui elevii nu sînt pregătiți conform valorii și posibilităților lor.

— Nu credeți că s-ar ajunge la situația absurdă ca tot învățămîntul să se invertească în juvul fizicii? Dreptul de a pretinde împărțirea elevilor pe grupe de nivel l-ar cere, a doua zi, și matematica, și alte discipline...

— Eu am în vedere faptul că elevii buni sînt buni la toate materiile. Nu fac o pledoarie absurdă pro domo ca fizician. Judec lucrurile în primul rînd ca pedagog. Împărțirea pe clase de nivel nu trebuie să pornească de la aptitudinile pentru fizică, română, matematică etc., ci de la capacitatea intelectuală a elevilor, care se poate testa în cele patru clase de gimnaziu astfel ca împărțirea să înceapă din clasa a IX-a și să fie efectiv un mijloc eficient de creștere a valorilor de mine ale acestor țări și totdată un mijloc sigur de atingere a cotelor maxime în pregătire pentru fiecare tînar. La fiecare sfîrșit de an se pot face corecții, deplasînd elevii într-un grup sau altul, după evoluția fiecărui. Un asemenea sistem ar avea și meritul că ar menține o permanentă atmosferă de competiție în munca elevilor, formîndu-i pe tineri din vreme pentru trăsătura accentuată competițională a lumii în care trăim și mai ales a lumii milenului următor, în care vor trăi ei. De asemenea, nu exclud posibilitatea ca, în treapta a doua de liceu, elevilor care nu au aplicații deosebite spre partea teoretică a formării lor pentru viață să li se dezvolte cu precădere înclinațiile practice, plecînd de la premisa că un muncitor bun e cel puțin la fel de mult stimat ca și un inginer, un medic, un literat care își fac meseria în mod corespunzător.

— Dar ce se întimplă cu mecanica, devenită o nouă disciplină școlară? Cunoaștem un caz în care profesorul, de la începutul anului școlar, a făcut fizică în orele de mecanică. Elevii nici măcar n-au dus la școală manualul. Care manual, pe copertă este manual pentru elevi, iar pe pagina de titlu este — tipărit clar! — manual pentru profesori. Pentru cine au scris de fapt autorii mecanica de clasa a X-a?

— Nici ei nu știu!
— Găsiți că este firesc să se facă și la fizică tradiționalul capitol de mecanică și să devină și disciplină independentă de studiu?

— Ei, autorii, au cam transpus pentru liceele industriale situația din învățămîntul superior. Așa au ajuns la introducerea mecanicii în paralel cu fizica. Lucru care se repetă cu electrotehnica la liceele de profil. Ei zic că după aceea introduc tehnologiile și aceste cursuri ar fi baza tehnologiilor. Cei ce predau tehnologiile spun însă că degeaba se fac aceste cursuri, fiindcă elevii nu înțeleg nimic. Este una din deficiențele învățămîntului nostru. Dar mai e și altceva. Scrise acum 3—4 ani, mecanica și electrotehnica descriu procese tehnologice de acum 10—15 ani. Care între timp s-au schimbat. Așa că manualele, de fapt, chiar dacă ar fi înțelese, nu mai sînt bune. Dealtfel, niciăieri nu se scriu cursuri de tehnologie. Peste tot în lume se știe și se afirmă: tehnologia se învață muncînd. Noi îi ducem pe elevi și stau degeaba la practică, dar le predăm tehnologia cu creta. În condițiile în care — trebuie spus odată deschis și acest adevăr! — profesorii de tehnologie la liceele industriale sînt aproape toți ingineri slabi, care nu fac față în industrie. Se mulțumesc să cîștife mai puțin, dar se bucură că scapă de problemele industriei. Aceasta e situația reală.

DORIN GHERGHINESCU

Dosarul manualelor școlare

FIZICA

manuale au fost introduse pentru modernizarea învățămîntului fizicii dar, mai ales datorită suprincărcării, ele subminează eficient tocmai modernizarea predării. Noi lucrăm cu clase întregi, care au 36—40 de elevi, nu doar cu cei 2—3 care înțeleg aproape tot. Introducerea experimentului integrat pretinde mai mult decît se poate în condițiile noastre.”

Se pare deci că mai sînt încă destule de discutat și de lămurit în legătură cu manualele de fizică. Am încercat să aflăm unele lămuriri de la prof. univ. dr. **Ion M. Popescu**, prorector al Institutului politehnic din București, vicepreședinte al comisiei de fizică a Ministerului Educației și Învățămîntului. Și am aflat.

— **Tovarășe vicepreședinte, cunoașteți noile manuale de fizică?**

— Da.
— **Răspund manualele noi cerințelor care le-au impus?**

— Poate că în anumite capitole sînt prea stufoase. De fapt, la a IX-a s-a trecut deja la indicarea paragrafelor care în proxima ediție vor fi tipărite cu caractere mai mici. Se păstrează astfel unitatea întregului manual. Ar fi de dorit ca la finele fiecărui capitol să se facă exemplificări mai multe în legătură cu implicațiile în tehnică și tehnologie ale capitolului respectiv. De asemenea, ar fi de dorit ca laboratoarele de fizică, în toate liceele, să fie bine dotate, așa încît să cuprindă o bună parte din experiențele fundamentale. Se impune acest lucru deoarece legătura directă între teorie și aplicațiile fundamentale se face în primul rînd și mai ales prin laboratoarele de fizică și chimie. Majoritatea țării dezvoltă aceste laboratoare, fără să mai apeleze la alte tipuri de laboratoare. Este evident de ce: în laboratoarele de fizică se prezintă experiențele cruciale din care se ramifică aplicațiile specifice disciplinelor tehnice de bază și disciplinelor tehnologice. Majoritatea liceelor noastre nu sînt dotate cu astfel de laboratoare, deși se putea face

manualele noi pot fi foarte utile cu această condiție: să fie dublate de laboratoare bine dotate; și folosite. Spun și folosite deoarece chiar modesta trusă de experiențe de fizică de liceu este găsită de multe ori prăfuită în diferite rafturi, profesorii chiar neștiind s-o folosească. Și iată că am ajuns la problema crucială a predării fizicii: existența unor buni profesori de fizică. Manualele, oricît de bune, nu pot aduce mari schimbări în învățămîntul fizicii, dacă nu avem profesori foarte buni. Este de remarcat că reciprocă nu e adevărată. Profesorii foarte buni pot suplini manualele.

— **Să revenim la manuale. La manualele unice. A fost o idee bună crearea acestora?**

— Ideea unor manuale unice pentru toată gama de elevi dintr-o generație este pe deplin greșită. Să nu uităm că oamenii se nasc diferențiați. Dacă scoți un singur manual pentru toți elevii unei generații, prima întrebare este pentru care nivel să-l faci: superior, mediu, mediu-cru? Dacă-l faci pentru cei buni — și e normal ca o națiune care optează pentru un singur manual să-l gîndească pentru cei buni — circa zece la sută îl înțeleg și se prezintă bine. Restul: unii înțeleg ceva, iar alții devin de la început complexați. Dacă-l scrii pentru medie, cei slabi vor înțelege puțin din el, iar valorile reale, de viitor, mințile de viitor ale țării sînt lenevite și dispar în mare parte în domeniu. Ca atare se impune să avem două-trei tipuri de manuale de fizică diversificate pe nivele, care să fie folosite simultan la clasă și care să cuprindă fiecare întreaga materie.

— **Ce ar trebui pentru aceasta?**

— Bineînțeles, un astfel de lucru cere o preocupare mai mare pentru învățămînt din partea conducerii M.E.I. și a profesorilor, și anume din partea conducerii ministerului, pentru a se trece la un învățămînt diversificat — pe clase de nivel

VASILE TOMESCU

(Urmare din pagina 9)

creaț de Marin Constantin, de o tulburătoare simplitate, și ajung pînă la magistralele oratorii, sonate, Triplul concert pentru vioară, violoncel, pian și orchestră compuse de P. Constantinescu, la admirabile creații simfonice, vocal-simfonice sau camerale semnate de S. Drăgoi, D. Cuclin, Z. Vancea, M. Negrea, P. Benitoiu, D. Popovici, V. Munteanu. Primul dintre oratoriile amintite ale lui P. Constantinescu, pe care am avut fericirea să-l prefățez în partitura tipărită de celebra editură Bärenreiter din Kassel, pe discul Editorecud precum și pe discul editat de Casa Deesse din Paris, lucrare interpretată la noi ca și în multe centre de peste hotare, situează pe autor pe linia marilor creatori ai genului începînd cu J. S. Bach. „Există compozitori contemporani — scria un ziar din Dresda la 6 ianuarie anul acesta — care niciodată nu au fost la modă și care tocmai de aceea sînt posesorii prezentului nostru”, ilustrînd în acest sens cu numele lui Fr. Martin, A. Honegger și P. Constantinescu. Iar „Sächsisches Tageblatt” însemna la aceeași dată despre audia oratorului compozitorului român: „Oratoriul de Bach este magnific și asigură refete, dar, pe lîngă el, în universul sunetelor există în actualitatea imediată o operă care acum ni s-a relevat la Dresda”.

— **De cînd se poate vorbi, la noi, despre școlii de muzică bizantină?**

— Școlile de muzică bizantină au înflorit pe pămîntul nostru începînd cu activitatea desfășurată de Filotei, activ la curtea lui Mircea cel Bătrîn, pentru a dobindi o largă recunoaștere peste hotare în epoca lui Ștefan cel Mare și o nouă strălucire în epoca brîncovenească. Nenumărate manuscrise și tipărituri românești aflate la noi și în centre de cultură ale lumii atestă aportul original la crearea și teoretizarea acestei muzici, continuat de

autorii ca A. Pann, G. Musicescu, D. Gh. Kiriac, G. Cucu. Muzicologi ai epocii moderne și contemporane ca I. D. Petrescu, Gr. Panțiru, Gh. Ciobanu, T. Moisescu, M. Ionescu, S. B. Bucur, V. Giuleanu, A. Șirli, H. Petrescu, împreună cu autorii de peste hotare ca J. Raasted, D. Stefanovic, A. E. Pennington sau D. Conomos, relevă cu autoritate identitatea aportului românesc în cultura muzicală bizantină. Pe planul compoziției, interpretării și gândirii teoretice sînt fructificate în organică relație cu elementele folclorului românesc particularitățile modale de străveche obirșie și rezonanță, generozitatea inspirației melodice, subtile procedee de înveșmîntare eterofonică, polifonică și timbrală.

— **Rămîne — ne-am îngădui să vă conplețăm — ca pasionanta activitate de pe acest tărîm să fie cuprinsă și în sistemul de valorificare a patrimoniului cultural național.**

— Exact!

— **Dar cum?**

— Prin sincronizarea cercetării cu tipărirea și înregistrarea pe disc, astfel încît să oferim științei românești și universale un Corpus integral al acestei muzici, al cărui etos participă la definirea muzicalității românești. Consider că avem dreptul și datorită să organizăm chiar un festival național al muzicii vechi de pe teritoriul patriei noastre.

— **Cum vă argumentați propunerea?**

— Avem în țară multe formații de muzică veche în măsură să valorifice monumentele ale acestei creații aparținînd diferitelor straturi de cultură (muzică bizantină și orientală, muzică gregoriană, muzică a autorilor autohtoni din perioada clasică). Implicîți, s-ar valorifica și activitatea acestor formații, nu o dată mai mult decît meritore.

— **Apropo de arta bizantină, spuneți-ne, vă rugăm, ați citit interviul nostru cu poetul Ioan Alexandru, din penultimul număr al „Flăcării”? Interlocutorul nostru vorbește despre un „model bizantin”**

care s-a imprimat adine în spiritualitatea românească, jucînd un rol decisiv în constituirea ei.

— Ideea unui „model bizantin”, afirmată de Ioan Alexandru nu numai în interviul pe care l-ați publicat, dar și în opera însăși a acestui mare poet contemporan, exprimă tocmai esența prezenței românești în cultura bizantină, care nu reproduse, ci crează, demonstrînd permanența și rodnicia sursei. Este exact ceea ce ne confirmă și domeniul muzicii noastre, care încorporează dealtfel tot atit de structural elemente ale culturii antice de sinteză traco-getă, elenistică și latină.

— **Dv., stimate Vasile Tomescu, sînteți și autorul monografiei „Musica Daco-Romana”. Tomul I al acestei impunătoare lucrări a apărut, dacă nu ne înșelăm, la Editura Muzicală, acum vreo doi ani, fiind consacrat evocării artei sunetelor în cadrul vieții spirituale a epocii vechi de pe teritoriul patriei noastre, aspectelor artei vocale și coregrafice. Ne stă pe limbă o întrebare de profani: cum cîntau strămoșii noștri, cum suna glasul lor? Nu, nu ne răspundeți acum, păstrați răspunsul pentru mai tîrziu, după ce veți mai medita asupra lui. Acum spuneți-ne doar, vă rugăm, ce va cuprinde tomul al doilea și în ce stadiu se află el.**

— Cel de al doilea volum al lucrării la care vă referiți își propune să documenteze prezența artei instrumentale, participarea muzicii la activitatea teatrală, perpetuarea unor valori ale culturii antice în folclorul românesc și a unor teme ale istoriei daco-romane în creația muzicală românească și universală. Lucrarea urmează să vadă lumina tiparului în cursul anului curent, prin sirguinta aceleiași harnice întreprinderi poligrafice din Brașov.

— **Care sînt premisele și obiectivele celei mai importante pe care le implică cercetarea muzicii noastre în epoca veche?**

— Cercetarea muzicologică românească — cea de ieri ca și cea de azi — a fost și este conștientă de marele interes pe care îl suscită trecutul muzicii naționale,

din punctul de vedere al istoriei patriei ca și din perspectiva participării noastre la cercetarea muzicologică fundamentală pe plan mondial. Abordarea într-un sistem cuprinzător a problemelor legate de cultura muzicală a strămoșilor n-a devenit însă posibilă decît în etapa actuală, cînd istoriografia, arheologia, lingvistica, etnografia, folcloristica muzicală au obținut rezultate notabile în studiul surselelor vechii civilizații autohtone. Mă refer, de pildă, la vestigiile civilizației geto-dace descoperite în apropierea davei (oppidum) de la Poștești pe Argeș, presupusa Argedava. Este vorba de cupe deliene de factură getă revelatoare pentru importanța acordată dansului în cadrul unui sincretism cultural local. O descoperire ca aceasta ne ajută să înțelegem mai bine de ce istoricii și geografi ai antichității îl socoteau pe legendarul Zamolxis alături de Orpheu și Museu, celelalte două personaje mitice ale Traciei care simbolizează muzica. Ideea sincretismului artistic legat de Zamolxis este atit de puternic reliefată în istoriografia antichității încît Lexiconul lui Hesychius din Alexandria o sintetizează prin următoarea glossă: „Zamolxis — Cronos (Saturn), zeul timpului, tatăl lui Zeus însuși; dans, pantomimă; cîntec, cîntec magic, religios, cîntec de luptă”.

— **Am vrea să retractăm întrebarea noastră de adineori. De fapt, s-o reformulăm. Deci n-o să vă mai întrebăm cum cîntau strămoșii, fiindcă sunetul de demult, e lîmpede, n-a putut fi păstrat pentru o ureche care nu s-a ivit în timp. (Deși, observa cineva, ceva din el ar mai rămîne, se pare, imprimat în cuvînt, o materie care ia uneori amprenta glasului uman, ca și lutul... Dar asta e o altă poveste.) O să vă întrebăm așadar, direct și simplu, de cînd putem vorbi despre documente elocvente pentru afirmarea culturii muzicale în spațiul civilizației sud-europene și autohtone. De cînd?**

— Ne putem referi, de exemplu, la dovezile materiale în legătură cu prezența

● Constelația lirei ●

Pământ românesc

Pământul țării mele din mine nu se mută,
Cît timp prin mine seve coboară-n rădăcini,
Iar cerul din semințe nu-l patrie durută,
Cînd pulsul ei lăuntric ne-ncege cu lumini.

Țărina orișunde ne strigă și ne poartă,
Atîta timp cît simtem cutremurați de ea,
Și trupul doar acelor e ca o mare moartă,
Ce nu și-o știu de inimi cu mina-apropia.

Pământul țării-nseamnă iubire și durere,
Lumină risipită din unu-n celălalt,
Cînd cerul lui de datini și tulnice ne cere
Să îl cioplim fierbinte cu singele-n bazalt.

Țărina limpezită de propria-l vâpaie
În andezit răsună pe cumpeni de cuvînt,
Cînd fiii lui Zamolxe incing o horă-n ploaie,
Iar dansul lor miroase a grine și-a pământ.

Surori

Sălcii, sălcii curate
aidoma cerului de luni,
bezmetice-n mine-s vâsate
visele ca potire de hui.

O, surorile mele de mas
în vrăjmas ceas de culme
statornice-n cunune ați rămas
din umbre cum să mă adune?

De la primul la ultimul cuvînt
pierdut doar voi m-ați plîns
mi-ați mișnat grumazul de mînz
fecioare, fecioare în apă de rînd.

SANDU STELIAN ■

Căi de comunicație

S-a ținut nefrint dialog
cu înaltul înaltului
prin antenele spicului de griu.

Prin turnurile și zidurile cetății
s-a comunicat mereu împrejurmilor
și mai departe
și s-a respectat dreptul de-a fi —
aici și așa!

Prin cel cărora nu le-a fost teamă
să plece de-acasă
și nu au uitat să se-ntoarcă,
nici rușine să vină-napoi,
am vorbit lumii despre
„mult în puțin și bun!”
Ce n-am putut învăța noi niciodată:
limba agresivității.

Prin țevile de tun
se comunică numai cu moartea —

și noi simtem Nemuritori!

GHEORGHE DINICA ■

Cine? Ce?

Poate-a venit o burniță de lănel
dezmetică din străbuni?
Poate-i potop cimpia — un potop
de ochi loviți de vîzful meu de-acum?
Poate-a venit o ploaie de riduri
călătoare —
un chip nomad, ca un reflex de soare...

Cine-a căzut temelnic pe-acest șes —
atît de greu, incît
cu nu-l mai pot cuprinde,
și pare-aș sta-nlăuntrul lui

Țărina ce-aș dori-o adine rostogolită
Pe axa de lumină a măduvei de zi,
Îmi constelează trupul cu-aceea nedezmîntită
Putere de-a învinge și alta de-a trăi.

Pământul e-nviera lăuntrică prin care
În lume nu se poate stingaci să te răsfire,
Cînd răstignit e graiul pe sacrele altare
De ierburile de mireasă și clopote de miri.

Țărina ce rostește culorile spre simburile
Și-n care plîng miorae pe gurile de rai,
Mereu ne amintesc e-aici nu simtem singuri,
Că mai arăm o glic, că mai vorbim un grai.

Pământul ce rămîne și care-n veci nu pleacă,
Pământul care-n inimi de mii de ani ne-a fost,
Sub viscolite vetre de patimi nu se-aplecă,
Cît timp accastă țară ne știe pe de rost!...

LUCA ONU ■

ca într-o sarcină fierbinte?
Dar a erupt o mare?
Dar m-a-nșfăcat un flux?
Dar mă iubesc părinții
și mă rețin în puls?
Dar e o noapte-n urmă
și-o alta înainte?
Ce ris năprasnic a trecut pe-aici
de mi-a-nnegrit avutul din cuvinte?

IONEL DINCĂ ■

Calul neînșeuat

Într-adevăr
calul neînșeuat
este cel mai frumos Om din Univers.
Calul neînșeuat
fără ochelari
de cal
fără hamuri
zăbală
și hățuri.

Calul neînșeuat
este cel mai frumos Om din Univers.
Calul neînșeuat
care nu cunoaște biciul
stăpînului.

Acest cal superb
este păcatul meu iertat
conștiința mea curată.

PETRU DAN LAZAR ■

Despre dragoste

Despre dragoste nu poți să spui
Decît că în grădina erau mulți portocali și
Gardurile își scoteau mirate pălăria
Încărcată cu păsări
În fața rochiei tale mov
Copacii strigau: „mamă, mamă!”
Nisipul cu ochii cenușii te urmărea
Bănuitor,
În plimbarea de singurătate,
Sprijinită de zid
Murmura cuvinte (de dragoste?),
Petele de pe zid păreau impresionante,
Micile vietăți din aer
Își scuturau corpurile astrale
Și fugeau mai departe
Erai atît de singură încît lesne se putea
crede

Că ești o statuie părăsită,
Cu degetele zgiriind chipul de aur
Al inserării,
Făcînd semne în zadar
Veșnicului peregrin
Să vină o dată,
Să-ți îndrepte o șuviță de păr de pe frunte.

SILVIA CHIȚIMIA ■

● acțiunea „șușă” ●

Spectacol de pierdut timpul

Am pierdut încă una din serile vieții noastre. De data aceasta în interes de serviciu. Contra sumei de 20 de lei am obținut un bilet „in picioare” la spectacolul „Melodii litoral 82”, aranjat de faimosul impresar, regizor, cîntăreț, actor de estradă, Giony Dimitriu. Cine este de fapt Giony Dimitriu? Un om de plan secund al muzicii-uoare românești, un om de turneu, perseverent în organizarea de spectacole de prost gust, specialist în „rețete” mai mult sau mai puțin „dietetice” pentru casele de bani.

Kar ni s-a întimplat să înregistrăm atîtea platitudini, atîtea „subtile” vulgarități în două ore și cîteva minute de ritm, muzică, oarecare umor de bulevard și foarte, foarte puțină fantezie. Am trăit într-un aer continuu de improvizatie profesională, abili mascată, într-o atmosferă de obligatie indeplinită funcționarește, cu indiferență și uneori chiar cu insolentă.

Mai întîi a apărut o cîntăreață absentă de pe afiș: Cornelia Șarpe, pe care Giony Dimitriu, joly-jocker-ul spectacolului, ne-a prezentat-o ca pe o debutantă de „real talent”. Drapată într-o rochie gri, blondă și bronzată, subțire și dezinvoltă, Cornelia Șarpe a lăsat impresia că vine de la un local de mina a doua: a cîntat mai ales fals și strident și s-a strecurat printre violențele orchestrei cu teama de a nu fi călcată de un Rolls Royce defect.

Cornei Constantinu ne-a amintit încă o dată că se află în căutarea propriului său glas și că suferă de traheită. E bizar cum unii cîntăreți de muzică ușoară nu-și găsesc, în sîrșit, după atîția ani de carieră, un stil prin care se pot exprima cel mai firesc și inteligent, nu chinuit, cu disperare și chiar cu angoasă. Surprinzătoare de profesionalizare pentru un absolvent de institut de teatru! Cîntărețul ar trebui să facă o pauză vocală mai lungă, să se judece pe sine cu mai mult spirit critic, să-și reconsidere repertoriul, să rămînă la cîntecce pline de lirism și de tandrețe care l-au lansat și să renunțe la acrole de vedetă de estradă. El poate fi mai mult decît atît.

La un moment dat a explodat în scenă Maria Nagy, o interpretă care, în ultimul timp, mizează pe un succes, după părerea noastră, ambiguu. Maria Nagy se vrea o cîntăreață-saltimbanc, plonjează prin scenă în toate pozițiile și ritmurile, dizgrațios și uneori chiar vulgar, se îmbracă fără gust și urlă agresiv, se ambiționează, adesea, nu să cînte, ci să spargă timpane. Cîntăreața în treacăstă Maria Nagy și cea care, cîndva, în Ceneacu Flacăra, făcea dovada unor indiscutabile calități, aplaudate de publicul care, și azi, așteaptă reîntoarcerea artistei la talentul — real — care a lansat-o!

În această numărătoare inversă de interpreți în recitaluri banale, singurul cîntăreț demn de reținut și de aplaudat, cu stil și inteligență, a fost Mihai Constantinescu, firesc, cald, improvizînd cu umor un dialog surizător cu spectatori, asaltat de copiii din sală, cîntînd pentru toată copilăria noastră, cu o vadă limpede de poezie și de sinceritate, salvînd într-un fel concertul de la un eșec lamentabil. Cînd Mihai Constantinescu va reuși să-și cultive mai atent inclinațiile spre poezie, poezînd fără locuri comune și sub dictu automat, va deveni, desigur, o voce cu un timbru de mare puritate în muzică noastră ușoară.

Marina Voica a cîntat cu antren, cu vervă, bine distilată, cu oarecare strălucire, mișcîndu-se discret și cu bun simț, cîteva melodii cunoscute și răsuflete. Oricum, Marina Voica nu-și trădează spectatori, nu-i minte, nu-i amină. Pentru ea, fiecare concert reprezintă o revelație și o solicită ca o premieră.

Dar, pînă la urmă, ce a vrut să spună acest concert? Ce a vrut să spună acest spectacol organizat sub egida A.R.L.A. de către Giony Dimitriu, cupletist banal, stereotip și calp, cu antren de restaurant? Se pare că nimic. Spectacolul urmărit de noi a fost, elar, un spectacol de „rețetă”. N-am ris, nu ne-am distrat, rareori am trăit momente de artă fragilă și ușoară. Am părăsit concertul dezamăgiți, obosiți și înșelați. Pentru că, printre altele, reprezentăția a pluit în derivă pe valurile tulburi ale unei orchestre dezordonate și stridente numită Litoral, cu stațiile de amplificare scîrbind ca toate ușile rămase neune de pe pămînt! Formația ni s-a părut o tristă improvizatie, acoperind mereu interpretii, neinspirată și nesigură în orchestratie, în acompaniament, rudimentară în exprimare, fără finețe, fără nuanțe.

Astfel de spectacole pot fi considerate, fără remușcări, spectacole de pierdut timpul! Or, asemenea spectacole, slavă Domnului, ne putem organiza și singuri, fără talentul de detector de banalități al lui Giony Dimitriu.

ADRIAN DOHOTARU ■

fluierului cu 39 500 de ani în urmă în viața locuitorilor de pe cursul mijlociu al Dunării, iar în zona munților Carpați în perioada paleoliticului superior, ceea ce sugerează o vechime de aproximativ 10 000 de ani. În primul caz este vorba de un fluier din os de urs, datat prin metoda radiocarbonului (C 14), iar al doilea caz de un tub din corn de cerb sau ren, considerat ca aparținînd unei faze superioare a magdalenianului, avînd o perforație longitudinală și patru orificii laterale copunzînd tipului de fluier ce va fi perfecționat în epocile următoare. De asemenea, aparțin stratului de cultură arhaică figurile umane în mișcare, pictate sau modelate pe vase, denumite „supurturi-hore”, caracteristice civilizației care a înflorit în perioada neolitică, la confluența dintre cel de al IV-lea și al III-lea mileniu, în nordul Moldovei. Statuetele din teracotă aparținînd culturii Gîrla Mare, datînd din epoca bronzului — secolele XV—XIII — au aceeași semnificație; și una dintre ele, descoperită la Ostrovul Mare, jud. Mehedinți, reprezintă o dansatoare care ilustrează practica cultului zeiței-mamă, înlocuit prin heliolatrie în aceeași epocă a bronzului. Notez că ecouri ale cultului soarelui se păstrează vii în balade ca „Soarele și luna” sau „Iese muma mirelui” — cîntec de nuntă din Făgăraș cules și interpretat de nemuritoarea Maria Tănase.

— Deci la întrebarea: cum cîntau strămoșii, ce înseamnă cîntecul nostru arhaic? — ne rămîne deschis, pentru răspuns, acest drum: supraviețuiește cîntecul nostru folcloric, care, precum s-a spus, este și proaspăt, dar și străvechi, arheologia lui confundîndu-se cu perpetua naștere, pînă la incintarea sau deruta cercetătorului...

— Văd că vă oferiți singur răspunsuri.
— Dar cum pot fi definite — cum le definește muzicologul care sîntei — elementele specifice culturii noastre muzicale în epoca veche? Și în ce măsură acestea își află ecouri în contemporaneitate? (Deci în folclor, dar nu numai!...)

— Dacă fenomenul de poligeneză se manifestă în general prin forme de expresie relativ asemănătoare, conferind valorilor mitologiei, artei un anumit caracter de universalitate pe planetă, modul în care se concretizează prin muzică spiritualitatea unei colectivități etnice distincte — asemenea triburilor geto-dace unite într-un stat care s-a afirmat în perimetrul carpato-pontico-danubian printr-o remarcabilă civilizație — acest mod nu poate fi decît original, caracteristic. Creatorul și interpretul anonim, a cărui vîrstă este egală cu cea a folclorului, este cîntărețul — poet și filosof — care-și face propriul portret liric în doine, expresie specifică a „spațiului mioritic”, cum l-a definit Blaga, filon al melodiei infinite, „deschise”, pusă în apoteoză de George Enescu în „Pră-ludiu la unison” și materializată de Brăncuși în „Coloana infinită”. Departe de orice patetism exaltat, balada populară românească tranfigurează artistic, cu sobrietate, fapte extraordinare, teme de o măreție cosmică, printre care intervenția forțelor naturii în sensul dorit de om, așa cum întîlnim în „Miorița”, „Mihu Copilu” sau „Ghiță Cătănuță”. Nu trebuie însă să pierdem din vedere că realitățile folclorului așa cum sînt ele cunoscute de știința modernă nu păstrează decît o parte din trăsăturile artei vechi, inclusiv sub aspectul limbajului, mijloacelor de expresie. Aceasta se explică prin evoluția firească a spiritualității populului, prin ansamblul influențelor și confluențelor la care participă. Astfel, în balada „Mesterul Manole” vedem astăzi, cum arăta Mircea Eliade, scenariul unui mit primordial care precede istoria sau, în termenii lui C. Brăiloiu, un reflex al „vieții anterioare”.

— Ca să încheiem această pasionantă incursiune în cîntecul nostru arhaic: cum se integrează muzica în dinamismul civilizației daco-romane?

— Procesul de asimilare a valorilor culturale nu va înceta să se adîncească și, așa cum a existat o perioadă pre-traiantă

a sintezelor culturale-daco-romane, a existat și o perioadă post-aureliană în cursul căreia s-a afirmat spiritualitatea Daciei romanizate și a dacilor „liberi” din care s-a zămislit civilizația românească. Numeroase documente ne oferă informații despre cultura și obiceiurile romanilor stabiliți în Dacia și despre sintezele spirituale care s-au săvîrșit aici. Vestigiile civilizației materiale — statuete, basorelieuri, vase, inscripții, monede, instrumente muzicale autentice —, precum și opere istoriografice, scrieri muzicografice pe pergament și chiar notații muzicale ale antichității clasice fac posibilă reconstituirea sistemului de valori proprii artei sonore preluate și dus la desăvîrșire de poporul român.

— Încă una din preocupările care vă definesc activitatea se referă la raporturile muzicale ale popoarelor din țările latine. O probează teza dv. de doctorat la Sorbona, închinată relațiilor muzicale româno-franceze, lucrare distinsă cu premiul Academiei de arte frumoase de pe lângă Institutul Franței, ca și istoria relațiilor muzicale româno-italiene, la care știm că lucrați în prezent. Dv. concretizați astfel, pe planul muzicii, un dialog care, pentru culturile noastre, este de veacuri un soliloquiu. De ce ați crezut oportun s-o faceți?

— Pentru a concretiza pe firul istoriei ceea ce constituia inițial un sentiment, o simplă premisă: anume că în multiplele contacte ale culturii noastre muzicale cu alte culturi, preeminente sînt relațiile cu cultura popoarelor neo-latine, determinate de afinități pe plan lingvistic, afectiv, general-spiritual.

— O întrebare adresată acum observatorului fenomenului muzical la zi: se discută despre — scuzăți-ne pleonasmul! — o „nouă avangardă” în muzica românească. Despre ce este vorba?

— O „nouă avangardă” contrarietate, într-adevăr, atît logica limbii, printr-un pleonasm factice, cit și istoria culturii muzicale ca atare. Cu adevărat nouă în muzică este opera care reflectă în mo-

dalități inedite omul ca „miez și coajă”, cum ar zice G. Lukacs. Dacă între aceste două părți ale fructului pe care îl coace o primăvară artistică nu există un raport organic, profund, recolta nu ajunge pînă în toamna împlînicilor. Cum spunem mai înainte, noul nu se consacră ca atare decît în perspectiva istorică și în acest sens cred, ca și colegul D. Popovici, că noi cu adevărat sînt permanențele muzicii noastre, fiindcă, apărute ca expresii de avangardă ale timpului respectiv, ele trăiesc continuu în viața spirituală românească: acestea sînt valorile de ieri consacrate astăzi și valorile de azi consacrate mîine.

— Nu credeți că în cronicile muzicale — ne adresăm acum redactorului șef al revistei „Muzica” — este prea multă sîrbătoare? De ce lipsesc articolele critice ascuțite, polemice? Nu există lucrări care să le merite?

— Ați sesizat într-adevăr un aspect real al orientării revistei, ceea ce, evident, este, susceptibil de discuție. Sper însă că nu e vorba de „prea multă sîrbătoare”, ci de selectarea foarte exigentă a valorilor. Fără a subestima valoarea criticii ascuțite, a polemicii, cred că în sprijinul desăvîrșirii măiestriei artistice este mai eficace relevarea modelelor, decît inventarierea tentativelor neizbutite, chiar dacă zgomotoase, pretențioase. Convin însă că trebuie să acordăm mai multă atenție dialogului aprins de opinii în dezbaterile operelor, a direcțiilor controversate.

— Spuneți-ne, vă rugăm, în încheiere, cîteva cuvinte despre tendințele muzicii românești de azi. Ce este pregnant în aceste tendințe, ce este bun?...

— Cred că cele mai semnificative orientări actuale ale muzicii românești sînt ilustrate de creații care descoperă noi și noi valențe modale, ritmice, timbrale ale melosului național, lărgind aria unei expresivități distincte, în strîns raport cu gîndirea și sensibilitatea poporului nostru și cu experiența prestigioasă a lumii muzicale contemporane.

Marea fără Ulise

1.

1 august

Am regăsit marea.

Seara, o aud chiar cu ferestrele închise. Li recunosc balsul. Aici sint și zeii și altarele de care am nevoie și mă gîndesc cit de simplă ar putea fi, în fond, filosofia.

2 august

De fapt, explicația emoției cu care regăsesc de fiecare dată marea ar trebui s-o caut, probabil, nu numai în amintirea ceasurilor petrecute pe plajă. În tinerețe, a fost o vreme cînd am trăit, într-o cameră sărăcăcioasă, ca o pasăre în colivie. Și ce poate face o pasăre în colivie? De obicei, păsările se adaptează sau mor. Van Gogh vorbește chiar de o pasăre care a innebunit. Eu nici nu m-am adaptat, nici n-am murit, nici nu mi-am pierdut mințile. M-am apucat de citit. Mi-am umplut colivia de cărți. Și noapte de noapte, aproape toată adolescența mi-am petrecut-o citind la întimplare, fără noimă și fără program. N-aveam nici discernămintul să aleg, dacă aș fi vrut să aleg. Din întimplare, cele mai multe erau cărți despre miturile antice, despre arta elină, despre filosofii greci. Dar Anatole France nu greșea foarte grav, poate, spunînd că o carte n-are importanță prin ceea ce conține, ci prin ceea ce pune în ea cel care o citește. Eu am pus în acele cărți nevoia mea de soare, de dragoste și de speranță. Cum aș putea face acum abstracție de ele?

Surid unei alte amintiri. Era iarnă, război încă, aveam șaisprezece ani. Iubeam o fată, se sfîrșise vacanța de Crăciun și plecăm, eu într-o direcție, ea în direcția opusă. Am stat în gară pînă la miezul nopții, lăsînd să treacă, fiecare, un tren. Era o gară rurală, mică și cam pustie. Apoi am luat amîndoi același tren, dar numai pînă la prima stație unde am coborît și am stat pînă dimineața. N-am reținut nici un detaliu de război din noaptea aceea, pur și simplu războiul nu mai exista, deși cu siguranță prin fața noastră treceau trenuri înghețate încărcate cu soldați și armament, dar clădirile garilor erau pline numai de spaima că pînă la vacanța următoare nu ne vom vedea. Eram în afara altor amenințări. Dragostea exorciza toate primejdii.

Cred că marea o făcuse același lucru. M-a ajutat să-mi găsesc un loc între tandrețe și ceea ce vreau să refuz.

Poate că ar trebui să scriu aici ceva despre iluzie. Mai ales că sint, probabil, singurul naiv de pe plaja aceasta care uită că melodia sirenelor, din povestea lui Ulise, e alta astăzi.

Urmărind valurile care vin și se sparg de țărîm, descopăr ceva illogic în legenda Afroditei. Cum să se nască o zeiță din spuma valurilor, adică din partea cea mai efemeră a mării? Din spuma valurilor ne puteam naște noi, dar o zeiță? Dacă s-a născut din mare, Afrodita a apărut dintr-o mare imobilă ca eternitatea.

Cum era marea azi dimineață în zori. Fără nici un rid pe fața ei bătrînă ca lumea.

Vara trecută, un vînzător de gogoși străbătea plaja și striga: „Plîngeți copii, obligați-le pe mamele voastre să vă cumpere gogoși calde!” Ca și atunci, mă gîndesc că există tot atîta adevăr într-un asemenea strigăt și în tăcerea luminoasă care strivește trupurile prăbușite pe nisip. Ca și atunci, îmi spun că, murînd în fiecare clipă, frumusețea nu dispăre totuși niciodată; și că pe o plajă caldă reușești uneori lucrul cel mai dificil, să stai perfect liniștit la jumătate de drum de amărăciunea de a ști că existența nu-ți e dată pentru totdeauna și de fericirea de a o avea totuși. Numai în asemenea clipe mi-a fost limpede de ce la Roma fiecărui nou papă i se repetă că nu va mai trăi douăzeci și cinci de ani.

Cît de ridicol e orice orgoliu aici. Cît de inutilă e modestia. Culcat pe nisip, îți repeți că singurul mod adevărat de a iubi viața este de a o iubi dureros. Răstîgnit între copilărie și moarte, fără s-o uiți pe cea dintîi și fără s-o accepți pe cea de a doua.

Oare eu sint cel care visa altădată să ajungă la Polul Nord?

O femeie-fotograf trece din cînd în cînd de-a lungul plajei. Poartă pantaloni scurți, de un albastru tocit, iar de mina stîngă îi atîrnă un colier de fotografii colorate. Merge cu ochii în pămînt și cu pas egal, ca și cum nu s-ar gîndi la nimic. Poate chiar nu se gîndește. La intervale regulate, duce un fluier la gură și scoate un fluierat strident. Nimeni nu-i dă atenție, dar ea nu se sinchisește de acest amănunt. Lasă impresia că nici măcar n-o interesează. Își continuă cursa, ca un robot, fără să schimbe nimic din ritualul ei.

În timpul acesta, marea se tolănește la țărîm ca o pisică leneșă în ochii căreia sticlește uneori o lumină perfidă.

Marea, nisipul, cerul, sint aceleași din totdeauna. Cînd muzică și rugăciune, cînd altceva, de o nepăsare ironică. Dar noi? Cineva îmi povestește despre o fată care, trăind undeva în apropierea mării, ținea într-o sticlă apă de mare. „Marea mea”, zicea fata. Și de fiecare dată cînd pleca cu barca împreună cu tatăl ei, lua sticla să schimbe apa. „Tată, îi zicea fata, dacă va face valuri, marea mea o să spargă sticla”. „Tu nu vezi, o liniștea tatăl, că marea ta e o mare-copil? Încă nu știe cum se fac valurile”. Din păcate, vine totdeauna o vreme cînd nu mai putem zice „marea mea”. Și cînd rămînem singuri, fără zei și fără legende, pe țărîm mării. Pe plajă, e un amestec ciudat de mondenitate și rîmăoare gureșă. Afrodita? Ulise? Cine are timp de ei? Trebuie să fim atenți la ce se întîmplă pe uscat, nu-i așa? Poate că vecinul tocmai spune ceva important și mai ales util. La urma urmei, grecii cu ale lor, secolul XX cu ale sale.

Cîndva, mi se pare, că mi-ar fi plăcut să trăiesc în secolul Cervantes. Era o copilărie. Nici prostia, nici răutatea nu sint în funcție de secole. Te lovești de ele, în funcție de împrejurări și de noroc. Și apoi, cei mai mulți s-au plecat cum să ridă de Dan, Quijote. Nu-i mai dau atenție nici măcar prin ris. Îl lasă să se bată fără martori cu morile vînt.

Da, lumea a evoluat.

OCTAVIAN PALER ■

Simple note

Profesorul Ioan Cantacuzino

Insist cu scrisorile primite de Ion Simionescu — chiar cu riscul de a putea părea monoton — de la cărturari și oameni de știință, de la dascăli eminenți și istorici, de la scriitori și de la pictori, cum s-a văzut și pînă acum în succintele mele evocări, toți cu merite unanim recunoscute și toți — fără nici o excepție — inrudiți în spirit și în năzuinți, într-o aceeași dragoste de om, de dreptate și de fericire și bună rînduială omnească. Și între ele sint citeva de la savantul Ioan Cantacuzino, medicul și biologul de renume mondial, pe care l-am cunoscut foarte bine, pe care de nenumărate ori am fost tentat să-l pomenez și am ezitat întotdeauna, fiindcă mi-am dat seama că vorbele nu mă pot ajuta după gustul meu, să-i cuprind personalitatea și să-i încheș portretul sufletesc și mintal, atît de luminos și de linear, atît de grandios și de exemplar în toate componentele lui, — rarism și deurtant parcă hărăzite unui singur semen de-al nostru.

Lumea de azi nu-l mai știe așa cum a fost. Și încep deocamdată să-l înfățișez biografic cit mai pe scurt cu putință.

S-a născut la 25 noiembrie 1863, ca fiu al juristului Ion Cantacuzino — fost ministru în timpul domniei lui Cuza Vodă — și al Marjei Mavros, fiica generalului Nicolae Mavros, devenit aghiotant al generalului Kiseleff, însărcinat de acesta cu organizarea carantinelor din epocă și care a lăsat Muzeului de Antichități din București, prin testament olograf, bogata sa colecție.

În casa lor, din Călineștii Prahovei, s-a semnat Regulamentul Organic.

Profesorul Ioan Cantacuzino rămîne orfan de tată la patru ani și toată educația și formarea lui s-a datorat mamei sale, a cărei amintire o păstra cu duioșie și evlavie.

La 16 ani, adică în 1879, este trimis la Paris, unde absolvă liceul „Louis le Grand”, avînd colegi, in-

tre alții, pe Româin Rolland, pe Joseph Bédier, pe André Suaréz și pe Victor Bérard.

După ce își ia licența la Sorbona în filozofie și mai apoi în științele naturale, începe medicina și dobîndeste titlul de doctor în 1894. În același an se reîntoarce în țară și este numit profesor suplîntor de morfologie animală la Facultatea de Științe din Iași, de unde, doi ani mai tîrziu, va demisiona, ca să plece din nou la studii în Franța, lucrînd la Institutul Pasteur timp de cinci ani, ca asistent în laboratorul lui Mecnicov.

În toamna lui 1901 revine la București și este titularizat șeful catedrei — atunci înființată — de medicină experimentală. Și de aici încolo se dedică cu o putere de muncă uluitoare, activității și creației lui științifice, ratificată pe plan mondial. În 1905 fondează „Revista Științelor medicale”, iar în 1907 devine codirector cu C. Stere al „Vieții Românești”. Numit director general al Serviciului Sanitar, înființează sanatoriile de la Biserican, Birnova, Nifon, Cărbunestii și Filaret și pune bazele celor dintîi laboratoare de bacteriologie și de igienă de la Craiova, Galați, Constanța, Iași și Sulina.

Combat holera în campania din 1913 și între 1914—1915 prepară

serul antidiferic. În aceeași perioadă pleacă la Paris și alături de Nicolae Filipescu, Take Ionescu și Vasile Lucaci activează în cadrul Acțiunii Naționale; în 1917, la Iași, în plină restriște, conduce Directoatul Sănătății Publice, civile și militare, combatînd epidemiile de holera, tifos exantematic și febră recurentă, iar la 1 mai, împreună cu doctorul N. Lupu, Gr. Trancu-Iași, George Diamandi și Grigore Iunian, întemeiază Partidul Muncii.

După pacea de la București, la 16 iunie 1918, pleacă la Paris, unde împreună cu Vasile Lucaci, Nicolae Titulescu, generalul Averescu, Elena Văcărescu, neurologul Gh. Marinescu și Octavian Goga, alcătuiesc „Comitetul Național” pentru apărarea intereselor țării.

În 1920 este ministru în cabinetul lui Vaida-Voievod și semnează ca prim delegat Tratatul de la Trianon, care statornicea alipirea provinciilor românești stăpînite de Imperiul austro-ungar. Din delegația noastră mai făceau parte Al. Vaida-Voievod, Nicolae Titulescu, D. Ghika, Al. Lepădatu, Nicolae Cantacuzino, Const. Antoniade, Mihai Ciucă, Gh. Răutu, I. Neculcea, T. Dumitrescu și Caius Brediceanu.

Voi continua în Flacăra viitoare.

L. KALUSTIAN ■

Desene pe asfalt

Dresda, Madonne, Saskii (I)

...Nici Dresda se credea că nu va mai exista pe hărțile lumii după nimicirea ei la 13 februar 1945. Deși nu avea mare însemnătate strategică, nu avea fabrici de avioane ori de armament, deși nu găzduia trupe ce trebuiau anihilate înainte de a se integra frontului, totuși Dresda a devenit — cu arme clasice — un antrenament pentru Hiroshima. Aviația americană și-a asumat bravura sportivă de a șterge din istorie în numai citeva ore un oraș milenar adăpostind o mare zestre universală de opere de artă. Numărul bombelor n-a putut fi calculat. Martori oculari ai dezastrelor spuneau că au văzut bombe ciocnindu-se în aer înainte de a mușca turele de aur ori de a fractura podurile de fontă de peste Elba. Pămîntul a fost perforat cu orbite colosale, repede umplute cu structurile dezmembrate ale unor biserici ori palate cărora, ascunse în adînc, nici ruinele nu li se mai văd.

Reconstrucția n-a fost posibilă. S-au conservat citeva vechi capodopere distruse numai pe jumătate (Zwinger-ul, din fericire, Opera, Primăria) și în jurul lor a fost concepută, rapid, o nouă Dresdă, cu palate de inspirație răsăriteană, cu amplă zidire, dar străină de spiritul orașului asasinat. Ceea ce cu mîgală s-a făptuit într-un mileniu era greu să fie înlocuit în numai cîțiva ani, dar oamenii au nevoie de case în care să poată dormi de cinematografe și brutării, și e greu să le amendezi graba. Acolo unde a fost posibil, bijuteriile clasice au primit proporțiile originare și chipul pierdut.

Totuși Dresda din memorialele de călătorie de pînă în 1945 nu va mai exista niciodată. Tremurăm pentru inclinarea turnului din Pisa, deplîngem lenta scufundare a Veneției, mai avem lacrimi pentru Pompei și Palmira, dar, nu știu cum se întîmplă, catastrofele petrecute mai aproape de noi ne tulbură mai puțin. Drama Dresdei (orașul declarat cu precauție deschis a fost totuși distrus la ordinele unui general zornăind de decorații) trebuie să ne pună în gardă: frumusețea nu se poate apăra singură.

Am impresia că sint pe platoul de filmare al domnului Griffith și asist la dulgherirea decorurilor pentru un episod Dresda adăugat, post festum, secvențelor din „Intoleranță”. Elba e veridică așadar, cu catedrale numai pe jumătate ridicate (meșterii vor fi somați să le

termine cit mai repede), zidurile sint negre (vopsitorii le vor colora cu bidineaua), lipsesc arborii (decoratorii vor planșa stejari și boababi) și totul va fi O.K. ! Din păcate, filmul e viu și nimic nu poate fi trucat atunci cînd reface biografia Dresdei.

Pe viitor, turiștilor străini veniți la Dresda ar trebui să li se arate în prealabil tablourile (ori baremi reproduceri fidele) lui Canaletto. Același Canaletto care vedea mai exact și mai sigur decît orice aparat de filmat ori de fotografiat japonez ne-a lăsat un ghid al Dresdei (avem și o Veneție a lui) de mare utilitate pentru restauratori. Arta salvată de artă ! Numai după ce ai răbdare să descifrezi un minunț Canaletto poți spune că știi cite ceva despre Dresda eternă.

Dar Dresda a fost „redușă” chiar pe vremea cînd era teafără, la Zwinger, și Zwinger-ul a putut fi salvat. Operele de artă au plecat în diaspora, iar ansamblului de clădiri i s-a redat ulterior anatomia pierdută. Mai sînt în Dresda și alte bogate muzee (Albertinum-ul, de pildă, unde am văzut tezaurul regilor saxoni, portretul unui August cel Mare, saxon, producător a 365 de copii, dar și Toulouse-Lautrec, Degas, Corot, Maitoll, Rodin — un „sărut” — dar și un... simbur de cireașă pe care sint sculptate chinezit 82 de figuri omenești, dar și pictură clasică germană și, surpriză, o piatră de mormînt de la Adamclisi !), totuși Zwinger-ul e punctul cel mai fierbinte de atracție.

Zwinger-ul (turn întărit, bastion, traduce cineva; curtea dintre ziduri, traduce altcineva) e un complex muzeal desenat inițial de arhitectul Daniel Oppelmann, în secolul al XVIII-lea și e una dintre cele mai grandioase realizări baroce europene. Sint peste patru secole de cînd e un regat al capodoperelor, dar numai în veacul trecut Gottfried Semper i-a dat rost muzeal dărîmînd plafoane și pereți, propunînd noi scări de acces și asigurînd o iluminare a sălilor care convine și azi.

O baie a „Nimfelor” în spațiul „dintre ziduri” se desăvîrșește sub privirile noastre: grațioasele ori opulentele nimfe cu piatra oxidată de acel fum al exploziilor de neînălțurat sint așezate în nișe sau mărginesc un bazin secăt, vegheate de satiri inclementi cu bărbi potficioase, albe de ger. Injecțiile cu mortar, adaosurile de marmură, corectarea fizionomiilor mutilate nu fac din nimfe făpturi ispititoare. Războiul le-a răpit nu doar albul ce le făcea să pară transparente, îmbăiate mai mult de o muzicală irealitate decît de apa fîșnită printre stînci și ogive de serai oriental, ci chiar tinerețea. Sint nimfe bătrîne, cu păr încenușat și cu podoabe impudice expuse, păstrate în slujba Zwinger-

ului spre a aminti o veche slavă și spre a dovedi friabilitatea frumusețelor.

Cînd ajungi într-un muzeu ca acesta vrei să vezi totul, întîrzi excesiv în sălile prime mai puțin „importante”, apoi obosești și nu urmezi circuitul clasic, reîntorcîndu-te în sectoare deja cercetate, și, ajuns în altarele Adorației, te trezești buimăcit de spectacolele ce ți s-au oferit pînă atunci, parcă abrutizat de prea-plin, umilit și invins. Apoi, cuprins de panică la gîndul că va trebui să pleci, că miine nu mai poți reveni în fața pereților acum atît de aproape de privirile tale infometate, că poate e ultima șansă a unei vieți de a-i integra lumii tale de impresii, înțeleși zădărnica gestului, nu, un muzeu nu se poate vedea într-o zi, poți trece prin el, te poți împrietări cu dreptul de a spune că l-ai străbătut așa cum traversezi o grădină. Ideal ar fi să-ți alegi vînzătorul preferat, să ignori săli întregi, să contemli doar acele pinze pe care le crezi ieșite din logica democrației capodoperelor. Dar astfel nu faci decît să reconfirmi sau să infirmi părerea altora, gustul altora. Poate că o pictură anonimă, expusă într-un loc puțin avantajos, undeva între mașinările de climatizare, o pictură de nimeni pomenită și nereprodusă în albume să te impresioneze mai mult decît opera unui mare maestru. Fiindcă fiecare om aflat în fața unei opere de artă reprezintă nu doar o șansă a lui, de a se innobiliza cu o fărîmă de înțelepciune, ci și pentru sublimul obiect expus asupra căruia el poate rosti observații absolut insolite, adevăruri cuceritoare. Oamenii văd nu doar cu ochii lor și cu instrucția lor intelectuală, cu neviu și sensibilitățile lor — toate unicat universal —, cu bucuriile și disperările lor, oamenii văd cu viața.

Zaraful din mine s-a rezervat pentru monedele mari, sunătoare, și astfel nu pot să-mi amintesc suțetele de tablouri pe care le-am fotografiat pe lingă care am trecut după o iubire de un minut (aud ticăloși care nu spun: am văzut Luverul sau Voronețul ci am făcut (!) Luverul și mănăstirile). Și am fost în preajma lui Tizian („Banul lui Iuda”, „Portretul Doamnei în alb” — poate una dintre doamnele ce-i înveseleau osetele cu Aretino), a lui Holbein Tinărul („Thomas Godsalve și fiul lui” în două portrete), Metsu („Autoportret”) și Giorgione („Venus adormită”). Sint aici pentru Rafael.

„Madona sixină...”
Mă așez pe o bancă alături de o grupă de oști în permisie (ochi oblici, cizme vîxuite, firesc, ca de paradă) și privesc Madona uriașă (265 X 196 cm, după catalog) care-i obseda, voi spune mai la vale pe cine...

GHEORGHE TOMOZEI ■

Ioana Lixândroiu este muncitoare calificată în secția 22 mase plastice în întreprinderea „Electronica” din București. Mai este și speră chiar să mai fie, adică să poată lucra liniștită și conștiincioasă cum a făcut de 7 ani, de când este încadrată aici. Fiindcă tocmai de liniște n-a avut parte în ultima vreme. Așa a ajuns, în disperare de cauză, să se adreseze revistei. Ceea ce este ciudat e că sîntem rugați să intervenim pentru ca o dispoziție a directorului întreprinderii să fie respectată de un maestru și de un șef de secție. Ioana Lixândroiu ne spunea că fiind bolnavă, a cerut să lucreze numai în schimburile unu și doi. Acest lucru i-a fost aprobat de directorul întreprinderii, Octavian Juncu. Dar după o vreme, cînd acesta era în concediu, șeful secției a zis că nu-i pasă de nici o aprobare, să vină ea bine-frumos în schimbul trei. Mai abtîr decît lui, nu-i păsa de aprobarea dată de director nici maestrului Victor Torjescki. Acesta i-a spus că dacă nu-i convine să-și caute de lucru în altă parte. Tot e bolnavă și tot umblă ea pe la director după aprobări cu care nu era de acord Victor Torjescki. „Mă cheama în fiecare zi să mă amenințe ca să zic singură că lucrez în schimbul trei, altfel imi dă preaviz... Deși nu am lipsuri, — precizează scrisoarea muncitoarei —, nu întîrzii, nu am absențe nemotivate, îmi realizez norma; deși în urmă cu trei ani am fost bolnavă de hepatită, după care m-am îmbolnăvit de TBC pulmonar, în prezent fiind sub supraveghere medicală”.

Ei bine, tot ce ne-a scris Ioana Lixândroiu este adevărat. Tovarășul director ne-a spus că nu la noi trebuia să se adreseze ci la dînsul ori la adjunctul dînsule. Dar tovarășul Octavian Juncu era în concediu cînd ea era amenințată zilnic cu datul afară dacă nu acceptă să lucreze în schimbul trei. Ce să caute ea la alți șefi, ne-a spus, cînd maestrul Victor Torjescki îi spunea că nu-l interesează aprobarea directorului? Maistrul ne-a declarat, vineri 13 august, mai întii așa: „lucrează trei schimburi! Așa a cerut ea singură! Chiar ieri a cerut ea să lucreze și în schimbul trei, așa a zis ea. Am vorbit cu ea, eu am vorbit cu ea și domnul Ionescu a vorbit cu ea ieri și ea a zis”. Cînd a priceput că directorul nu prea se bucură de acest răspuns, bibliișala maistrului a fost desăvîrșită. Cu greu am înțeles că îl asigură pe director că se va face totuși așa cum a aprobat dînsul, că el, Victor Torjescki, n-a nesocotit

aprobarea, nu e de vină el, ci șeful secției, acel domn Ionescu pomenit mai înainte, al cărui nume întreg este Mihai Ionescu, în concediu medical pînă luna viitoare și despre care directorul ne spunea că, fiind bolnav, vine, la rugămintea lui, doar joia prin întreprindere.

Că niște șefișori sîfidează cu o dezinvoltură greu de imaginat dispoziția clară și întemeiată pe omenie a directorului întreprinderii, este cit se poate de clar. Dar e la fel de clar și cum de își permit asemenea atitudini incredibile, de veritabilă brambureală, după bunul lor plac: incalificabila lor purtare nu l-a surprins, nu l-a deranjat, nu l-a intrigat pe tovarășul director. Tot ce a ținut dînsul să

Directorul zice una, șefuleții fac ce vor

ne spună, ca reacție la purtarea acestor mici satrapii, a fost că femeia exagerează scriind la „Flacăra”. Este adevărat că l-a chemat pe șeful serviciului personal, Ion Olteanu, cu listele de reorganizare a întreprinderii și l-a pus s-o taie de pe listă în fața noastră pe Ioana Lixândroiu. Și drept este, de asemenea, că a ținut să ne spună că muncitoarea va fi lăsată în pace, nu va lucra în schimbul trei și nimeni chiar n-o va persecuta pentru că a scris revistei. Dar cine mai poate fi sigur deocamdată de asta? Ea a fost tracasată îndeajuns nu pentru a se fi adresat presei, dar chiar pentru a se fi adresat directorului?! Și mai putem fi convinși că omenia acestuia este valabilă oricînd și în secția în care Mihai Ionescu și Victor Torjescki fac absolut ce vor, sfidîndu-l chiar pe directorul pe care acest lucru nu-l supără? Nici n-am ieșit din întreprindere și ne-am convins că în materie de omenie lucrurile se petrec la voia micilor șefi și în conformitate cu propria lor omenie. Discutînd despre altceva cu inginerul Radu Călărășu, șeful serviciului C.T.C., dînsul ne spunea,

aprope de reorganizarea întreprinderii, că în cazul unei muncitoare bolnave de TBC n-a putut s-o treacă pe listă „că are doi copii — și Ioana Lixândroiu are doi copii — n.n. — cum s-o trec pe listă în situația ei? Noi nu sîntem oameni? Ne poate pretinde cineva să fim neoameni?”

Nu, nu poate pretinde nimeni asta, dar celor care sînt astfel fără să-i îndemne cineva, ci pentru că la alții îi duce capul și sufletul și propria lor omenie, acelora trebuie să le cerem să fie oameni! Tovarășul director ne-a rugat, la sfîrșitul discuției despre Ioana Lixândroiu, „numai atît, oricît de aspru veți scrie, să nu uitați că acei doi șefi ai ei sînt buni specialiști în mase plastice și că au problemele lor de plan și de sănătate, amîndoi fiind bolnavi”. Or, tocmai asta ar fi trebuit să-i facă mai oameni în purtarea lor!!! În purtarea lor cu oamenii, nu cu masele plastice. Fiindcă ori ei specialiști în a lucra cu masele plastice, dar aici e vorba de nepriceperea lor în a lucra cu oamenii. Să dăm, desigur, maselor plastice ce e al acestui cezar al secției respective, adică maselor plastice, dar să tratăm oamenii ca pe niște oameni. Mai ales cînd e vorba de muncitori cu care ne-am făcut mulți ani planul. Planul acela de producție la mase plastice datorită realizării căruia au fost nu o dată apreciați și răsplătiți șefii acestor muncitori care, de, ce să le faci, sînt și ei oameni, se mai pot îmbolnăvi mîncînd, acest privilegiu nu este rezervat șefilor după cum nu se cuvine să le rezervăm doar acestora dreapta compătimitate. În fine, acea culme a cinismului dovedită — cum ne spunea Ioana Lixândroiu — de „tovarășul Ilescu de la personal” care o îndemna pe muncitoarea suferîndă să-și ascundă boala numai ca să scape cineva de ea, aici, unde a muncit pînă acum și unde s-a îmbolnăvit; ei bine, acest mod de a trata oamenii ar merita un tratament. Chiar personal. Tot este vorba de serviciul care uzează și în titulatură de acest termen. Pentru că dincolo de acest cuvînt și de toate cuvintele, și de toate dosarele, este vorba de oameni și este nevoie de omenie!!! Chiar dacă trebuie pentru aceasta să-l apărăm pe un director foarte omenos, cum este Octavian Juncu, de propria lui blîndețe speculată de cei ce uită de omenie.

DORIN GHERGHINESCU

„Sîntem datori să ducem noi judecata pînă la capăt...”

...Natale Dumitrescu, fost fotograf-cooperator, domiciliat în Buftea, a decedat. A făcut parte, în mod evident, din rețeaua „obiectivistilor” (citește: obiective-foto — N.A.), adică dintre cei cincisprezece oameni — actualmente inculpați sau invinuiți — care au pătat numele unor instituții, care au furat din buzunarul statului, care au pus oameni pe drumuri, au trezit suspiciuni, temeri și rușine reciprocă între tovarășii de muncă ai unui colectiv exiraordinar (pentru că I.O.R.-ul își merită acest calificativ!) — care, în fine, au distrus familii! Dar... „despre morți — numai bine!”... (aprope: știți ce poate conține o cutie cu alune chinezești, din care s-au scos alunele?! Nici mai mult, nici mai puțin decît un teleobiectiv valorînd cîteva bune mii de lei; mă ascultîți, adică mă citești, stimată D. V.?!).

Din dosarul nr. 97 171/1982, I.M.M.B., serviciul cercetări penale: „...Secția I.O.R.-2 (produce, printre altele, obiective și teleobiective destinate exportului — este vorba de una dintre secțiile întreprinderii OPTICA ROMÂNĂ — N.A.)... profitînd de faptul că I.O.R.-2 nu are o evidență corespunzătoare (eficientă) a produselor realizate deși acestea fiind inseriate), cit și faptul că nu se urmărește corespondența între subsambururile primite pe această secție și produsele finite conform consumului specific, inculpații, în perioada 1978—1982, au desfășurat o vastă activitate infracțională prin sustragerea repetată de obiective și teleobiective foto inseriate înainte de recepția finală a produselor finite și de livrare, fără ca partea civilă să constate vreo lipsă de-a lungul timpului. Obiectivele și teleobiectivele sustrate au fost valorificate atît prin intermediul unor gestiuni (magazine), cit și prin vânzarea la diverse persoane particulare, inculpații obținînd importante foloase materiale în special prin amenajarea de laboratoare foto la domiciliu...”

Magazinele vizate sînt, printre altele: „CIREȘARI” (care tin de I.C.S. „VIC-TORIA”), I.C.S. „BUCUR-OBOR”, I.C.S. „BUCUREȘTI”.

Nici un inculpat nu a avut antecedente penale.

Caracterizări aflate la dosar: toți au avut o comportare „corespunzătoare”, activitate în producție „bună” (cu excepția numitului Dică Gheorghe, despre care: „la locul de muncă a avut o comportare în general corespunzătoare”).

Caracterizare aflată la actualul dosar, cel al miliției bucureștene: „Dică Gheorghe — 46 ani, 6 clase, muncitor I.O.R. secția montaj foto optice; nesincer și refractar în timpul cercetărilor, a proferat injurii și amenințări, a încercat să-l determine pe alții să-și schimbe declarațiile; este acuzat de furt în paguba avutului obște (între 1978—82, a sustras de la locul de muncă 147 piese în valoare de 154 982,50 lei)...”

Cum a fost posibil?!

„Unul dintre fire a plecat de la Ion Văleanu (45 ani, șapte clase, plus două de școală comercială, gestionar al raionului foto-sport de la magazinul „CIREȘARI”) — imi spune lt. major I. Popa, de la I.M.M.B., cel care a condus, în mare parte, ancheta. Aici s-au descoperit obiective fără forme legale. Rețeaua „obiectivistilor” a căzut apoi repede: Dică Gheorghe, despre care am pomenit, apoi Munteanu Viorel, tehnician proiectant la Institutul proiectări căi ferate, Săndulescu Gheorghe, conducător auto la aceeași întreprindere (și cumnat cu Dică), Suvică Olimpia, 24 ani, 8 clase, gestionară a raionului foto-sport la magazinul BUCUR-OBOR, Radu Stelian, Ifrim Nicolae, Orla Radu, toți tineri, de la I.O.R.; Bărbulescu Mihai, Pele G. Vlad, de la I.P.C.F., și alții, și alții...”. Un veritabil carusel al jafului ca-n codru, în care, din păcate, s-au mințit oameni cu funcții mai de răspundere, pe linie de sindicat sau C.O.M....!

Obiectivele și teleobiectivele se scoteau de cele mai multe ori ascunse la brîu, rar învelite în cite un ziar, făptășii folosind mai ales orele ieșirii din schimburi, atunci cînd la poartă se aglomerau cite 40—50 de oameni. În plus, furtul a fost facilitat și de faptul că nu exista o evidență strictă a serilor de la obiective (culmea: serile erau în schimb notate de către... partenerii străini!), nu exista, de asemenea, o evidență a rebuturilor.

În marea, în covârșitoarea majoritate a cazurilor, pagubele au fost recuperate. Fapta rămîne însă faptă și nu se poate să nu te revolți aflînd că într-un colectiv de muncă tînăr, capabil — cum este cel de la I.O.R. — s-au găsit și cîteva lepădături care au confundat banul statului cu propriul lor buzunar, care au aruncat o nemerită umbră peste umerii unor muncitori cinstiți. Mihai Turceanu, secretarul comitetului de partid de la I.O.R.: „Credeți-mă, sînt negru la suflet de amarăciune! Este regretabil că apărăm cu o astfel de pată și este cert că ne facem vinovați, cu toții, de cele întîmplate. Că și-au găsit loc, la noi, oameni puși pe căpătuială și care mai ales au putut acționa atita timp... Am cerut ca judecata să aibă loc la noi, în întreprindere. Colectivul nostru nu merită să fie blamat, sîntem datori însă să ducem, noi și aici, judecata pînă la capăt!”

HORIA PATRAȘCU

În urmă cu mai bine de șapte luni, redacția noastră expedia Direcției sanitare a județului Iași un memoriu prin care cinci cadre medii sanitare de la Policlinica nr. 1 sesizau un climat necorespunzător de muncă, urmare a nerespectării normelor de disciplină și etică profesională la serviciul de balneofizioterapie din unitatea medicală amintită. Faptele se datorau în cea mai mare parte modului defectuos în care medicul coordonator, dr. I. Furcoi, conducea serviciul, fiind pentru o parte din personal muma, iar pentru cealaltă, ciumă. Mai erau menționate o serie de încadrări făcute anapoda, în temeiul unor relații și interese personale și foarte puțin spre cîștigul colectivității, precum și numeroase acte de indisciplină comise de surorile medicale Hasna Lucia și Hasna Maria, surori bune (adică rude bune), acte tolerate de medicul coordonator în virtutea unor motive mai mult sau mai puțin obscure, în orice caz, tolerate cu atita consecvență, încît cele două surori surori medicale confundau cu din ce în ce mai mult zel serviciul de balneofizioterapie cu o mică moștenire personală.

Au trecut, așadar, șapte luni, timp în care ne pierdusem orice speranță privind sosirea vreunei vești cînd, surpriză: ne răspunde Direcția sanitară. O filă și jumătate cuprinzînd motivele întîrzierii (nu ne-au convins deloc) și măsurile luate, măsuri pe care le prezentăm mai jos:

„...S-a constatat că majoritatea aspectelor semnlate în scrisori se datorau atitudinii necorespunzătoare a doctorului I. Furcoi și a surorilor medicale Hasna Lucia și Hasna Maria. Ca urmare, dr. I. Furcoi a fost sancționat (...), iar Consiliul oamenilor muncii de la Direcția sanitară a dispus schimbarea locului de muncă în cadrul Dispensarului policlinic nr. 2. Sora medicală Hasna Lucia a fost sancționată (...) și a fost trecută cu loc de muncă în clinica a III-a chirurgicală. Totodată, a fost numit medic șef al serviciului de balneofizioterapie tov. medic primar Nuțescu Octavian, și a fost dirijată în locul tov. dr. Furcoi tovarășa dr. Ariton Alexandrina.”

Eram hotărîți să publicăm aceste măsuri la rubrica „Flacăra la dispoziția dumneavoastră”, cînd o a doua surpriză ne-a determinat să renunțăm și să le acordăm un spațiu mai amplu în această pagină.

Ce s-a întîmplat? La cîteva zile după răspunsul amintit eu sosii la redacție cele cinci semnături ale memoriului: Suzana Pirlog, Maria Maței, Marieta Furtună, Doina Munteanu și Maria Chiriac. Indignate și nedumprite. În vreme ce noi primisem un răspuns în care se menționa: „Concluziile anchetei și măsurile adoptate au fost aduse la cunoștința întregului colectiv,

inclusiv semnatarele scrisorii”, ele, semnatarele, primiseră cite o dispoziție potrivit căreia erau mutate în alte locuri de muncă. În respectivele dispoziții, semnate de directorul Direcției sanitare a județului, dr. Constanța Buiuc, decizia se justifică din capul locului: „Avînd în vedere referatul serviciului plan-organizare a Direcției sanitare a județului Iași, prin care sînt prezentate concluziile „Studiului muncii” în cadrul compartimentului Balneo-Fizioterapie din Policlinica nr. 1 Iași, din care rezultă necesitatea redistribuirii a șase cadre medii și două infirmiere din acest compartiment în interesul asistenței medicale în alte locuri de muncă din Spitalul clinic județean Iași”. Și urmează lista cadrelor medii

Care este adevărul?

redistribuite. În fruntea lor, cele cinci femei care au sesizat. În continuare, surorile Hasna și o îngrijitoare, Sandu Maria. Deci, un studiu temeinic, care îl împacă pe toți: și pe cei ce au sesizat neregulile și pe cei care le-au comis. Mărturisim că ajunși în acest punct n-am mai crezut nimic din bunele intenții privind analiza serioasă a celor sesizate și primite prin poștă după șapte luni. Dar, mai ales, n-am mai priceput mare lucru: cine a greșit și cum a greșit, cine e sancționat și pentru ce etc., etc. Și fiindcă nu vrem să rămînem în continuare într-o stare de perplexitate, solicităm aceleiași direcții sanitare și în temeiul aceleiași Legi a presei să ne răspundă la următoarele întrebări:

1) Ce reprezintă un studiu al muncii? Ce este și ce vrea el? Care sînt rațiunile care îl fac necesar și la ce perioade de timp se efectuează el? (Una din semnatarele scrisorii arăta că de cînd este încadrată la Policlinica nr. 1, serviciul cu pricina, adică de 8 ani, „n-a mai prins” un asemenea studiu);

2) Să fie vreo legătură între faptul că aceleiași cadre medicale, care au semnat memoriul, au devenit și „victimele” studiului întreprins în „interesul asistenței medicale”?

3) Care este „interesul asistenței medicale” în unitatea amintită dacă asistențele medicale care ni s-au adresat au fost „redistribuite” în cu totul alte specialități decît acelea pentru care au fost pregătite și unde au o experiență de ani buni?

4) Direcția sanitară a județului Iași ne crede cumva naivi?

P.S. Reamintim aceleiași instituții sanitare că s-au împlinit două luni de cînd

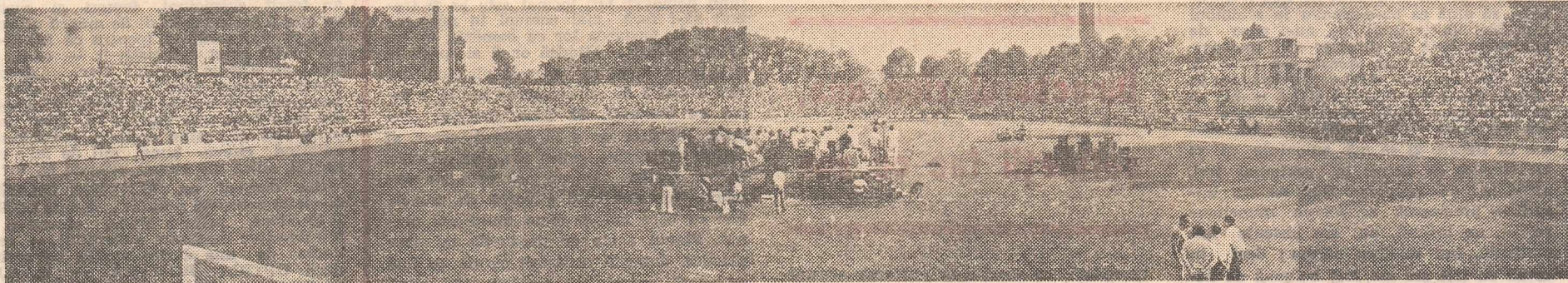
revista noastră a publicat sub titlul „Tensiune la ortopedie” concluziile unei anchete întreprinse la Spitalul clinic de recuperare. Mai exact, a trecut o lună de cînd trebuia să primim nu „un răspuns”, ci răspuns la problemele ridicate. Ne-au parvenit, între timp, cîteva ecouri, în special de la foștii sau actualii bolnavi ai unității respective, scrisori ce scot în evidență calitățile profesionale și sufletesti ale cunoscutului chirurg ieșean, medicul primar dr. Paul Trosc, lucruri cu care sîntem într-un tot de acord (dealtfel, nu ele au făcut obiectul articolului nostru). În același timp însă, probabil contrar intenției celor ce au scris, rîndurile primite confirmă concluziile anchetei privind atmosfera din secție. Un astfel de exemplu este și scrisoarea semnată profesor T. Drăgan (lipsa spațiului nu ne îngăduie să dăm cîteva fragmente din ea), unde, la un moment dat, se afirmă: „Știm noi bine cine se face vinovat de această tensiune”. Cine? Aceasta este chestiunea pe care o ridicăm și noi. Pe de altă parte, solicităm conducerii Ministerului Sănătății clarificarea statutului dr. Iulian Grădinaru, precum și concluziile raportului întocmit în urmă cu trei ani de o comisie de control, raport care ar lămurii multe. Dar, repetăm, au trecut două luni și nici Ministerul Sănătății, nici Direcția sanitară județeană nu dau vreun semn de viață în această privință. Reluăm întrebarea din finalul articolului publicat atunci: are cineva interesul să nu se facă lumină în acest caz?

RAZVAN BĂRBULESCU

Pe litoral, în cântec, bucurie și poezie, tinerii au sărbătorit împreună cu Cenaclul Flacăra al 38-lea an al libertății noastre

Aterizare forțată

Localitatea: Mihail Kogălniceanu, 19 august 1982, ora 20.
Durata: 4 ore și 45 de minute.
Numărul de spectatori: 2.000.
Calitatea spectacolului: medie.
Atmosfera: improprie înăuntru, incongruentă afară.
Noutăți: a debutat Pindichi Dumitru, cu un cântec în dialect aromân.
Aportul organizatorilor: insuficient.

În jurul Casei de cultură atmosferă sărbătorească: lume multă, pionieri, flori etc. În sală atmosferă incendiară, de mare derby, sala — dealtfel destul de mare — devenind neîncăpătoare. Primul șoc: la intrarea în scenă ne-a izbit un aer închis, semn că și acest lăcaș de cultură, ca multe altele din mediul rural, nu este suficient folosit.

La ora 20 fix încercăm grupul constănțean „Poesis”, parcă replică a grupului feminin „Ecoul”, care cântă șoptit, sensibil, profund, pe versurile lui Zaharia Stancu. Din repertoriul internațional — grupul „Flacăra-Pop”. Atmosfera devine din fibrante sufocantă la propriu și la figurat, astfel că piesa excepțională a Mihaelei Popescu nu este recepționată cum s-ar fi convenit. Înțelegem că nu este numai vina publicului ci și a unui anumit gen de spectacole de proastă calitate cu care a fost asaltat. Tocmai în numele respectului pentru spectator, date fiind condițiile din sală, „sistemul de aerisire deficitar”, improprie desfășurării unui spectacol de calitate, conducătorul cenaclului hotărăște ca spectacolul să se continue afară, în parcul din jurul casei de cultură, transformând mașina de salon într-o mașină de teren. Toți membrii cenaclului devin, pe lângă artiști în scenă, instalatori, demontând și remontând afară toată instalația de sunet și lumină fără a întrerupe spectacolul, operațiune extrem de dificilă, dar absolut necesară, pentru niște oameni de scenă care-și tubesc spectatorii.

La ora 21.50 spectacolul reîncepe cu Ștefan Hrușcă, veritabil cristal de Maramureș, și parcă, pentru acel moment, toți s-au dat la o parte lăsând impresia că stelele se reflectă în zecile de luminițe, în miștile oamenilor ce se rugau pentru părinți.

Prin pomii din jur au dat rod fructele muzicii noastre sub forma capetelor unor spectatori ce-și căutau un loc mai bun. Ca un Jumbo Jet aterizat în grădina casei de cultură, își face apariția grupul „Iris”, făcând să se miște în ritm de rock și pomii din jur. Îi urmează „Mesaj”, „Ecoul”, „Decembre” a lui Alifantis dezgheață și ultimele calote din inimile spectatorilor și parcă și iarba din parc prelua suspinul refrenului. Acordurile cîntecelor lui Vasile Seicaru ne poartă peste această grădină departe, aruncându-ne în valuri, și George Nicolescu închide această seară de muzică și poezie. Un spectacol obișnuit.

DAN COVEIANU

Sub zodia noutăților

Localitatea: Techirghiol, 21 august 1982.
Număr de spectatori: aproximativ 5.000 (cu cei din pomi).
Durata: 4 ore.
Calitatea spectacolului: bună.
Atmosfera: entuziastă, cu unele stridențe.
Condiții de desfășurare: Grădina de vară.
Noutăți: Vasile Seicaru cu „Techirghiol”, Iris, cu „Generația afirmativă”, grupul feminin Ecoul cu „Aibrea”, toate pe versuri de Adrian Păunescu.
Aportul organizatorilor: inconsistent
Oamenii de ordine: delăsători, dezinteresați.

Întimplarea din seara zilei de 21 august de la Techirghiol a debutat într-o ușoară notă de monotonică, ea dormind, probabil, și din oboseala care a marcat în ultima vreme atât pe membrii cenaclului, cât și pe conducătorul său, poetul Adrian Păunescu.

Și trebuie să o recunoaștem, nu e puțin lucru să te culci de fiecare dată pe la orele 3 sau 4, iar a doua zi care începe de la 8 și până după-amiază la orele 14. Mi se pare un efort imens, cu toate astea, de cînd stau în preajma lor, nu o dată am avut revelația că acești oameni intră oboșiți și ies relaxați, ceea ce, ca să fiu sincer, mi se pare un paradox...

În fine, numai după câteva minute Arpad Domokoș și Ducu Bertzi antrenează sala; sint ridicăți copii deasupra capetelor. Se aplaudă într-o dulce inocență. Se cîntă superb de către întreaga sală. Apoi Vasile Seicaru ne propune cîntecul „Techirghiol”... moment în care consemnăm și prima noutate a serii. Este vorba de o subtilă ironie, scrisă ad-hoc de Adrian Păunescu, valabilă pentru vîrsta a doua, vîrsta a treia, cu revenire la vîrsta întâia. Se ride copios, dovadă că spiritul nu se îmbolnăvește de reumatism. Că anchiloza ridică temnițe în sufletele oamenilor doar acolo unde găsește un loc viran. Aproape în același timp conducătorul cenaclului primește câteva bilețele din partea unor tineri care cer, nici mai mult, nici mai puțin, să le dea voie să intre în... groapă, groapa fiind, bineînțeles, fosa din fata scenei, singurul loc care mai rămăsese liber. După o scurtă discuție cu organizatorii se primește încuviințarea și toată lumea este fericită.

Din cauza cîtorva „eretici” certăți cu bunul simț, dar și cu casele de bilete, se consemnează și două rateuri la microfon.

Mai există din păcate și oameni care nimeresc greșit la Cenaclul Flacăra, oameni care îi compară pe membrii acestuia cu niște lăutari de bodegă tocmiti de bețivi. E drept, nu poți cere măgarului tril și privighetorii să danseze cadrul.

Și Ștefan Hrușcă ne aduce cu colindul său taina unor frumoase obiceiuri ale românilor, ne aduce în sală chiar un sat încărcat de omături și promoroacă, sat în care gurile copiilor aburesc cu cîntece cite o fereastră. Și e bine că pe pămînt nu s-au isprăvit lucrurile frumoase și mai ales e bine să ne amintim de ele. „Fericita generație umană, intervine conducătorul cenaclului, care aplaudă cu aceeași plăcere colindul și rock-ul. Minunată conciliere a extremelor”.

Se întîmplă multe la Cenaclul Flacăra, dar cite nu se întîmplă într-un spectacol în care răspunsul este mereu devorant de întrebare.

Ca o ilustrare la cele spuse mai înainte, un fapt unic s-a petrecut pe scenă la cîntecul „Foie verde spic de piine”, cîntat de George Nicolescu, aproape tot cîntecul a fost cîntat de sală, iar cîntărețul devenind spectator. Moment pe care l-a subliniat și conducătorul cenaclului în cuvînte de o aleasă noblete.

În minutele următoare se dă citire unei scrisori de-a dreptul admirabile.

Domnule Păunescu,

Nu vin pentru prima oară în România, dar este pentru prima oară cînd văd un lucru atât de deosebit, de fascinant, de angajant pe lînia educației unui public tînăr, atât de... cu totul aparte. Anul acesta este al 12-lea de cînd vin în România cu diferite chestiuni de afaceri, iar ca unul care îmi place să aud tot ce se discută pe stradă, în restaurant sau cofetării, în parcuri sau pe plajă, am auzit mereu rostindu-se (înțeleg de acum bine) „Cenaclul Flacăra”! În cele din urmă, am fost și am văzut.

Ce am văzut întrece însă orice închipuire. Nu am cunoscut în viața mea — și credeți-mă că am cunoscut multă lume! — un om care să țină în mîna cu o asemenea siguranță 2.000 sau 4.000, sau chiar 25.000 de oameni, de tineri (subliniez cuvîntul), așa cum o faceți dumneavoastră.

Sînt tineri care nu numai că vin de bunăvoie, dar și plătesc pentru a... participa la spectacol, a lua parte efectiv la tot ce se întîmplă în scenă (2.000, 4.000 sau 25.000, indiferent cîți sînt!), direct sub impulsurile și îndrumarea dumneavoastră. Cu 200 sau 300 de spectatori se mai poate așa

Rugăminte

În finalul unei emisiuni de joi seara, ce se petrecea pe la sfîrșitul verii, am fost pătruns de o adîncă emoție atunci cînd v-ati declarat „posibila dorință”, anume aceea de a fi prezenți la Tebea, cînd se vor împlini 110 ani de la trecerea în nemurire a eroului de la Vidra.

Este o sfințită datorie a noastră, azi, să-l cinstim memoria lingă mormintul unde odihnește!

Ar fi o sărbătoare convenită. Așa cum el s-a dus la împărțitul pentru noi, veniți, vă rugăm, la mormintul de sub mărețul gorun al lui Horia și cîntați pentru bucuria întregului neam. Cîntați pentru sufletul ce nu s-a stins, ci trăiește și tresaltă în milioane de suflete, în noi toți, pentru sufletul ce a fost lumină vie și ne-a călăuzit drumul falnic și drept, de la care nu ne vom abate niciodată.

Marius Gonzo
din Oradea

Fiți siguri, Marius Gonzo, a spus în încheiere conducătorul cenaclului, fiți siguri în mijlocul lunii septembrie vom fi cu toți în Tebea, pentru a cinsti așa cum se cuvine pe eroul neamului.

VALERIU ARMEANU

Costinești, în avangarda bunului gust

Localitatea: Costinești, 21 august 1982, ora 21.00.

Durata: 5 ore și 30 de minute.
Numărul spectatorilor: 12.000.
Calitatea spectacolului: foarte bună.
Atmosfera: publicul a fost predispus încă de la început să potentzeze o înțimplare mare. Entuziasmul participării a fost deplin.

Noutăți: a debutat remarcabil cîntărețul de muzică tînără Mircea Rusu din Tg. Mures. A recitat pentru prima oară în cenaclu învățătoarea Andra Ioana Nedeleu. George Nicolescu a lansat cîntecul „Imnul înecaților”.
Aportul organizatorilor: ireproșabil.

Seara aceasta avea să fie cea mai frumoasă întîlnire pe care am avut-o cu publicul din Costinești și una dintre cele mai rotunde în acest lung turneu. Faptul s-a datorat atât evoluției precise, sigure, a celor din scenă cit și capacității extraordinare a celor aflați în amfiteatrul na-

ceva, dar cu 25.000, cum s-a întîmplat în seara de duminică, iar toți să răspundă direct cu inima, asta e ceva cu totul deosebit.

Am fost, așadar, și am văzut, am auzit, am și filmat timp de două ore pentru sufletul meu, apoi am rămas pe gînduri. În primul rînd mi-am dat seama că faceți un lucru foarte, foarte mare pentru țara dumneavoastră. Practic, cred că „trageți” tot tineretul după dumneavoastră spre cultură. Cînd, pe scenă, din fața microfonului, se aude: „Trăiască libertatea, Trăiască Ceaușescu!”, din tribune se aude la unison „Trăiască libertatea, Trăiască Ceaușescu!” — iar asta înseamnă mult mai mult decît o simplă scandare, înseamnă în primul rînd o orientare. Ceea ce faceți, evident, are un foarte adînc conținut educațional, o educație orientată spre cele mai nobile idealuri: patriotism, pace, dorință de viață și de fericire, solidaritate umană și așa mai departe. Și m-am gîndit cum de reușiți? Singurul răspuns este acela că vă iubiiți foarte mult țara și că prin educația tineretului asigurați țării un viitor bun.

Atamneh MANSOUR
Israel

tural, întins între hotelul „Forum” și mare, de a traduce în sufletele lor starea de emoție pe care o transmitea fiecare evoluție artistică în parte. N-am simțit nici un moment plictiseală sau dezinteres și asta fiindcă, de fiecare dată, la tinerete și spontaneitate s-a răspuns printr-o atitudine tinerescă și spontană, la responsabilitate și inteligență, printr-o atitudine responsabilă și inteligentă. Astfel, la fel de bine primite au fost și „Zurgălăul”, această poezie scrisă de N. Labis cu 30 de ani în urmă păstrîndu-și pînă azi mesajul nealterat (în interpretarea Mihaelei Popescu, aflată din motive obiective ultima ei prezență în acest turneu, dar într-o formă mare), și „Ordinea de zi”, cîntecul lui George Nicolescu, cum tot astfel „Dor de Eminescu” sau „Nu uita că ești român” s-au bucurat de o aceeași înaltă cotă a aprecierii. Toate acestea au venit parcă în sprijinul afirmatiei după care, așa cum arăta și poetul Adrian Păunescu, poezia politică, atunci cînd este făcută să strălucească adevărul, durează în eternitate. Magnifica interpretare a actorului Mihael Stan dată poemului „De tineri”, creația poetului Ion Georgehe, precum și acelaia lui Evgheni Evtuşenko „Monologul puiului de vulpe”, adaugă la deschiderea paletelor interpretative a cenaclului un ton nou în distingerea reliefulor poeziei politice.

Impresionantă reacție a publicului din această „stațiune de avangardă” a litoralului, la cea de a treia noastră întîlnire, nu doar în raport cu tematica abordată ci și cu gradul de noutate al evoluțiilor scenice. Cîntecele mai vechi ale cenaclului au fost preluate, lucru firesc, în cor de întreaga asistență dar și noilor creații li s-au căutat, găsit și exprimat formele cele mai adecvate ale receptării. Bucuria descoperirii noii expresivități a fost evidentă la cîntecele semnate de Arpad Domokoș („Autoportret”), grupul folk „Ecoul” („Adio, adică vino”), la recitarea poeziei lui Adrian Păunescu „Pacient”, la ultimele compoziții ale grupului „Iris”, ca și la debutul absolut al cîntecului semnat de George Nicolescu, „Imnul înecaților”. Un bilet trimis din public remarcă un fapt incontestabil: „Cenaclul este mereu altceva”. Răspunzînd, conducătorul cenaclului pune sub un con luminos întreagă semnificația acestei afirmații. Deși noi sîntem aproape aceeași, evoluțiile noastre văzute din interior nefiind prea spectaculoase, contactul permanent cu publicul, mereu altul, mereu avid de cultură adevărată, deschiderea spre oameni în dorința de a le satisface chiar nevoile cele mai intime de ordin spiritual explică fiabilitatea fenomenului numit Cenaclul Flacăra.

Ceea ce a caracterizat cu deosebire această minunată seară a fost, poate mai mult ca oricînd, firescul exprimării. Parcă tineretea celor prezenți potența toate înțelesurile. Cîntecele lui Gil Ioniță, revenit după câteva zile de absență motivată, sint, iată, viață. „A treia pace mondială” exprimă o liberă și importantă opțiune, promovează în arta noastră concepția președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, artizan eminent al păcii mondiale. Înrolarea tuturor vocilor în marele cor al păcii ca-ntr-o sfințită armată, precum ale oamenilor tineri care au participat la seara de muzică și poezie despre care vă relatăm, iată un ideal demn de urmat. Aplauzele care au salutat prezența multiplului campion Ivan Patzaichin au fost dovada înțelegerii că forța, ambiția și combativitatea au valoare pozitivă, umanitară numai într-un context de pace.

Ne-am despărțit cu greu, tirziu în noapte, de acești oameni care fac din Costinești stațiunea tineretii vesnice, convinși că am realizat împreună conturul unei punți spre eternitate.

CONSTANTIN DRAGOMIR

Dimensiunile unui succes extraordinar

Localitatea: Constanța — Stadionul 1 Mai, 22 august 1982, ora 18.

Număr spectatori: 35 000 la două ore de la începutul spectacolului.

Calitatea: spectacol extraordinar, de excepție.

Atmosfera: entuziasm și participare care au depășit nivelul reacțiilor la precedentul spectacol din 1 august pe același stadion.

Aportul organizatorilor: remarcabil.
Durata: 5 ore și 15 minute.

Să organizăm un spectacol pe stadion nu mai este un lucru nou, dar să realizezi în același loc atmosfera unei săli intime de concert, în care atît concertanții cit și spectatorii cîntă continuu parcă „ODA BUCURIEI”, acest lucru devine un eveniment care nu mai ține nici de întîmplător și nici de elaborarea anterioară a unui asemenea spectacol. Un asemenea spectacol se constituie spontan din căldura și forța interioară a momentului de cultură, din temperatura unei participări pe care nici un spectator nu și-o poate provoca anterior.

Acest moment, unic în felul său în viața Cenuclului Flacăra, a debutat la orele 18 printr-o primire entuziastă pe care cei 35 000 de spectatori au făcut-o membrilor cenuclului, care efectuau, alergînd, un tur de stadion și în semn de omagiu adus acelei prezențe emoționante. Adrian Păunescu ajunge apoi la microfon și adresează spectatorilor chemarea de a sărbători prin cîntec, poezie și dans, bucuria mării sărbători naționale, 23 August, în care aveam să intrăm, peste cîteva ore.

Spectacolul este deschis de Constantin Dragomir care cîntă compozițiile sale „Drumul”, și „Opțiune pentru muzica tinărară” pe versurile poezilor Adrian Păunescu și Daniela Crăsnaru.

Sărbătorim în cîntec, bucurie și poezie, cu cîteva ore înainte de marea noastră sărbătoare națională de 23 August, treizeci și opt de ani de pace și libertate; se cîntă în dialect aromân, în limbile rusă, engleză, turcă și cîntecul lui Gil Ioniță: „A treia pace mondială” devine un imn al tuturor celor de pe stadion față de opțiunea istorică a poporului nostru exprimată prin politica Partidului Comunist Român și a președintelui Nicolae Ceaușescu; peste noi cei din scenă se revarsă uralele publicului și la orele 20 și 17 minute în timp ce același Ioniță cîntă „Jurămînt la Putna”, tribunele și peluzele stadionului se umplu de luminile unor făclii confecționate ad-hoc, care se alătură unui imens cor ce însoțește pe cel din fața microfonului ca într-o imensă slujire a păcii, care rostește cu solemnitate bucurie cuvintele poetului:

„Credință veșnică patriei noastre”.

Formația „Flacăra-Pop” cîntă în ebraică și românește „Șalom alehem” și întregul stadion i se alătură cîntînd:

„Să fie pace în lume”.

Simțim publicul alături ca un partener de viață al aceleiași bărci. Și imediat ni se confirmă forța de existență a cenuclului tocmai prin diversitatea genurilor artistice abordate. Este invitat în scenă basul Nicolae Florei, prim-solist al Operei române, care cîntă două prelucrări folclorice ale lui Dumitru Kiriac. Și iată că pe un stadion, 35.000 de oameni cîntă împreună cu un cîntăreț de operă, „Pe cărarea sub un brad” și „Foale verde lămiță”, orice prejudecată legată de loc și destinația lui. Locul nu se poate substitui niciodată omului și vechiul proverb își confirmă aici valabilitatea:

„Omul sfințește locul”, cu toate că locul este destinat prin excelență fotbalului.

Succesul notabil al acestui cîntăreț de operă, în mijlocul unui public în stare să participe cu aceeași dăruire și la recitalul formației „Iris” ca și la recitarea unor versuri dificile din poezia lui Eminescu, confirmă pregătirea și lărgirea ariei de înțelegere și participare a publicului devenit obișnuit al cenuclului.

La orele 21 și 25 minute, publicul continuă să pătrundă în tribunele stadionului, optînd pentru puținele locuri care au mai rămas în spatele scenei; eram acum priviți circular și de un public care a consimțit liber să asiste și să participe dintr-un unghi nu prea comod, dar care confirmă puterea de atracție și seducție a spectacolului. Și cum probleme privind ordinea și rîndul spectatorilor nu se fac deloc simțite, un militan care se plictisise probabil așteptînd zadarnic ivirea unor cazuri în peluze se strecoară printre rînduri, își scoate șanca pentru a se pierde mai ușor în mulțime și cîntă împreună cu ceilalți; nu era un abandon al postului său, ci transformarea unei sarcini într-o altă mai adecvată momentului. Mai ales că stadionul cîntă acum un cîntec de suflet al cenuclului „Trăiască România” și primele cuvinte cîntate de Nicu Alifantis, sînt suficiente pentru a ne da seama că întreaga asistență cunoaște cîntecul. Tribunele se ridică în picioare.

Ce păcat că aici nu se află o echipă a televiziunii sau cinematografului. Reportajele lor ar fi înlăturat cu siguranță multe din prejudecățile încă existente față de fenomenul Cenuclul Flacăra și care izvorăsc cu siguranță din necunoașterea acestui spectacol care este al tuturor.

Stadionul cîntă împreună cu George Nicolescu „Ordinea de zi” un cîntec prin care se făcea o declarație de dragoste păcii și vieții, o adeziune a zecilor de mii de oameni din stadion ca reprezentanți ai milioanei care trăiesc pe pămîntul patriei noastre, la dezideratul păcii ca o problemă capitală a planetei Pămînt.

Spectacolul propriu-zis se încheie cu acest cîntec. Este ora 23 și Adrian Păunescu adresează mulțumiri autorităților județului, activiștilor de partid și U.T.C. care prin munca lor au făcut posibilă o întîlnire de asemenea proporții, salutînd prezența la spectacol a tovarășului Ion Stoian, prim-secretar al județului Constanța.

Totuși, au loc prelungiri la cererea publicului. Tinerii dansează în tribune împreună cu formația „Iris” care cîntă „Cine mă strigă în noapte”? și întîlnirea noastră de excepție se încheie cu șapta a 35.000 de oameni care cîntă „Nu uita că ești român”!

MIHAI STAN

Notații la Nord

Localitatea: Eforie Nord — 24 august 1982, ora 20.

Durata spectacolului: 5 ore

Numărul de spectatori: 3.000

Condiții de desfășurare: Grădina de vară

Calitatea spectacolului: bună

Atmosfera: caldă, intimă

Aportul organizatorilor: inesizabil

Noutăți: basul Nicolae Florei a interpretat pentru prima oară în cenuclu „Dorurile mele”, versuri Octavian Goga și „Așa-i românul”, cîntec regăsit de Adrian Păunescu în repertoriul lui Doru Chiaja.

Ploaia s-a oprit de o oră, trebuie doar să înceapă cenuclu. ...Ora 20 fix, începe întîmplarea 624 în Eforie Nord. 5 minute mai tirziu ne întrebăm: „Ori eu, ori tu, ori el... ori noi?”

Mihail Stan recită ca niciodată poezia lui Ștefan Augustin Doinas, și printre copaci se vede luna lucind... natura fiind decorul atît de necesar de partea noastră pentru această seară.

Cenuclu Flacăra cîntă pentru oamenii muncii aflați în concediu, cîntă pentru

oamenii muncii aflați în poziții de muncă, pentru tineretul României de azi, cîntă în 24 august cu plăcerea pe care numai ani de libertate ți-o pot oferi.

Iese Iris, intră basul Nicolae Florei aducînd parfumul vechilor cîntece pe care tineretul e dator să le cunoască, drept moștenire de preț a neamului.

Ora 22,30 publicul cîntă „Jurămînt la Putna”, Gil Ioniță continuînd cu o nouă strofă inspirată de mișcătorul moment: „Fiii tăi azi ți se-nchină / Peste istorica jale / Ei au în brațe lumină / Candelele trecerii tale // Puneți lumină în toate / Blindă lumină să ningă / Nu sînt asupră-ne torțe / Aste lumini să le stingă”.

Este cerul cîntecul „Craiova my love” și vine dar greu, greu de tot...

Invățîndu-și cu conștiințozitate textele, George Nicolescu cîntă noua sa piesă „Imnul inecaților din Atlântida” un succes mai mult ca sigur. Aproape de ora 24

se aude o cracă rupîndu-se, pesemne că neva încerca reîntoarcerea la ascendent. Conducătorul cenuclului ne anunță fericita întîmplare de a intra în noua zi, cîntînd „Vrem o altă ordine de zi”... moment în care din sală sosește următorul bilet: „Vrem să vă rugăm să ne mai înviorați, picurîndu-ne în suflet hotărîrea de a ne implini revoluționara menire, nu ne-am născut pentru a muri, noi ne-am născut pentru a fi”.

Ecolul cîntă „Adio, adică rămii”, pe versuri de Adrian Păunescu, prevestire! În curînd Ecolul va fi indisponibil (sperăm temporar): Magdalena Finna urmează să nască, Sorina Feier urmează să se mărite. Adio, adică rămii?

Oricît de răcoare ar fi după două zile ploioase, invitația lui Vasile Șelcaru, de a ne arunca în mare este prea tentantă așa că: „Și eu, și tu, și el... și noi”.

AL. BERTZI

Croniclele inserate aparțin manifestărilor cu numerele: 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624.

Voci din public

Am apelat la dumneavoastră pentru că de ieri nu mai am nici prietenă și prieten, nimic absolut nimic. Este poate o surpriză dar atunci cînd prietena nu te înțelege, atunci asta nu mai este prietenie.

Imi venea să-mi iau lumea în cap dar am rezistat asta pentru că dragostea de frumos din senin învingea mereu.

Imi pare sincer rău că nu a ieșit un spectacol pe măsura așteptărilor. Oricum concluziile le-ați tras singuri dar oricum sînt sigură că nu sînt din cele mai bune.

Am impresia că mulți dintre gălăgioși participînd la cenuclu la Constanța au venit și la noi că probabil se plictiseau acasă pentru că altfel nu-mi închipui de ce tot trîncăneau.

Mă gîndesc cu oarecare teamă la clipa cînd vă veți întoarce la București și atunci va apare acel dor imens de a vă revedeți sau mai bine zis de a vă asculta în fiecare zi fie și 30 de minute. Oricum, urmărîm emisiunea de joi, „Valori ale muzicii tinere”.

Nu, eu nu am fost la nici un spectacol de-al dumneavoastră și al cenuclului deoarece imi place să ascult în liniște ceea ce este frumos și de valoare. Nu spun fraze mari pentru că de fapt nu m-a obligat nimeni să vă scriu această scrisoare ci eu singură am dat glas sentimentelor mele izvorîte din adîncul sufletului.

Nu vă spun pentru prima dată faptul că formația Iris a adus un suflu nou în cenuclu dumneavoastră, eu vă spun că pînă aseară nu-mi plăcea Iris. Aveam impresia că sînt prea zgomotoși, dar aseară s-a întîmplat ceva fantastic pot spune. Atunci cînd își susțineau microrecitalul, versurile cîntecelor imi curgeau fără să-mi dau seama cu toate că versurile cîntecelor nu le cunoșteam prea bine și chiar așa mi-am dat seama că Iris este ceva fantastic. Oricum eu sper că atunci cînd veți mai veni la noi să iasă totul bine. Oricum eu vă

aștept din nou și lăsați dumneavoastră că îi liniștim noi pe huliganii noștri. Oricum eu vă mulțumesc încă o dată pentru tot ce-ați făcut pentru noi aseară pentru că ați făcut un efort fantastic pentru a duce la bun sfîrșit măcar în mare din tot ceea ce v-ați propus.

Elena Balamaei
din Kogălniceanu
20 august 1982

Mă numesc Dermengiu Adelina Monica și sînt elevă în clasa a X-a la Liceul nr. 2 din Brăila.

Să știți că sînt o mare admiratoare a muzicii tinere.

Această muzică a pătruns adînc în inima mea.

Foarte mult imi plac vocile și cîntecele lansate de Cenuclu Flacăra. Muzica tinărară ne dă tuturor (nu numai celor tineri) încredere în noi, încredere într-un viitor luminos, încredere într-o lume mai bună, o lume a păcii.

Pentru că ce-i mai minunat decît să știi că pretutîndeni e pace și niciun nor negru nu amenință omenirea?

Cu nesaț citesc în revista „Flacăra” cronicile manifestărilor de spectacol și poezie.

Ascult cu plăcere muzica tinărară pe care dumneavoastră o prezentați (și cit de minunat o faceți) în cadrul Radiovacantei.

Ce muzică tinărară, minunată muzică tinărară ascultăm joia la aparatul de radio!

Nu am încă ocazia să particip la un spectacol de muzică și poezie al Cenuclului Flacăra.

Vă aștept la Brăila. Voi avea marea bucurie ca împreună cu părinții mei să fim în sală să cîntăm împreună, pacea și prietenia.

Cu stimă și respect.

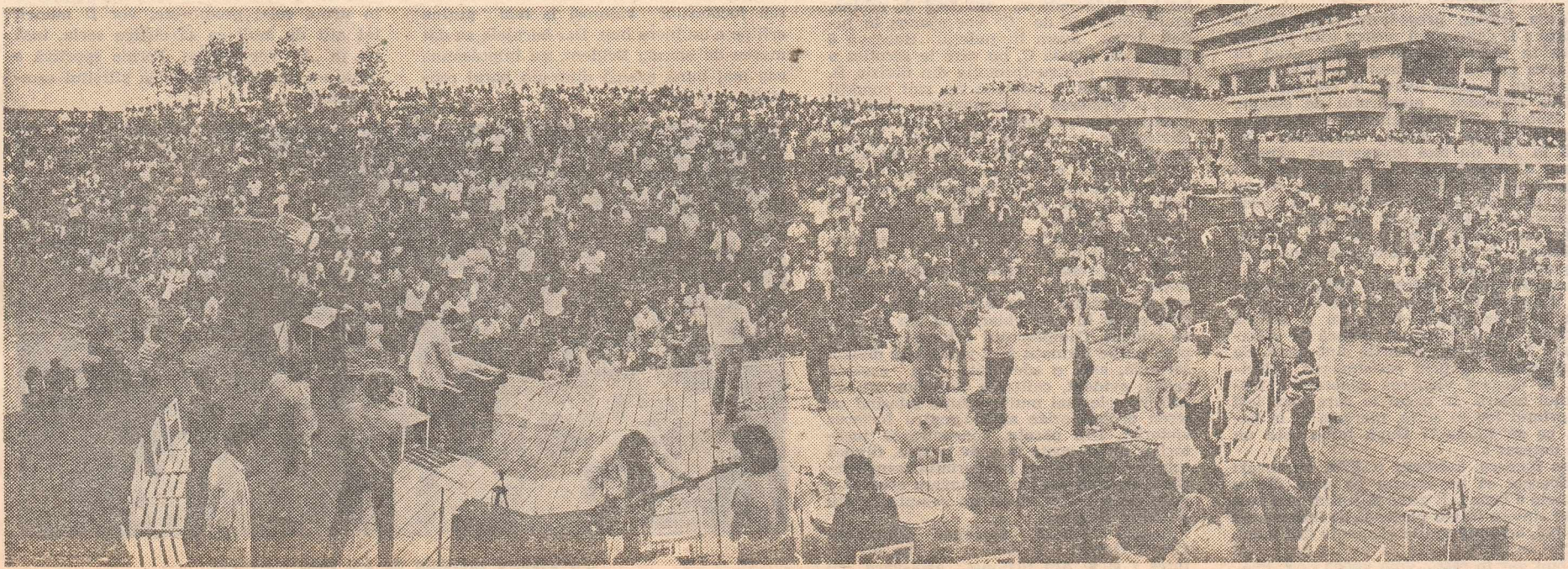
Dermengiu Monica

O microstagiune în Județul Sibiu

Cenuclu Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, va fi prezent în perioada următoare cu o microstagiune în județul Sibiu. Se preconizează următorul program: 28 august — SIBIU; 29 august — SALISTE; 30 august — AGNITA; 31 august — MARȘA-AVRIG; 1 și 2 septembrie — MEDIAS; 3 septembrie — SIBIU; 4 septembrie — COPȘA MICA; 5 septembrie — JINA (dimineața), CÎSNADIE (după amiază); 6 septembrie — RAȘINARI; 7 septembrie — SIBIU.

Toate manifestările, cu excepția celei de la Jina, vor începe la orele 18.

FOTO: GH. AMUZA

O decizie ciudată

E multă vreme de când baschetul nostru, indeobște cel masculin, se zbate în mediocritate. Ceea ce se vede e, cu adevărat, dezolant: meciuri sălcii, un campionat rezumat la duelul surd dintre Steaua și Dinamo, tribune goale etc., etc. Ce se vede mai puțin, dar se știe, e faptul că, de ani și ani, această disciplină, mereu certată și mereu arătată cu degetul de C.N.E.F.S., a fost lăsată de izbeliște, fiind tratată ca o „cenușă-reasă”. Motivul acestei atitudini e simplu. Nereușind să obțină decit rareori (un turneu în Brazilia, câteva victorii la Universiadă etc.) rezultatele dorite de C.N.E.F.S. spre a fi, de-a lungul timpului, interpretate și umflate în tot felul de bilanțuri, pe cit de festive, pe atit de false, baschetul a rămas un fel de „copil vitreg” pe strada Vasile Conta, privit cu o îngăduință mai degrabă vinovată.

Vom mai discuta, cit de curind, problemele de esență ale baschetului, pină atunci însă, să trecem la subiect. De la o vreme, mai exact de cind Dinamo a intrat într-un proces de formare a echipei, de întinerire a lotului, Steaua (care a izbutit același lucru din mers) s-a distanțat net de restul divizionarelor A, adjudecindu-și 3 titluri consecutive. Cu o floare, firește, nu se face primăvară, de acord. Numai că, iată, grație sprijinului primit din partea ministerului tutelar și datorită rivinei antrenorului Mihai Nedef, Steaua a ajuns să aibă, și are, o formație redutabilă, presărată cu internaționali, care mai vechi (Cernat, Ozelak ș.a.), care mai noi (Opșitaru, Netolițchi, Ermurache ș.a.). O echipă, în două cuvinte, de talie (și la propriu și la figurat) internațională, gata oricind, zic specialiștii, să se întrecă de la egal la egal cu cele mai puternice garnituri de pe continent. Gindind așa, adică realist (cistigarea campionatului a încetat să mai fie un scop mobilizator, „noul val” trebuie să dobîndească experiență în meciuri grele, cu adversari serioși etc.), echipa masculină de baschet Steaua a făcut demersurile necesare pentru a fi

Inserisă în Cupa campionilor europeni. A cerut ea prea mult? A sărit ea, cum se zice, calul? Nu, a solicitat să i se respecte un drept cistigat prin muncă și sudoare. Inițial, C.N.E.F.S. (adică organismul care n-a permis naționalei de polo, învingătoare în 6 turnee anul acesta, să participe la mondialele de la Guayaquil) a lăsat o porțiță deschisă, invitind clubul militar să-și procure singur banii (o nimica toată) necesari inscrierii în C.C.E. Sumă care, prin generoasa înțelegere a forului tutelar, M.A.N., a fost găsită, numai că bucuria baschetbaliștilor de la Steaua n-a durat mult? C.N.E.F.S. s-a opus, de data asta cu fermitate, cererii echipei campioane, antrenorului Nedef recomandindu-i-se „să obțină mai intil rezultate și apoi să vrea să joace”?!

Cum adică, ne întrebăm și ne mirăm, să poată obține rezultate jucătorii de la Steaua (și, firește, nu numai ei) altfel decit jucind, altfel decit confruntându-se cu cei la fel de buni sau chiar mai buni (să nu ne fie rușine s-o spunem, nu sintem noi primii la toate disciplinele) decit ei?! A invins, cu alte cuvinte, încă o dată teama. Teama ca un blazon, și așa sifonat (vezi caiacul, vezi luptele libere, vezi scrima etc., etc.), să nu fie sifonat și mai tare, alte câteva posibile înfringeri adăugate celor de mai sus, pufind perechita poziții, deplasări și așa mai departe. Din acest motiv, s-a ales soluția cea mai precaută, refuzul?!

Procedind așa, C.N.E.F.S. furnizează încă o dovadă, a cita?, că nu cunoaște în detaliu realitățile din sportul românesc. Greșit a procedat în cazul boxului (trimitind la mondiale o echipă completă), greșit a procedat în cazul echipei feminine de cros, greșit a procedat în cazul mondialelor de calac-canoe (disculpindu-i pe antrenori și dind toată vina pe sportivi), greșit se procedează și acum. Știind că celor de la Steaua li s-a sugerat să lase un memoriu (în ce sertar o zace? !), considerăm însă că forul responsabil al sportului nostru mai are timp să revină asupra unei hotăriri strimbe și păgubitoare.

OVIDIU IOANIȘOIA

Dar..., zice Mircea Lucescu

A doua întrebare adresată lui Mircea Lucescu, director tehnic al F.R.F., antrenor al echipei naționale, a fost pusă de cititorul Marin Neagoe, din București. Ea sună astfel:

— DE CE INSISTAȚI ADESEORI ASUPRA COMPORTAMENTULUI JUCĂTORILOR DE FOTBAL; DE CE NU AVETI ÎN PRIMUL RIND ÎN VEDERE CALITĂȚILE LOR TEHNICE SAU TACTICE, FELUL CUM ȘTIU SĂ SE DESCURCE PE TEREN?!

— În primul rind, trebuie să se țină cont că vorbim despre jucătorii de fotbal, adică despre niște oameni oricum dotați cu niște calități deosebite, fizice, tehnice și așa mai departe. Dar comportamentul jucătorilor, ATITUDINEA lor față de muncă și activitatea pe care o practică, acest lucru are după mine o importanță covârșitoare. Într-adevăr, de cite ori am prilejul insist asupra acestei atitudini ce are la bază educația, atit ce civică, cit și cea profesională, fiindcă una fără alta nu pot exista. Cred că jucătorul de fotbal trebuie să aibă față de muncă o atitudine perfect asemănătoare cu cea a unui strungar sau a unui doctor față de meseria sa. Ea implică disciplină în joc, respectarea programului de pregătire, organizarea sportivă a vieții particulare. O echipă de fotbal este formată din oameni, iar acești oameni, indeosebi tineri, trebuie astfel educați încit atitudinea lor în fața muncii, a performanței să fie una liber consimțită, normală, nu impusă. Trebuie întotdeauna să ne punem în fața o astfel de strategie în formarea unei echipe, prin educarea atitudinii jucătorilor ce o compun. După mine, totul pleacă de la educație: și selecția, și instruirea, și concepția de joc. De cele mai multe ori, antrenorilor li se cer în primul rind rezultate. Repede, dacă e cu puțință o schimbare totală de chiar duminica viitoare! Astfel de rezultate, dacă sint obținute, nu vin decit întâmplător și rămîn efemere. Abia atunci cind echipa obține rezul-

tate bune ca un corolar al rezolvării tuturor aspectelor tehnico-tactice și de atitudine, atunci rezultatele vor avea continuitate, consecință firească a unei munci în perspectivă și profundizime. Sper că am reușit citeva dintre aceste lucruri la Hunedoara, cu Corvinul.

Bun, veți zice, poate, dar cum să educi o astfel de atitudine? Aici trebuie să se vadă măiestria antrenorului. El trebuie să asigure o participare totală, conștientă, profesională a jucătorilor atit în pregătire, cit și în jocul propriu-zis. La marile echipe se vede limpede cultivarea permanentă a spiritului de echipă și grup, a respectului reciproc și a răspunderii personale, participarea efectivă la toate problemele și frământările colectivului. (Citeodată, de obicei în cazul jucătorilor aflați în jurul vârstei de 29—30 ani, ajunși spre sfirșitul carierei la o maturitate deplină, se întimplă ca tocmai ei, acești fotbalști trecuți prin toate, să impună atmosfera generală de seriozitate...) În antrenament se cere aducerea jucătorului permanent în stare de competitivitate. Orice lucru face, trebuie să aibă o finalitate. El trebuie să aibă satisfacții imediate după reușită, dar să primească și sancțiuni pentru greșeli. De fapt, astăzi mai mult decit oricind, în fotbal la nivel de pregătire egală cistigă cei care au o atitudine mai angajantă, pe un fond de relaxare. Se întimplă foarte des ca în preajma meciurilor de o mare importanță, uneori chiar la nivelul cel mai înalt, asupra moralului jucătorilor să se facă mari presiuni, încercindu-se modelarea atitudinii lor față de joc, desigur cu cele mai bune intenții. Din păcate, adeseori se obține tocmai rezultatul invers: jucătorii devin nervoși, miza partidei li inhibă, joacă vizibil cu trac, greșesc mult. Or, tocmai aici e buba! Atitudinea, cistigată prin îndelungate antrenamente, trebuie să devină o stare naturală a jucătorilor, rezultată dintr-o angajare permanentă, conștientă, profesională, nu doar o stare de moment ce poate fi inhibată înaintea unui sau altuia dintre meciuri...

Sper să nu vă pară prea... teoretice considerațiile mele. Oricum, cred că vă dați seama că mai sint multe de făcut în fotbalul românesc!

MIRCEA LUCESCU

Sondaj „Flacăra”

Cine va juca anul viitor în Divizia A?

S-a reluat de curind și întrecerea echipelor din eșalonul secund al fotbalului nostru. Așa cum ne-au obișnuit, cea mai mare parte a celor 34 de formații ale diviziei secundare vor lupta, din prima pină în ultima etapă, pentru... evitarea retrogradării, pentru păstrarea unui loc de „B” și în viitoarea ediție a campionatului. Doar o mică parte dintre aceste echipe, pe care le putem număra pe degetele ambelor mâini, au eurajul să țințească mai sus, privind spre divizia A. Există însă premise ca în actuala ediție și această luptă, a promovării, să se desfășoare în condiții deosebite — dacă luăm în considerație măsurile pe care F.R.F. Futbol le preconizează, așa cum au fost ele anunțate acum citva timp în ziarul de specialitate. Reamintim cititorilor că F.R.F. a preconizat o masivă reducere a numărului de echipe, în toate cele trei eșaloane ale fotbalului românesc: 16 echipe în divizia A (18 în momentul de față), 40 de echipe în „B” (față de 54, acum!) și numai 6 serii pentru divizia C (în loc de 12 serii a cite 16 formații, cite sint în prezent). Sigur, acest lucru înseamnă în primul rind adoptarea unor măsuri organizatorice extrem de... severe, semănind cu o adevărată „tăiere în carne vie” pentru fotbalul autohton! În privința schimbului de echipe dintre diviziile A și B (promovare-retrogradare), după ultimele vești aflăm că F.R.F. preconizează ca din prima divizie să retrogradeze trei echipe (locurile 18,17 și 16, la fel ca în anii precedenți), în vreme ce cele trei cistigătoare ale seriilor din divizia secundă ar urma să susțină un baraj, stabilind astfel singura promovată în divizia A. Sigur, ca întotdeauna există păreri pro și contra. Este motivul pentru care ne-am hotărât să efectuăm un sondaj de opinie în rindul formațiilor celor mai de frunte ale diviziei B, rugind antrenorii sau conducătorii acestor echipe să ne răspundă la două întrebări:

1. CARE ESTE OBIECTIVUL DE PERFORMANȚĂ AL ECHIBEI DV. ÎN EDIȚIA 1982—1983 A CAMPIONATULUI DIVIZIEI B?
2. CUM APRECIATI PRECONIZATELE MĂSURI ALE F.R.F., CU PRIVIRE LA REDUCEREA NUMĂRULUI DE ECHIBE ȘI LA ORGANIZAREA BARAJULUI PENTRU PROMOVAREA ÎN DIVIZIA A?

Seria I

Vasile Oprea, președinte (F.C. Gloria Buzău): 1. Obiectivul nostru este promovarea în prima divizie a țării. Cred că valoarea lotului de jucători ne dă dreptul să sperăm la acest lucru; 2. Nu sint împotriva reducerii numărului de echipe, dar trebuie mai mult gindită modalitatea de a se ajunge la acest rezultat. Iar dacă în „B” nu mai promovează nimeni, atunci divizia C pentru ce mai joacă?! În privința barajului, găsesc că ar fi nedrept să lupti un an de zile și să pierzi promovarea într-un meci sau două, eventual ajungind să depinzi de... al treilea, în funcție de meciul celorlalte două participante la baraj.

Aristide Ghiță, antrenor (Dinamo-Unirea Focșani): 1. Vrem să ne situăm pe unul din locurile 1—6. Avem o echipă modestă, totul e numai muncă și disciplină; 2. Cred că măsurile sint bune. Se poate spera ca, prin restringerea valorilor, să crească valoarea generală a fotbalului nostru. În cazul în care vom ieși pe primul loc în serie, mergem și la baraj, ce să facem?! După mine este un rău necesar!

Ion Inescu, antrenor (C.S.M. Suceava): 1. Sperăm să ne clasăm pe unul dintre primele 6 locuri. E greu să ținim mai sus, acum sintem într-o perioadă de întinerire a echipei, aducind multe elemente din județ. Dorim în primul rind să jucăm un fotbal mai bun, iar în rest... vom vedea!; 2. Pă-

rerea mea e că actuala formulă e cea mai bună. Reducindu-se numărul de echipe, multe din cele de „C” vor ajunge în județ. Acum avem în județul Suceava 6 echipe de divizia C, pe care le socotim o bună bază pentru formația din divizia B. În campionatul județean nu sint condiții pentru creșterea și promovarea tinerilor jucători. Apoi, cu numai două serii de „B”, deplasările se măresc, cheltuiala crește, iar vacanța devine mai scurtă... Organizarea barajului nu mi se pare echitabilă. Echipele de „A” sint mult prea protejate, față de cele din divizia secundă. Dacă e să facem o selecție valorică, atunci să „cadă” și din „A” șase echipe, cum se preconizează la divizia B...

Ion Nunweiler, antrenor (Gloria Bistrița): 1. Sperăm ca anul acesta să nu ne mai dezamăgim suporterii. Vom încerca să promovăm în „A”, chiar dacă am început cu stingul. Campionatul e lung!; 2. Sint prea multe formații fără valoare în divizia secundă, asta e adevărat. Din această cauză, evident, calitatea jocurilor are de suferit, cele mai multe echipe folosind pe teren propriu orice mijloc pentru forțarea victoriei. Din păcate, concentrarea jucătorilor nu se poate face de la sine, fiindcă actualul regulament nu permite transferările... Barajul pentru promovare cred că e greu de acceptat, după un campionat atit de lung și greu.

Leonid Antohi, antrenor (Dunărea-C.S.U. Galați): 1. Ne-am propus un loc între 1 și 3. Am fuzionat astă-vară cu

echipa studențească C.S.U., care retrogradase în „C”. Am luat de acolo 5 jucători, iar altor 6 le-am dat drumul. Sintem așa-dar în curs de omogenizare a echipei; 2. Nu consider ca necesare modificări în numărul de echipe la divizia A. Fondul necorespunzător de jucători nu se află acolo, ci la diviziile inferioare. Cred că ar trebui să „cadă” 3 echipe și să promoveze alte 3 din divizia B. În divizia secundă, într-adevăr se impune reducerea echipelor. Două serii sint suficiente; acum prea multe formații nu se luptă decit pentru evitarea retrogradării. Dar a treia divizie n-ar trebui schimbată, fiindcă sint o mulțime de orașe mici unde publicul are doar o mare plăcere duminicală: fotbalul! Și apoi, federația nu acordă nici un fond pentru aceste formații de „C”... Barajul mi se pare inutil. Cistigi seria, se bate un corner, intră mingea în plasă... Și așa s-a dus o muncă de 34 de etape!

Seria a II-a

Nicolae Vulpeanu, antrenor (Unirea Alexandria): 1. Obiectiv: locul I—IV. Nu cred că putem emite pretenții pentru promovare. Dealtfel, după mine Rapidul nu are contracandidat anul acesta!; 2. Măsura reducerii numărului de echipe este bună. Nenorocirea vine doar de la baraj. Aici o neșansa poate anula munca unui an întreg!

Mihai Nacu, președinte (Șoimii Sibiu): 1. Dorim un loc fruntăș în serie. Ne propusesem între 1 și 4, dar în privința promovării, de cind ne-a bătut Rapidul acasă, cu greu se mai pune problema...; 2. Dacă toate măsurile preconizate s-ar desfășura fără baraj, ele ar fi de lăudat. Concentrarea jucătorilor valoroși la mai puține echipe e un lucru bun. Dar barajele au dat mereu de lucru... Evident, nu întotdeauna cea mai bună echipă dintr-un baraj reușește să și cistige!

Petre Moldoveanu, antrenor (Progresul):

1. Chiar dacă conducerea clubului nu ne-a stabilit un obiectiv precis, o echipă ca Progresul trebuie să se bată pentru promovare. Am început slab, avem și —4 în clasament, moștenire a campionatului trecut, dar mai sint 32 de etape! Din păcate i-am pierdut pe Zamfir, Tevi și Marica, pe care consider că ne-am mai fi putut baza, iar în locul lor n-am adus încă pe nimeni. Oricum, ori promovare, ori nimic!; 2. Dau dreptate federației. Sint prea multe echipe fără valoare în divizia secundă, iar altele n-au drept scop decit să... stabilească echipele care retrogradează sau care încearcă să promoveze! Cred că divizia secundă va face un salt de calitate prin reducerea numărului de echipe, rămîind numai formații de mina intil, care să poată juca oricind la nivelul primei divizii. Sigur că tot ce e nou prinde mai greu! Dar de ce să fie promovarea un drept intangibil?! Eu spun că cine e mai bun să intre, chiar și cu baraj...

Paul Florea, antrenor (Automatica București): 1. Primele trei locuri. Avem totuși o echipă modestă, e greu să sperăm promovarea. Am început bine, dar pretenții prea mari nu avem; 2. Pentru divizia A, cu doar 16 echipe ar fi prea puține meciuri de campionat! În „B” s-ar impune o reducere, însă cheltuielile ar crește mult. Mă gindesc că o echipă ca a noastră, fără posibilități, după vreo 3 deplasări la Iași sau Suceava, pe drumuri atit de lungi, aproape nu ne-am mai reveni financiar! Și mai sint și altele la fel ca noi. Cit privește barajul, mă gindesc că și celelalte două echipe, rămase în urma celei promovate, vor fi muncit tot atit de mult ca să cistige seria, însă tot în „B” vor rămîne. Forma sportivă e greu s-o planifici tocmai la sfirșitul campionatului!

Pe Giulești speranța nu s-a stins niciodată!

Să învingi sub Tricolor

Au trecut trei săptămâni de la începerea sezonului oficial al fotbalului, timp în care, după cele patru jocuri ale campionatului primei divizii, precum și o trecere în revistă a elementelor de reprezentare de care poate dispune fotbalul nostru prin verificările de miercuri trecută de pe „23 August”, au apărut câteva subiecte care trebuie consemnate.

Deși aparent fără importanță deosebită, schimbarea desenului porților de fotbal pe stadioanele noastre este o realizare ce se dorea de mult, cel puțin din acest punct de vedere înscriindu-ne și noi alături de felul în care trebuie să arate și ca aspect regulamentar cele mai importante elemente de decor lipsite de viață ale fotbalului, barele și plasa. Un alt amănunt și el aparent nu prea demn de toată atenția, comentatele cartonase galbene, au primit o nouă interpretare. Până acum devin supuse și unor sancțiuni pecuniare numai cele obținute pentru atitudine ireverențioasă. Era normal, în spiritul creșterii competitivității, dar faptul că prin acumularea lor nu mai apar ca o consecință firească etapele de suspendare, dă în continuare de gândit.

S-au numărat foarte multe avertismente galbene, chiar începând cu prima etapă și forurile par speriate. Mai întâi vreau să apreciez faptul că dirigitorii fotbalului nostru merită apreciați că și aceste două măsuri diferite și aparent simple pe care le-au rezolvat au făcut-o în favoarea jocului, dovedind că sînt preocupati de a lua atitudine de adevărată meserie, părăsind intrucitiv birocratismul, formalismul și puțina competență cu care începuseră să ne obișnuisem. Cred, totuși, că problema cartonajelor merită o nouă reevaluare, și anume, să ne inspirăm puțin din sistemul britanic de acum cîteva ani. Arbitrul trebuia să explice în foaia de arbitraj, la sfîrșitul jocului, motivul pentru care a arătat avertismentul galben. Fiecare infracțiune, în funcție de gravitatea ei, era „măsurată” printr-un număr de puncte de penalizare a căror acumulare în timp ducea automat la un număr de etape de suspendare. Acest principiu, firesc, de individualizare a pedepselor, promovât și de legea noastră, cred că se potrivește foarte bine și fotbalului de la noi. Desigur, chiar dacă ar fi nevoie de ceva mai multă contabilitate, grija de a nu greși ar mări importanța dată partidelor, iar amănuntele propriu-zise ar avea o tentă

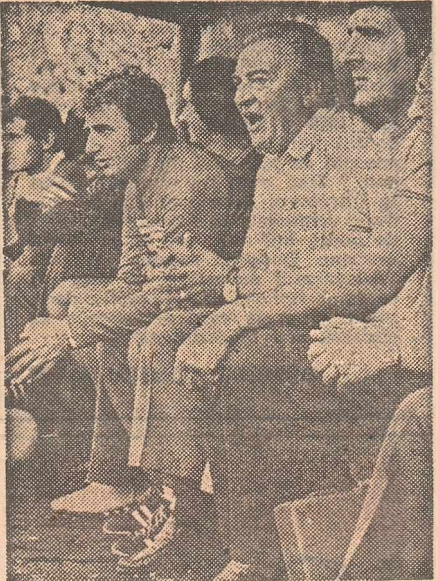
particulară tipică și în funcție de infracțiunile prea frecvente și care vrem să dispară din fotbalul nostru.

Fotbalul jucat nu este ceva deosebit, mai ales în urma unui campionat mondial care a oferit unele noutăți ce ne-ar fi putut îmbogăți și jocul practicat de echipele noastre. În primul rînd este inadmisibil cum unele echipe nu au avut rezolvată problema contractelor antrenorilor în primele etape... Viziunea este un imperativ de necontestat și în fotbal, inclusiv formula antrenorilor, a acelor care sint chemați să dea contururi unei concepții de joc ce nu se poate realiza în cîteva zile și cu oameni de ocazie, nepregătiți în timp pentru a rezolva ceea ce li s-ar putea solicita să facă. Și din acest motiv de atitudine față de a gândi rostul echipelor noastre, cred că și în acest campionat puțin se vor bate pe și pentru culmi, marea majoritate zburcîndu-se pentru a supraviețui mereu cu sabia căderii deasupra capului. Tot ca atitudine, simt cu amărăciune că generația tinăra vîră din ce în ce mai mult s'a trîiască cu minimum de efort investit în tot ceea ce privește fotbalul, dar cu maximum de interes la beneficii.

Poate că tocmai actuala formă de coninteresare și de ocire a deficiențelor ei prin stimularea cu avantaje obscure, pe sub mînă, li crește astfel. Am vrut să simt miercuri trecută atmosfera și jocul echipei naționale care se pregătește de aproape un an în forme și formule ce se vor mai noi. Sugestiile pe care reprezentativa le primește, din afară, fie critice, trebuie privilegiate și acceptate nu ca lupte și răzburări (prea mulți cred păgubitor, acest lucru), ci ca o confruntare de opinii de care tocmai cei care o pregătesc au cea mai mare nevoie. Din rîndurile mele voi încuraja mereu acest principiu. Deocamdată, întulesc că jucătorii noștri frunțași nu mai tremură de plăcere atunci cînd sint chemați pentru a îmbrăca tricoul național. Mă doare ca fotbalist, dar și ca cetățean. În afara unor stîngăcii de selecție și de joc ce pot și trebuie îndreptate, sufletul posibililor tricolori cere vindecare urgentă. Generația mea a știut să respecte moștenirea transmisă de predecesorii de a lupta pînă la sacrificiu pentru reușita echipei naționale și acesta este primul lucru de la care trebuie să înceapă educația celor care trebuie să creadă că cea mai mare bucurie în fotbal este aceea de a fi chemat să învingi sub Tricolor.

CORNEL DINU

Valentin Stănescu, antrenor (Rapid) : 1. Rapidul va încerca să rezolve problema cîștigătorului seriei încă din turul campionatului ! ; 2. E bine să rămînă numai 16 echipe în divizia A, dar pot trece ușor 5 sau 6 formații în eșalon secund, fără să plîngă nimeni după ele. Însă vreau să-mi spuneti, cum vor „circula” valorile dacă nimeni nu le va da dezlegare ? Regulamentul actual de transferări nu prevede nici o schimbare, în cazul reducerii numărului de echipe ! Se va cheltui mai mult, atît la divizia B cît și la C, va fi nevoie nu

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU

de una, ci de două zile de deplasare și așa mai departe. Unde e economia ? Baraj ? Care baraj ? ! Păi ar fi trebuit să se anunțe înainte de începerea campionatului, acum nu mai are nici o valoare. Și apoi, baraje nu se mai fac nicăieri în lume, toți au renunțat ! Barajele aduc cu ele numai nenorociri, arbitraje aiurea, aranjamente... Nu e bine. Pe ai mei îi „omor” la antrenamente. Ar fi corect să-i pun să muncească un an, ca să rămînă cu buza umflată la vară ? !

Seria a III-a

Ioan Reinhardt, antrenor (C.S.M. Reșița) : 1. Sperăm să ne clasăm între primele 8 echipe. N-avem lot să luptăm mai sus, dealtfel n-am reușit să transferăm nici un jucător nou ; 2. Nu de numărul de echipe depinde nivelul jocului la noi. Poate din „C” s-ar mai putea reduce ceva, dar în primele două divizii nu cred că e cazul. Ar fi rău dacă orașele mai mici, care în afară de fotbal au puține distracții duminică, acum ar rămîne și fără asta. În loc să vină la stadion, cine știe unde s-or duce oamenii ! Organizarea barajului nu mi se pare o măsură echitabilă. E rău să muncești un an de zile cu o echipă, pentru ca să pierzi totul la sfîrșit.

Mircea Lupan, președinte (Olimpia Satu Mare) : 1. Avem obiectiv situarea în primele 5 locuri. Dorim mai ales să consolidăm foarte tinăra noastră formație (medie : 22,4 ani), în scopul atacării promovării în anul care vine ! ; 2. Este foarte bună măsura reducerii numărului de echipe. Sint prea mulți jucători fără valoare, care prin restringerea formațiilor vor trebui să dispară, lăsînd locurile lor unor jucători mai tineri. Barajul, însă, nu e gîndit suficient. Mă gîndesc în primul rînd la echitatea unui campionat, în care se transpiră foarte mult pentru cîștigarea unei serii.

Nicolae Dumitrescu, antrenor (U.T.A.) : 1. Dorim promovarea în primul eșalon ; 2. Cred că actuala formulă e cea mai bună, fiindcă există o bază foarte largă, de unde valorile pot ajunge pînă în vîrfurile piramidei. Reducînd echipele, impuținăm posibilitățile de creștere a tinerilor fotbalisți, mulți dintre ei urmînd a se plafona repede, fiindcă în campionatul județean nu există garanții în acest sens. Mă bucur că la baraj nu mai ia parte nici o echipă din „A”. Dar, oricum, ar fi fost bine să se anunțe înainte de începerea campionatului !

Angelo Niculescu, antrenor („U” Cluj-Napoca) : 1. Tîntim promovarea, ca oricare echipă ce abia a căzut din prima divizie ; 2. După mine, istoria se repetă ! În deceniile trecute eu am trecut prin tot felul de „formule”, ori ca jucător, ori ca antrenor. Au fost campionate și cu 14 echipe, și cu

Lăsînd cititorii să întoarcă pe față și pe dos toate aceste opinii — pe care le dorim, de asemenea, folositoare și pentru orientarea federației de specialitate — nu vom încheia înainte de a trage cîteva concluzii. În primul rînd, lupta pentru locul I în cele trei serii. Așa cum era de așteptat, cele mai multe concurențe sint în seria a III-a, în care „U” Cluj-Napoca, F.C. Baia Mare și U.T.A. își anunță limpede hotărîrea de a lupta pentru locul I... În seria I mai decise par numai cele două... Glorii cea din Buzău și cea din Bistrița, în vreme ce Suceava și Galațiul, poate și Focșanii, așteaptă... A doua serie a diviziei secundă prevede iarăși o dispută acerbă între Rapid și Progresul, cu mențiunea că, de această dată, echipa din str. Dr. Stăicovici pleacă cu un handicap de minus 4 puncte, în vreme ce Rapid a și cîștigat la Sibiu ! Celelalte echipe nu par a fi în stare să emită pretenții, dar surprize în fotbal se mai întîmplă !

În privința reducerii numărului de echipe în divizia secundă, cea mai mare parte a celor întrebăți de noi (10 la număr, mai exact) sint de acord cu măsurile preconizate, e adevărat, cu unele amendamente. Reținem însă și opinia foarte bine motivată a antrenorului emerit Angelo Niculescu, după care nici un fel de „formulă” nu va putea rezolva de la sine calitatea fotbalului nostru. Numai 3 opinii pentru păstrarea actualilor formule de desfășurare a campionatului, ele bazîndu-se în special pe dificultatea și costurile sporite ale deplasărilor mari, ca și pe necesitatea păstrării jocului cu balon rotund, în competiții divizionare, și în orașele mai mici.

În ceea ce privește barajul pentru promovarea în divizia A, aici numărul opiniilor care se desolidarizează cu măsura preconizată de federație este zdrobitor mai mare decît a celor care o acceptă : 11-4 ! Sigur, interlocutorii noștri pot fi suspecți de subiectivitate, fiindcă aproape jumătate dintre ei (7 sau 8, ca să fim exacti) speră că... vor fi nevoiți să ia parte la acest baraj. Numai că, spunem și noi, argumentele invocate sint într-adevăr reale, obiective. Un meci de baraj nu va fi niciodată decît un joc al întîmplării și al șansei, o dispută oarbă care, eventual, mai poate fi și influențată... Promovarea în prima divizie a țării trebuie să dea cîștig de cauză formațiilor care reușesc să se arate mai bune pe parcursul unei competiții de durată, cum e campionatul de 34 de etape, nu numai după un meci sau două.

Acestea sint cîteva dintre elementele pe care ancheta noastră le-a scos în evidență și care, desigur, ar trebui să stea și în atenția F.R.F. Nefiind încă aprobate, măsurile mai pot fi gîndite. Cum se spune, să ne gîndim de zece ori, pentru a țîia o singură dată !

Anchetă realizată de DUMITRU GRAUR

Dinamo, un prim pas spre... turul I

Învingînd miercuri seara, pe un „23 August” arhiplin, echipa norvegiană Vaalerengen Oslo cu 3-1 (2-0), echipa noastră campioană, Dinamo, a făcut un prim pas spre... turul II al C.C.E. Dubla sa partidă din turul preliminar al celei mai importante competiții europene intercluburi, trebuie s-o recunoaștem, nu este însă o simplă formalitate, jucătorii scandinavii alcătuiind o echipă vigoasă, tenace, impresionantă din punct de vedere fizic. Dinamo a învins la București cu 3-1 : Augustin, min. 34 și D. Georgescu, min. 44 din 11 m (golul din fotografia noastră) și min. 65, respectiv Grap, min. 57, dar este foarte sigur că meciul retur, de la Oslo, peste numai o săptămînă, va fi un meci greu pentru jucătorii dinamoviști, care vor trebui să se mobilizeze exemplar pentru a obține calificarea. Este de așteptat ca echipa norvegiană (care s-a dovedit foarte periculoasă îndeosebi în momentele fixe ale jocului) să atace mai mult la Oslo, lăsîndu-se descoperită în apărare. Dacă Dudu Georgescu și coechipierii săi vor ști să profite de acest lucru, marcînd și ei în deplasare, calificarea nu le scapă. Dar, cum spuneam, meciul de la Oslo se anunță foarte greu... (D.G.)

16, ba chiar și cu 12, de fiecare dată discutîndu-se, ca și acum, despre problema calității fotbalului, în dorința de a fi îmbunătățită ! Nu formula de campionat rezolvă, însă, calitatea jocurilor — ci preocupările generale privind o mai bună desfășurare și organizare a muncii noastre, a tuturor, jucători, antrenori, conducători. Măsurile care se preconizează — și care nici măcar nu s-au clarificat ! — acum ne tîn în șah, estompînd preocupările de bază la majoritatea echipelor din diviziile B și C. Ar trebui, cred eu, să umblăm în primul rînd la organizare, la o mai bună gospodărire a fotbalului nostru, la statutul jucătorilor și al teitei altele. Prin „formule”, oricare ar fi ele, nu vom rezolva mare lucru ! În privința barajului : ca principiu, se poate lua în considerație, cu condiția să fie organizat impecabil. Așa cum este însă ei preconizat, nu cred că satisface. Pentru creșterea calității în prima divizie, ceea ce e de dorit, ar trebui să se întrecă în baraj nu numai echipele de „B”, cîștigătoare ale seriilor, ci și formații din prima divizie. Așa ar fi echitabil.

Gheorghe Georgescu, vicepreședinte (F. C. Baia Mare) : 1. Promovarea ; 2. Evident, prin reducerea de echipe fotbalul se va îmbunătăți. Așa cum s-a hotărît acum, fără să mai participe nici o echipă de „A”, barajul mi se pare echitabil. Echipa cea mai bună din cele trei participante să dovedească superioritatea ei și să intre în divizia A !

Cronica șoselei

Clipe plăcute urmate de epiloguri tragice

„Cînd mă gîndesc la anii liceului, dragă Cleopatra, la cit eram de fericite în zilele puține care mai rămăseseră pînă la terminarea clasei a 12-a, parcă nu-mi vine a crede că de atunci au trecut 20 de ani. Firele albe ne-au inundat părul. Mă cuprînde nostalgia. Dar, oricum, am rezolvat ceva. Tu, directoare de fabrică, cu atîtea răspunderi. Eu, șefa de serviciu la o mare uzină. Avem copii buni, soții la fel de buni. Mi-e frică să nu mă apuce plînsul, cînd se va striga, ca de obicei, catalogul.”

Convorbirea avea loc între două foste colege, în ajunul plecării lor, împreună cu soții, la cea de-a 20-a aniversare a absolvirii liceului.

Simbătă seara, după festivitatea care avusese loc dîmineața, au participat la banchetul splendid organizat. S-au schimbat impresii, s-a făcut haz de unele întîmplări din timpul liceului, s-au depănat amintiri. Au fost și momente triste, cînd a venit vorba de cei doi absolvenți decedați prematur. Cancerul nu iartă pe nimeni !

Întrucît una din familii avea la mîșină număr impropriu pentru dîmînica respectivă, cele două cupluri au hotărît să plece în zorii zilei de luni, pentru a ajunge la locurile de muncă la ora de începere a programului.

Chiar de la start urmează o cursă contracronometru. Cei doi apasă la maximum pe pedala de accelerație, în ciuda ceții care reducea considerabil vizibilitatea și a aglomerației tipice dîmînții de luni.

„Te rog să reții, Mircea, trebuie să facem 120 de kilometri cam într-o oră și un sfert. Eu am ședință exact la 8”. „Și ce dacă întîrzi și tu jumătate de oră ?”. „Nu pot, că vin tovarăși de la central”.

„Atunci hai să dăm bice cailor !”. La circa 20 de kilometri de la punctul de plecare, Lada 1500 trebuia să depășească un tractor, rămas în pană pe partea dreaptă a drumului. Obstaclele îi a pare pilotului în fața destul de brusc, datorită vitezei mari și ceții ; virează la stînga în ultima clipă, fără să se mai poată asigura că sensul opus e liber. Situație clasică de accident. Din sens contrar se apropia, tot cu viteză neadekvată condițiilor de circulație, o altă mașină. Coliziunea frontală este năprasnică : doi oameni, Mircea C. și pilotul care circula din sens opus, își pierd viața pe loc. Alți doi pasageri sint răniți grav.

Accidentul mai are o secvență. Din spatele autoturismului Lada 1500 circula o Dacia. Fiind ceață, șoferul rula în plasa autoturismului din față. „Mă ghidam după luminile ei de poziție. M-a surprins frîna brusc pusă de șoferul din față. Am frînat și eu, dar fără rezultat. Mi-am dat seama apoi că mașina ocolește un obstacol și de pericolul care s-a ivit, dar era prea tîrziu. Neavînd distanță suficientă, m-am izbit în plin de cele două autovehicule, după ce ele au intrat în coliziune.”

Curios, șoferul care venea din sens opus avea toate condițiile să evite coliziunea. Lățimea șoselei îi permitea să se replieze pe partea dreaptă fără pericol. El n-a schițat însă nici cel mai mic gest pentru a evita accidentul. Nici măcar n-a frînat.

Colegul de serviciu al șoferului decedat de pe Dacia, avea să declare : „Eram amîndoi în prima zi de concediu. Mergeam la pescuit. De două zile ne pregătisem tot felul de undețe și cirilge ; știți, sintem tare pasionați după pescuit.”

Ce-i spun eu lui Mihaica, soției lui Petrică ? Are 4 copii, săracul, și nevastă-sa nu lucrează, că, doar eu l-am îndemnat să mergem la baltă !

Mircea C. n-a ajuns la ședință, ci în mormînt. Soția sa, după frumoasele clipe petrecute la aniversarea absolvirii liceului, are ambele picioare fracturate și vor trebui multe luni pînă să se vindece. Cele două fete, una de 12 și alta de 14 ani, cu haine cernite, se descurcă cum pot. Vin însă zilnic la spital să o vadă și s-o încurajeze pe mama.

VICTOR BEDA

Lumea în care trăim

Întoarcere la epoca glacială?

Unora le place dansul. Alțora muntele sau pescuitul. Mulți se dau în vînt după o partidă de șah sau de vinătoare. Hobby-ul multora este filatelia, colecționarea scoicilor sau insignelor. Am avut de-a face cu pasionați ai tenisului sau ai sporturilor de iarnă. În ultimele zile foarte mulți prieteni și cunoscuți mi-au vorbit despre marea lor dragoste pentru valurile mării, de nostalgia plimbărilor pe faleză în serile cu lună.

Mărturisesc însă că nu am întîlnit încă pe cineva care să-mi spună că arde de nerăbdare să trăiască la Polul Nord, în împărăția veșnică a zăpezilor, a gerului și viscolului.

Și totuși, puțini dintre noi bănuiesc, își imaginează, cit de aproape ar putea fi omenirea de instaurarea pe Pămînt a unei noi ere glaciare...

Savanții au calculat că o scădere cu numai 10-12 grade a temperaturii medii a Pămîntului ar putea întoarce planeta la o nouă epocă glacială.

Bineînțeles, au precizat ei, o asemenea scădere a temperaturii Pămîntului s-ar putea produce numai și numai în urma unui cataclism, a unei catastrofe leșite din comun.

Din păcate, un asemenea cataclism, o asemenea teribilă catastrofă, care ar pune în pericol însăși soarta Pămîntului și a omenirii, este pe deplin și permanent posibilă.

O asemenea catastrofă se poate produce în cazul unei confruntări mondiale, al izbucnirii unui război nuclear.

În ultima vreme, savanții au început să reevalueze dimensiunile reale ale unui eventual război nuclear. S-a constatat că pînă acum au fost omise, mai exact nu au fost luate în calcul, unele date extrem de prețioase. S-a neglijat, de pildă, introducerea în ecuația holocaustului a cantităților de apă și vapori ce ar fi dislocate de exploziile nucleare și trimise în înălțimile atmosferei.

De obicei, în calculul dezastruoaselor efecte ale unui război nuclear asupra climei Terrei s-a ținut seama doar de cantitatea de particule de sol ce ar fi trimise în atmosferă, de urmările depunerilor norului de praf radioactiv asupra florei și faunei continentelor, de efectele suflului exploziilor asupra curenților de aer. S-a evaluat că o singură bombă de o megatonă ar putea disloca un milion de tone de sol.

Dar explozia aceleiași bombe antrenează și ridică în înălțimile atmosferei și circa 1000 kilometri cubi de aer, ceea ce înseamnă aproximativ 15 milioane tone vapori de apă. Această cantitate de vapori de apă variind, evident, în funcție de umiditatea aerului în momentul exploziei, de starea vremii, de zona în care s-ar produce detonarea bombelor.

În înălțimile atmosferei, cantitățile de apă și vapori dislocate de explozia nucleară se transformă în cristale de gheață. Ele ar avea un dublu efect. Ar opri ca o perdea puternică pătrunderea luminii și căldurii, a razelor și radiațiilor solare pe Terra. Ar avea loc, apoi, în mod firesc, răcirăa atmosferei și căderea pe suprafața Pămîntului, chiar și

la ecuator, a unor imense cantități de cristale de gheață, de zăpadă.

Clima Terrei s-ar modifica astfel radical, pe toate continentele.

Oamenii de știință au calculat că erupția din anul 1883 a vulcanului Krakatau, din Indonezia, a avut o putere estimată la 10000 megatone exploziv. Efectele erupției au determinat, printre altele, și scăderea temperaturii medii anuale a Pămîntului, cu circa un grad.

Dar un război termonuclear mondial? Cu ce s-ar solda? Ce ar rezulta din explozia a mii și mii de bombe nucleare cu puteri de milioane de megatone?

Nu dorim să ne referim de această dată la distrugerile catastrofale pe care le-ar produce un asemenea război pe suprafața Pămîntului, asupra vieții. Să ne gîndim doar la acel aspect „uitat” spre a fi luat în calcul de savanți, la milioanele de tone de vapori de apă dislocați de explozii și la efectele lor asupra temperaturii Terrei. Ar avea loc, în perioada de după un război nuclear, o scădere a temperaturii Pămîntului de zeci de ori mai mare decît cea produsă de vulcanul Krakatau. Iar savanții au apreciat că doar o scădere cu 10-12 grade a temperaturii medii a Terrei ar putea întoarce planeta înapoi la epoca glacială...

Concluziile oamenilor de știință au determinat diferite reacții. Cei mai prompți au fost strategii militari americani. Omenirea nu trebuie să se alarmeze — susțin ei. Se va folosi doar tactica unui război nuclear „limitat”. Într-un asemenea război s-ar folosi numai câteva sute de focoaie nucleare, estimativ — câteva zeci de mii de megatone și numai pentru distrugerea obiectivelor pur militare.

Dar chiar și în acest caz, al unui război limitat, — „limitat” evident imposibil în condițiile războiului nuclear —, savanții au demonstrat că exploziile nucleare ar determina și ar avea aceleași efecte, doar la proporții ceva mai reduse. În mod cert, ar avea loc o scădere ireversibilă a temperaturii Pămîntului, o modificare esențială a climei Terrei.

...Și cit de puțin ar trebui ca oamenii să scape de acest coșmar, de această posibilă-întoarcere a Pămîntului la epoca glacială. Ar trebui doar stabilite măsuri ferme pentru înfăptuirea dezangajării și dezarmării militare și, în primul rînd, a dezarmării nucleare, interzicerea folosirii armelor nucleare și distrugerea stocurilor existente.

Ar fi un prim și hotărîtor pas ce trebuie făcut pentru asigurarea viitorului planetei, pentru evitarea transformării Pămîntului într-o nesfîrșită întindere de zăpadă. O cere soarta planetei. O cer cu insistență interesele tuturor popoarelor lumii dornice de viață, de pace și liniște. O cere însăși nevoia de supraviețuire a speciei umane...

AL. PINTEA

Solemna hoție...

S-a jefuit ziua și noaptea, ani de-a rîndul, decenii și veacuri de-a rîndul cu tona și cu kilometrul pătrat, s-au devastat veacuri de cultură și istorie în numele unei piraterii care a fost în ultima ei instanță apetit intelectual.

Mercenarii albi născuți și școliți pe meridiane albe au fost trimiși în cohorte spre meridianele negre și galbene și puși să aducă în metropole halcane de atlas sub forma lui cea mai valoroasă: obiecte de artă și cultură. În numele „curiozității științifice” și al „investigației istorice” lumea bogată a furat lumii sărace tezaure fundamentale cărîndu-le cu caravanele, cu armadele, cu tot ce s-a putut în somptuoasele cetăți albe unde au fost instalate sub sticla muzeelor, dar mai ales în reședințele particulare, Temple și statui, fresce, bijuterii, obiecte de cult, un prețios inventar al istoriei a fost dezrădăcinat din locurile de baștină și supliniment valoric în centrele unde ospățul cultural înseamnă, printre altele, și conturi frumusele.

Jaful cultural colonialist a lăsat loc contrabandei neocolonialiste. Nu se mai fură sub văzul lumii cutare tezaur egiptean sau cutare templu din Bali, valorile se parcelează discret, sînt tăiate în felii și se propulsează pe filierele subtile și com-

plexe ale contrabandei, istoria africană, asiatică sau orientală cărîndu-se acum en détail și în secret tot spre centrele tradiționale de absorbție. Cifrele de afaceri ating anual nouă zerouri, ambalajul jafului s-a schimbat, dar esența lui rămîne aceeași.

Foarte rar, singeros de rar, cite o telegramă de presă transmite și o acțiune inversă, nu în sensul că săracii fură istoria bogatilor lumii, ci în acela că un Robinson încearcă să redescopere, spre uzul lumii întregi, tihna nevătămată a trecutului îndepărtat. Un astfel de Robinson care gîndește trecutul și viitorul în spațiul restrîns dar atât de generos al celor cîinci linii ale unui portativ încearcă să revitalizeze muzica săpînd la rădăcinile ei acolo unde nimeni nu s-ar fi așteptat, în junglă sau în savană.

Se știe cit de mult a fost prețuită, cînd a devenit cunoscută, valoarea spiritualității africane care a dat culturii Europei și Americii un impuls calitativ superior. Dirijorul francez Jose Berghmans susține că muzica europeană va avea posibilitatea să-și revitalizeze potențele în următorii ani pe baza cunoașterii mai aprofundate a muzicii „lumii a treia”, cunoaștere posibilă datorită metodei de transcripție muzicală, adaptabilă la toate muzicile indigene ale planetei pe care este pe cale să o pună la punct.

Noul „cod” muzical va suplini lipsurile scriiturii clasice valabile pentru muzica

de tip european dar inadapată la transcrierea muzicii popoarelor din Asia, Africa și America Latină. Berghmans, care și-a desfășurat cercetările în Ecuador ca urmare a unui program al UNESCO, a cîndat împreună cu un grup de elevi entuziaști cele mai izolate așezări indiene. Înregistrînd muzica ce anima sărbătorile folclorice, „Trebuia să ne grăbim pentru a ajunge înaintea tranzistorului”, mărturisea dirijorul. Recolta bogată și prețioasă a fost trimisă Universității din Gand unde va fi supusă analizei de către ordinator, după care, peste aproximativ un an după părăsirea inventivului explorator, va fi elaborat noul sistem de scriere muzicală. Aceasta va permite transcrierea pentru posteritate a muzicii de tradiție orală, care altfel s-ar fi pierdut, a muzicii venite din inima veacurilor trecute, dintr-o epocă în care invadatorul european nu și-a putut imprima urmele sale de neșters, o „muzică foarte bogată, ce poate aduce mult”, ne asigură Berghmans. Pasionatul dirijor are de acum un proiect pentru valorificarea cercetărilor sale: fondarea la Quito a unei orchestre simfonice în care se vor amesteca instrumente muzicale de tip clasic cu instrumente de tip autohton.

Asemenea polifonie seamănă cu un fluierat în biserică, ascuțit și victorios sub norii de tîmie ai unei mese tradiționale: hoția solemnă de istorie.

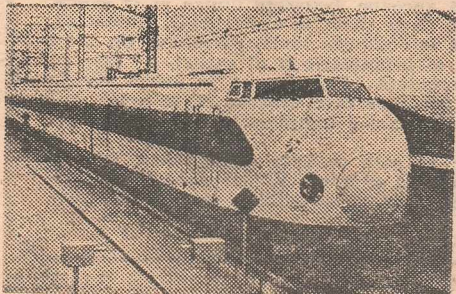
RADU BUDEANU

Nu poți împăca pe toată lumea...

Noul tren japonez pe linia Tohoku — Shinkasen, cu 833 locuri și o lungime de 300 m, recent dat în exploatare, are o

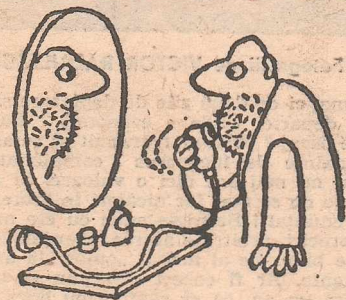
Universul în imagini

viteză „normală” de 210 km pe oră, fiind astfel unul din cele mai rapide din lume. Dar populația din zonele urbane pe care le traversează noua linie se declară nemulțumită de zgomotul și vibrația produse de gigantul feroviar. Se nase și întrebări în legătură cu poluarea. Oficialii răspund cu înțeleptul dicton: „Timpul este bani!”. Altfel spus, și pentru viteză trebuie plătit un preț.

În un recent festival sportiv desfășurat sub egida Universității Pennsylvania, Arling Pitcher din Greenwood, Indiana, a cîștigat un premiu la săritura în lungime. El a împlinit, nu de mult, 80 de ani. Sportul asigură, așadar, și în viață... săritura în lungime.

Lumea se amuză

După MOSCOW NEWS — U.R.S.S.

Cel mai mare șantier de locuințe din R.D.G. se află în orașul Gera. În final se vor muta aci 15 000 persoane.

„În viața marinarului nimic nu este banal“

Mă mărturisesc din capul locului sentimentală. Sint pentru prima oară pe un vas, un vas adevărat, cu marinari adevărați, dar care, iată, nu se deosebesc prea mult de marinarii din istorii sau imaginații. Comandantul vasului — un bărbat robust, ca tăiat în stincă, cu picioarele bine înfipte „în pământ”, cu o privire care reflectă fără indoială personalitate, poartă între dinți pipă, ca un adevărat lup de mare. Iar marinarii? Pe ei îi simt fremătând de nerăbdare să calce din nou pe țarm după o cursă de 115 zile, să-și revadă familiile, prietenii, care îi așteaptă, nu pe țarm, ci afară din port. Aceasta este regula! Dar parcă așa fi vrut să se petreacă o întâlnire mai ca în povești, cu bătăste fluturind, cu strigăte de nerăbdare și căutări febrile! Singurii imposibili (sau care par imposibili) sînt căpitanul și cii-nele său Dixi (nedespărțitul său prieten, cum aveam să aflăm mai apoi). După ce vameșii trec, făcîndu-și datoria, găsim, în sfîrșit, răgazul, ca acolo, în cabina comandantului navei „București” — Victor Rădulescu — să stăm de vorbă.

— Dacă cineva m-ar fi pus să descriu un comandant de vas fără să vă fi cunoscut v-aș fi descris pe dv., Victor Rădulescu. Sinteți comandantul vasului „București” și v-am întîmpinat încă din rădă, și noi, și o echipă a televiziunii. De ce credeți?

— Probabil, pentru că noi, echipajul vasului „București”, ne întorcem dintr-o călătorie de 115 zile, într-un moment anistoric. „București” este vasul care, în urmă cu 19 ani, a făcut primul înconjur al lumii, pornit de aici, din Constanța. Este nava care, acum, la intrarea în țară, împlinește 20 de ani de viață în flota românească. Evenimentul nu putea rămîne în anonim deoarece vasul „București”, în acești ani, și-a scris o demnă istorie.

— Pe scurt, cum ar arăta această demnă istorie?

— Ei bine, în 20 de ani, nava „București” a efectuat 88 de călătorii, transportînd pentru nevoile economiei noastre naționale, peste 770 00 tone mărfuri diferite. A parcurs peste 750 000 mile marine, ope-

rind în 502 porturi, cu precădere în Extremul Orient și zonele sudice ale globului. Ce să vă mai spun? S-a confruntat cu 167 furtuni puternice, dintre care 53 de uragane și taifunuri, ieșind din aceste încleștări totdeauna victorioasă și fără avarii grave.

— Ce destinație a avut călătoria aceasta din care vă întoarceți?

— Ruta a fost următoarea: Constanța — Kuwait — Caraci — Bombay — Suez — Constanța. Am avut un transport complex — produse sodyce, chimice, tractoare, mașini unelte, profile ș.a. Ne-am întors cu bumbac.

— Cum este comerțul pe mare?

— Cel mai aprig comerț! Privite de la distanță, lucrurile se rezumă astfel: eu, comandantul de vas (cu echipajul meu), sînt doar un simplu cărauș. Răspund de marfă, răspund de oameni.

— De la distanță spuneți. Dar mai de aproape?

— Mai de aproape ar trebui să privească cei care răspund efectiv de destinele comerțului marin. Mă refer, de pildă, la cum se tranșează afacerea. Sigur, acționează legea comerțului, dar mai ales a comerțului marinăresc. Altfel spus, în drumurile noastre, ne lovim de obiceiuri marinărești care se alcătuiesc într-un limbaj internațional, nu românesc, nu nemțesc, nu franțuzesc, pur și simplu, marinăresc.

— Fiți mai expliciți, vă rugăm.

— Mi s-a întîmplat în lungile mele voiajuri să găsesc în anumite locuri — unde noi descărcăm o parte din marfa transportată — navrm excepțional, adică marfă foarte bună care ne era oferită să o transportăm (avînd spațiu de depozitare liber) și s-o lăsăm în drumul nostru, fără să ne abatem nici o centimă de la traseu. De cele mai multe ori, am pierdut ocazia de a aduce un câștig substanțial țării, pentru că noi, în astfel de situații, avem nevoie de aprobări pe care, pînă la obținem, ne suflă alți marfa. Și mă întreb: dacă în țară, un camion nu se poate deplasa decît „plin/plin”, de ce nu se aplică același sistem și în transportul naval, atunci cînd se ivește ocazia, de ce nu se reglementează sistemul aprobărilor așa încît să avem posibilitatea de a acționa în timp util, în funcție de condițiile concrete?!

— Înțelegem că se simte necesitatea unei mai adecvate modalități de a lua hotărîri.

— Exact. Trebuie avut în vedere că noi, cei din marina comercială acționăm într-o lume foarte diversă și cu mentalitățile ei specifice, o lume în care nu-l putem judeca pe toți după principiile noastre, după normele de-acasă... Pentru reușita muncii noastre, pentru ridicarea eficienței, trebuie să ținem seama de această situație, să sporim capacitatea de inițiativă și condițiile de exercitare a acestora, să fim, cu alte cuvinte mai elastici inclusiv din punct de vedere financiar pentru a putea, în contextul în care fiecare își urmărește beneficiul firmei și al său personal, să ne împlinim tot mai bine datoria de a aduce țării noastre beneficii cît mai însemnate.

— La acest lucru vă refereți cînd subliniați că-i cel mai aprig comerț?

— Și la acesta, dar nu numai la el! Se întîmplă să și se facă „salvare” prin cine știe ce port al lumii. Știți cît ne costă dezechuarea, acest „te-am salvat”?

— Cît?

— Jumătate din valoarea navei și jumătatea din valoarea încărcăturii. „Salvatorii” se dovedesc a fi niște rechini terribili și, vă rog să mă credeți, nu pierd ocazia. E drept, în ce ne privește, le oferim rareori ocazii de acest gen, după cum, rareori le oferim ocazia să ne facem reparația vasului în porturi străine. Doar cînd nu avem încotro. Ne-ar putea ajuta mai mult, sub acest aspect, cei din țară.

— În ce sens?

— În sensul reducerii protestelor de

mare ale comandanților. Pentru orice defecțiune care apare pe parcurs comandantul propune un protest de mare prin care se exonerează de răspundere. Trebuie să vă spun că uneori, sosit în țară, intri cu vasul bun în șantier și ieși cu el ca val de lume așa încît, nu de puține ori, în timpul marșului, echipajul trebuie să pună la punct ce au stricat ceilalți. Pentru că la noi reparațiile de nave încă sînt un fel de cenușareasă. Iar treaba asta ne costă enorm prin porturile lumii.

— Cum vă explicați o astfel de stare a lucrurilor?

— Prin lipsă de conștiință și responsabilitate profesională din partea unora care se ocupă de eventualele remedieri. Noi ne dăm de ceasul morții acolo, departe de țară, ca să evităm costurile enorme ale eventualelor defecțiuni care apar. Imi vine în minte un exemplu recent. Se stricaseră niște garnituri la elice. Trebuia neapărat să intrăm sub apă pentru a repara axul port-elice. Dacă n-am fi făcut-o noi, cu oamenii noștri — și vă asigur a fost o muncă extrem de dificilă — ar fi trebuit să chemăm scafandri din Bombay să ne facă reparația.

— Cît v-ar fi costat un scafandru în Bombay?

— Numai andocarea pe doc ar fi însemnat 15 000 dolari, plus o zi staționare, deci, 23 mii de dolari.

— Ce înseamnă, de fapt, să fi comandantul unui vas? Ce implică?

— Comandantul are și prerogative de ofițer al stării civile. El poate oficia pe vas și căsătorii, după cum lui îi revine sarcina de a anunța unui membru al echipajului vestește bune sau cele rele de acasă. Sintem acolo, pe vas, o lume, în care tonul sec, cazon este exclus. Pentru că în viața de marinar, vai, nimic nu este banal, faptele au semnificații profunde, cu implicații adînci. Oamenii își suplinesc, prin trăiri amplificate, genul de singurătate la care sînt obligați prin forța împrejurărilor.

— Partați cu dv., pe distanțe mari (în cazul vasului București — în jurul pămî-

tului), gîndul la prieteni, la familie, decît sentimente, obiceiuri, grai, într-un cuvînt grav, o țară! Aveți conștiința acută a distanței? A dorului?

— De 27 de ani lucrez în marină iar comandant de navă sînt de 20 de ani. În 1968 am pus prima oară piciorul pe vasul „București”, fiind numit comandantul navei. Am stat pînă în 1971, după care, în '78 m-am întors lași la ea. Nici un comandant, pînă la mine, nu a stat mai mult decît un an jumătate, doi ani, tocmai din cauza voiajelor lungi. Aș zice că tocmai conștiința acută a distanței, a dorului, explică faptul că pe vasul acesta cu curse foarte lungi nu rămîn comandanți mai mult de un an, un an jumătate. Dar știți ce nemaipomenit este să descoperi acolo, unde poate nici nu te-ai gîndi, semne că România a fost și a rămas. Este și va fi. Pe coastele estice ale Sumatrei, cîndva, prin o mie opt sute și ceva, s-a stabilit un tinăr medic român, Ilarie Mitrea. Am cerut nu de mult, Consulatului din Djakarta, să depisteze urmele lui Ilarie Mitrea — frecvența numelui Mitrea, descoperit în toată zona, dovedindu-mi că aceștia sînt descendenți ai lui Mitrea, după cum, în aceeași zonă mi-a fost dat a descoperi canale cu nume românești — „Bacău”, „Săpat”, cît și un sat cu numele de Bacău. În Atlanticul de Sud am întîlnit un banc care se numește „Dacia”. Încă nu am făcut cercetări dar presupun că de la Racovița se trage.

— Vorbiți despre cercetări cu seriozitatea și pasiunea unui istoric. Aveți de gînd să le efectuați?

— Desigur! Dealtfel, trebuie să vă mărturisesc că am foarte multe lucruri interesante adunate de pe meridianele lumii, privitoare la românii. Mai am 3 ani pînă la pensie. Mi-am adunat — și continuu să adun material pentru o carte „Pe urmele înaintașilor noștri”. Cu Dixi alături, cînd mă voi retrage din marinărie, voi scrie despre marinari.

GEORGETA ȘTEFANESCU ■

Ecouri în presă ale recentului turneu întreprins în Franța — în cadrul schimburilor culturale mijlocite de asociația „Solidaritatea umană prin arte” — de către ansamblul folcloric „Dimbovita”

Bicicleta pentru pace

Cursa ciclistă pentru pace Oslo — București, inițiată de Organizația norvegiană „Biking-Viking”, s-a încheiat miercuri 18 august pe Stadionul tineretului din Cabitală. În aplauzele numeroșilor bucureșteni aflați în tribune, cei șaisprezece mesageri ai păcii de peste hotare, au intrat cîntînd, în limba română: „Stop armelor nucleare”.

Această cursă ciclistă pentru pace continuă sirul manifestărilor pentru pace din întreaga lume, împotriva înarmărilor și își unește glasul cu toate națiunile în

nobila luptă pentru dezarmare, conștiente de pericolul unui război nuclear, de urmările grave pentru întreaga omenire. Pornită în 25 iunie a.c. din Oslo, cu numai șase membri, cursa și-a sporit numărul participanților cu un alt grup ce a pedalat de la Londra. Pe parcurs s-au mai adăugat și alții, încît la București au sosit cicliști din Anglia, Austria, R.F.G., Norvegia, Olanda, Spania și Ungaria.

Solia păcii pe biciclete a fost însoțită pe teritoriul țării noastre, de la punctul

de frontieră Nădlac, de peste o sută de sportivi români. La trecerea prin Arad a avut loc o întîlnire consacrată păcii, prieteniei și înțelegerii cu toate popoarele lumii.

„Cel mai bine ne-am simțit pe teritoriul României”, au recunoscut la sosire oaspeții.

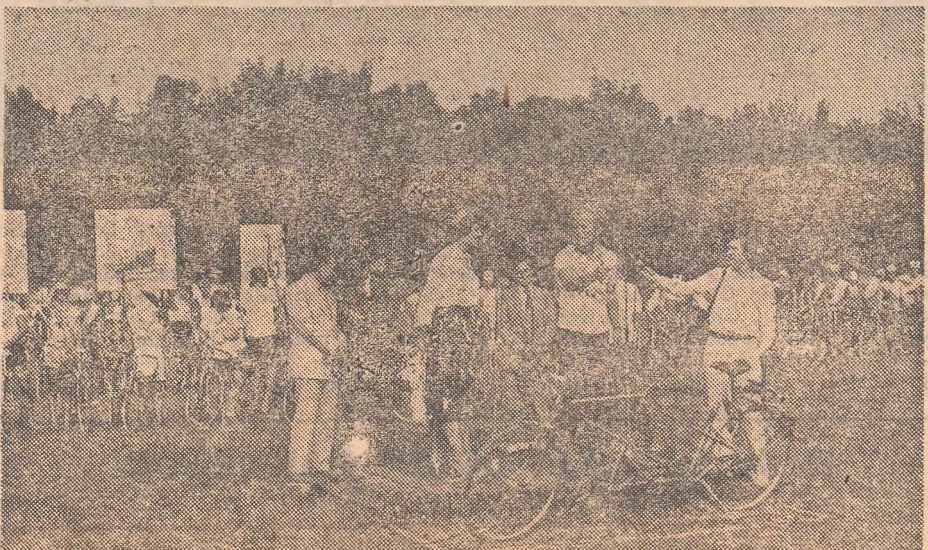
Stropii unei ploii de vară, venită ca un binefăcător duș, pe autostrada Pitești — București, a topit o porțiune de un kilometru de kilometru pe fețele arse de soare ale tinerilor cicliști și parcă a redat prospețimea culorilor echipamentelor de drum, ale eșarfelor pe care scria cu cîntărită cuvințel „PACE” și ale stegulețelor arborate pe biciclete. Au venit astfel și cu toaleta aranjată pentru spectacolul ce-l pregătiseră, în cinstea lor, artiștii bucureșteni.

Tore Naerland, reprezentantul Organizației „Biking Viking”, a mulțumit pentru călduroasa primire făcută caravanei, afirmînd că sînt recunoscători președintelui Nicolae Ceaușescu pentru numeroasele inițiative consacrate păcii și dezarmării în lume și pentru faptul că i-a invitat să militeze pentru acest ideal pe teritoriul României.

„Avem de învățat multe de la guvernul și poporul român în ceea ce privește lupta pentru pace, acum cînd prea multe resurse financiare se folosesc pentru înarmare. Ne-am întîlnit aici animați de același ideal, pentru ca Vest și Est să luptăm, să nu mai existe arme atomice și nucleare”, a continuat conducătorul soliei.

Tore Naerland a oferit în dar românilor, ca simbol al prieteniei, un tandem, pe care un ciclist din Est și unul din Vest să pedaleze spre un climat de pace și dezarmare.

VICTOR RADULESCU ■

Fotografii de VICTOR RADULESCU

Aspirații

Țara în sărbătoare aduce cu cătinarea cimpiei în mai, cind pământul devine maci și romanițe, stinca devine cuib de vultur, pădurea — cîntec de ciocirle. Toate grăbesc spre rostul împlinirii, al aspirației, cum valul repetat al mulțimilor ce se perindă acum prin fața marelui sfat al țării își strigă opțiunile :

Vrem pace !

Vrem o țară liberă, neamenințată de războaie, vrem o Europă liberă, nu cuib al rachetelor nucleare, vrem o Planetă despovărată de spectrul distrugerilor nucleare !

Și poemul acesta, al păcii, adunat de la gură la gură, de la inimă la inimă ar putea fi întregit și continuat. Căci numai iubind liniștea, miracolul regenerării întregii Naturi, pacea care e condiție a vieții am putut rezista de mil de ani aici, la porțile Europei. Au trecut peste noi cohorte imperiale, singeroase migrații, au apăsât biruri, vremelnic ne-au cîrmuit domni străini, dar ne-am aninat de stinca neclintitului Carpați și am durat. Ca iarba ne-am înălțat în zori, bind rouă din fruntea Universului. Voievozii au tras clopote de funii și părinții au venit și au citorit iar și iar, învăjîndu-ne pre noi jocul păsărilor care se iubesc și zidesc cuib în fiecare primăvară !

De aceea admir iscusitul arhitect din pliscul rîndunelei :

cetatea lui are perfecțiunea piramidei lui Keops, armonia Numărului de Aur, este inima Patriei !

În ciocul ei ziditor, lutul capătă duh, valoare și sens !

De cîte mii de ani repetăm această Lecție ?

Acolo, în tribună, lingă OMUL PĂCII, sînt ambasadorii popoarelor. Înțeleg ei această permanentă Zidire, dorința noastră arzătoare de Pace izvodită din Durere ? Credem că mulți, foarte mulți înțeleg. Cum altfel se poate explica faptul că, după Congresul al IX-lea, nu mai puțin de 104 conducători de țări și de popoare ne-au vizitat țara ? În numele cărui ideal purtăm aceste aspirații ? Răspunsul, iată, capătă chip concret în această Piață-martor a Aviatorilor : aici și acum bate inima țării. Țara pe care trebuie s-o păstrăm liberă, demnă, veșnică !

În nopțile lui august, mamele, frații și surorile eroilor se aplică peste fotografiile din rame, unde se păstrează imaginea lor, și le sărută amintirea. Și sărutăm cu toții Tricolorul, simbol sfînt, pe care-l purtăm cu noi spre eternitate !

N. GRIGORE MĂRAȘANU

Flacăra Redacției - București, Piața Școlii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Secția social-politică și științifico-economică (Nicolae Grigore-Mărășanu, Dumitru Eliade, Lionel Nițescu, Liviu Timbus, Horia Pătrașcu, I. D. Goia, Mihai Pelin) - 14 57, 25 66; Secția cultură-învățămînt (Ilie Purcaru, Victor Niță, Adrian Dăbâlaru, Tania Radu) - 26 00, 25 60; Secția scrisori, probleme cetățenești (Răzvan Bărbulescu, Mihai Stănescu, Cici Iordache, Marga Nedelea, Mircea Bunea, Georgeta Ștefănescu, Emanuel Valeriu, Dorin Gherghinescu) - 25 58, 21 30; Secția reportaj, urgențe, cernaclu, sport, secretariat, totu (Ovidiu Ioanițoiaia, Dan Birlădeanu, Lucr. Octavian, Constantin Balaciu, Dumitru Graur, Oprea Georgescu, Gheorghe Amuza, George Cușnăreanu, Elena Ghera, Aurel Mihailopol, Vasile Măneacă, Constantin Dragomir, Sorin Postolache) - 14 57, 25 59, 21 23, 25 69, 25 42; Secretar responsabil de redacție - Nicolae CRISTACHE - 17 60 10 interior 25 50; Redactor șef adjunct - Nicolae ARSENIU - 17 60 10 interior 21 23; Redactor șef - 17 60 10 interior 20 02. Tipar executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM - Departamentul Export Import Presă. P.O. Box 136-137, telex 11126 București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU